Jaarverslag 2010 Algemene directie Toezicht op het Welzijn op het Werk

December 2011

1 Voorwoord

2010, beste lezer, zal onlosmakelijk verbonden blijven met het Belgisch voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie. Tijdens de tweede jaarhelft van 2010 diende de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg in totaal 16 evenementen te organiseren in het kader van dit voorzitterschap. De Algemene Directie Toezicht op het Welzijn op het Werk (AD TWW) nam er hier drie van voor haar rekening.

- De vergadering van het Comité van Competente Autoriteiten, zeg maar het Seveso-comité met vertegenwoordigers uit de 27 lidstaten en uit de Commissie die bevoegd zijn voor de implementatie van de Seveso-richtlijn. Deze comitévergadering vond plaats van 13 tot en met 15 oktober in Gent. De Afdeling van het Toezicht op de Chemische Risico's stond in voor de praktische organisatie ervan.
- De comitévergadering van hoge functionarissen van de Arbeidsinspectie (Senior Labour Inspectors' Committee, SLIC) vond plaats op 22 en 23 november te Brussel. Het thema van de thematische dag op 22 november was gewijd aan 'veiligheid en gezondheid' in een duale wereld. De Algemene Directie stond in voor de voorbereiding en organisatie.
- Het Belgisch steunpunt van het Europees Agent voor Gezondheid en Veiligheid (Bilbao) zette zijn schouders onder een Europees seminarie over veilige onderhoudswerkzaamheden dat plaatsvond op 25 november, eveneens te Brussel.

Deze evenementen werden minutieus voorbereid en oogstten veel lof zowel van de deelnemers als van de Europese autoriteiten. Ze hebben ongetwijfeld bijgedragen tot de verdere harmonisatie en integratie inzake veiligheid en gezondheid op het werk, niet alleen door de thema's, die werden aangesneden op deze conferenties, maar ook door de talrijke informele contacten, die tijdens dergelijke Europese bijeenkomsten werden gelegd.

Ondanks deze bijkomende werklast, heeft de AD TWW ook in 2010 alles in het werk gesteld om haar missie zo goed mogelijk te vervullen. Het jaarverslag heeft dan ook gepoogd een zo compleet mogelijk overzicht te geven van de gerealiseerde objectieven in cijfers, grafieken en tabellen. De productiecijfers van de voorgaande jaren worden eveneens vermeld, zodat een vergelijking mogelijk is. Ook aan de inspectiecampagnes, die door de verschillende afdelingen in 2010 werden gerealiseerd, wordt traditiegetrouw de nodige aandacht geschonken in dit jaarverslag. Voor elk van de campagnes vindt u dan ook een uitgebreid relaas met de opzet van de campagne, de belangrijkste vaststellingen en resultaten.

In 2010 konden 10 aanwervingen worden gerealiseerd, wat echter niet volstond om de uitstroom omwille van het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, in gelijke mate te compenseren. In 2010 waren er immers 23 vertrekken, waardoor het jaar afsloot met een personeelsdeficit van 13 eenheden t.o.v. de situatie eind december 2009. Het pleidooi voor de broodnodige vervanging van de exits, bij zowel het administratief als inspectiepersoneel, blijf ik dan ook herhalen, willen wij onze missie en kwaliteitsvolle dienstverlening ook naar de toekomst toe kunnen blijven garanderen.

Ondanks dit personeelsdeficit zijn we er met vereende krachten toch in geslaagd om het ISO 9001 systeem voor kwaliteitsmanagement van de Afdeling van het Regionaal Toezicht verder uit te breiden met de regionale directies Luik en Henegouwen. Aldus beschikt het geheel van de 8 regionale directies over een gecertificeerd systeem voorkwaliteitsmanagement. Dit kwaliteitsstreven zullen we ook naar de toekomst toe verder blijven ontwikkelen en uitbouwen.

In het najaar van 2010 kon ook het integratieproces van de regionale directie Limburg - Vlaams-Brabant eindelijk afgerond worden. De beide directiekantoren te Leuven respectievelijk Hasselt werden opgeheven en ingeruild voor een nieuwe kantooromgeving in het volledig gerenoveerde Sint-Elisabeth gasthuis te Diest. Voortaan worden de provincies Vlaams-Brabant en Limburg vanuit één centraal directiekantoor bediend, gelegen op de strategische grens tussen beide provincies.

Ik wens alle medewerkers te danken voor hun inzet en engagement in 2010 en wens u, beste lezer, alvast veel leesgenot bij het doornemen van dit jaarverslag.

Ir. Paul Tousseyn,
Directeur-generaal

2 Missie en opdrachten

De stabiele referentie voor de uitbouw van de Algemene Directie Toezicht op het Welzijn op het Werk is de wet van 29 maart 1957 houdende goedkeuring van het Internationaal Verdrag nr. 81 betreffende de arbeidsinspectie, aangenomen op 11 juli 1947 te Genève door de Internationale Arbeidsorganisatie.

De nadere uitwerking van de Conventie 81 en aanverwante Conventies is terug te vinden in het document van het SLIC (Senior Labour Inspectors Committee). Dit document weerspiegelt de gemeenschappelijke visie van de hoofden van de inspectiediensten in Europa in het domein van het toezicht op de Veiligheid en de Gezondheid (laatste versie november 2004).

Het verzekeren van de verbetering van de werkomstandigheden in functie van de sociale, economische en technologische ontwikkelingen staat hierbij centraal. Het middel hiertoe is de naleving van de vigerende regelgeving en de bijhorende administratieve schikkingen. Hierbij is bij overtreding van de regelgeving niet sanctioneren maar het herstellen van de conformiteit met de regelgeving het uitgangspunt.

Twee opdrachten komen de laatste jaren meer en meer in de focus, namelijk het verifiëren of de werkgever een adequate organisatie heeft voorzien om de risico's voor zijn werknemers te beheersen, inclusief het raadplegen van experts en anderzijds het aanmoedigen van de werknemers en hun vertegenwoordigers om te participeren bij de realisatie van veilige en gezonde werkplaatsen.

Deze opdrachten centreren voornamelijk op de interne aanpak binnen de ondernemingen en organisaties die aan dynamiek moet winnen.

De laatste jaren werden binnen de algemene directie ook inspanningen gedaan om deze opdrachten te vertalen in een missiestatement.

Mede op basis van de identiteitsverklaring van de FOD-WASO ([1]) zou de missie als volgt kunnen worden geformuleerd: "Het is onze zending de ondernemingen en overheidsinstellingen direct of indirect aan te sporen het welzijn op het werk van de werknemers voortdurend te verbeteren. Wij maken deze zending waar door preventief, adviserend, controlerend en gebeurlijk repressief op te treden. De veiligheid en de gezondheid bij het werk zijn onze prioritaire domeinen. De reglementering betreffende het welzijn op het werk is de basis van onze actie. De verbetering van deze reglementering is na het inspectiewerk ons belangrijkste middel om bij te dragen tot een beter sociaal beleid".

Deze verwoording geeft indicaties over de wijze waarop de opdrachten dienen gerealiseerd, doch is vrij langdradig.

Een kernachtig alternatief zou kunnen zijn: "Het is onze missie de helpende hand te zijn voor allen die bezorgd zijn voor het welzijn van de werknemers bij het uitoefenen van het werk. Het is onze plicht luis in de pels te zijn voor allen die deze bezorgdheid niet delen".

---

[1] Uittreksel uit de Identiteitsverklaring van de FOD-WASO: "Wij zorgen voor de bescherming, de bevordering van het welzijn en voor de gelijkheid van de arbeidende vrouwen en mannen. In onze werking geven wij voorrang aan onze vier essentiële doeleinden. Eén van deze doeleinden is het verbeteren van de arbeidsvoorwaarden door het vaststellen van normen. De Algemene Directie Toezicht op het Welzijn op het Werk heeft een adviserende, preventieve, controlerende en eventueel een repressieve taak bij het toezicht op de naleving van deze normen. Wij maken de verschillende geledingen betrokken bij de sociaaleconomische wereld ontvankelijk voor de humanisering van de arbeid."

2.1 Visie

De algemene directie wil, via een passend strategisch plan, haar beleidsvisie in praktijk brengen voor een bestendige verbetering van het welzijn op het werk.

Deze visie bestaat uit vijf hoofdlijnen:

- zij beoogt niet enkel alle "werknemers" van het land, maar al diegenen die een vorm van arbeid onder gezag uitvoeren;
- zij wil er voor zorgen dat de controle over het ganse land zo homogeen mogelijk gebeurt;
- zij beoogt het welzijn op het werk te bevorderen door efficiëntere controles, in samenwerking met gespecialiseerde partners
- zij wil de verbetering van het wettelijk kader stimuleren.
- zij wil de opleiding van de inspecteurs permanent verbeteren door middel van een basisopleiding, een continue opleiding en ervaringsuitwisselingen;

Men kan zich geen toepassing van het beleid van TWW inbeelden zonder dat de inspecteurs, verantwoordelijken en deskundigen inzake welzijn op het werk, elkaar kunnen ontmoeten, kennis en ervaringen uitwisselen en overleggen. Het is in die optiek dat de afdeling kennisbeheer werd opgericht.

2.2 Organogram (situatie eind 2010)

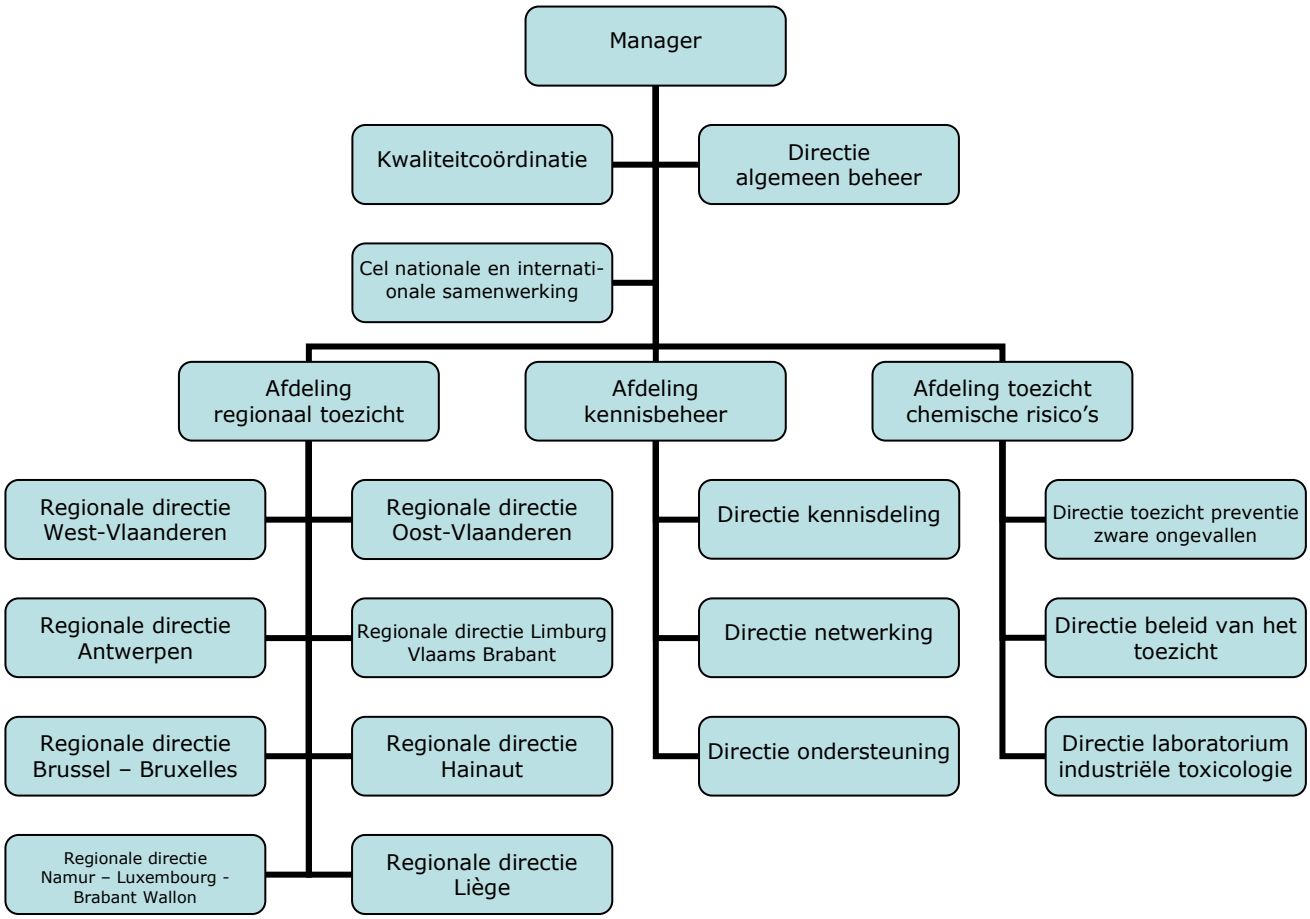

2.3 Opdracht van de afdeling van het regionaal toezicht

De afdeling is belast met het toezicht op het welzijn in alle bedrijven en instellingen met uitzondering van de zogenaamde "Seveso"-bedrijven.

Buiten het toezicht op de reglementering van de Codex, ARAB en AREI, moet men ook het toezicht op aanverwante wetgeving verzekeren (bijvoorbeeld controlegeneeskunde, ioniserende straling enz.).

De afdeling verleent bijstand aan de afdeling van het toezicht op de chemische risico's voor alle aspecten die verband houden met het gezondheidstoezicht. De twee afdelingen plegen hiertoe geregeld overleg om de planning van de geneesheren en de behoefte aan hun interventies te bepalen.

Als belangrijke strategische objectieven gelden:

- verifiëren of de werkgever een adequate organisatie heeft voorzien om de risico's voor zijn werknemers te beheersen, inclusief het raadplegen van experts;
- stimuleren van de werkgever om de veiligheid en de gezondheid van de werknemers te vrijwaren, zoals voorzien in de regelgeving voor de preventie van ongevallen en gezondheidsproblemen;
- aanmoedigen van de werknemers en hun vertegenwoordigers om te participeren bij de realisatie van veilige en gezonde werkplaatsen;
- informeren en adviseren van werkgevers en werknemers voor een betere toepassing van de reglementaire en administratieve voorschriften;
- verwittigen van de nationale autoriteiten van de leemtes en tekorten in de reglementaire en administratieve voorschriften.

Elk jaar wordt een operationeel plan opgemaakt (zie jaarverslag 2008 voor het operationeel plan 2009) dat een aantal operationele normen vastlegt.

In 2009 heeft de algemene directie een uitbreiding behaald van haar ISO 9000 certificaat voor de afdeling van het regionaal toezicht voor de regionale directie Brussel. Bovendien werd een projectgroep opgericht om de certificatie uit te breiden tot de laatste regionale directies Hainaut en Liège, die in 2010 moet worden gerealiseerd.

2.4 Opdracht van de afdeling van het toezicht op de chemische risico's

De afdeling van het toezicht op de chemische risico's (ACR) is belast met de organisatie en uitvoering van inspecties in de zogenaamde Seveso-bedrijven. Dit zijn bedrijven die binnen het toepassingsgebied vallen van de Europese richtlijn 96/82/EG van 9 december 1996, betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken (ook wel "Seveso II"-richtlijn genoemd).

Eind 2010 waren er

- 180 (176 einde 2009) "hoge drempel"-bedrijven: zijnde bedrijven waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn in hoeveelheden die gelijk zijn aan of hoger zijn dan de grootste drempelwaarde zoals bedoeld in bijlage I van de Seveso II-richtlijn.

- 195 (197 einde 2009) "lage drempel"-bedrijven: zijnde bedrijven waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn in hoeveelheden die gelijk zijn aan of hoger zijn dan de kleinste drempelwaarde maar lager zijn dan de grootste drempelwaarde (zie bijlage I van de Seveso II-richtlijn.

De identiteit en ligging van deze Seveso-bedrijven kan worden geraadpleegd op de website van de FOD (www.werk.belgie.be) via het pad Startpagina > Thema's > Welzijn op het werk > Preventie zware ongevallen > Betrokken ondernemingen.

De Seveso II-richtlijn werd omgezet in Belgisch Recht via een samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Gewesten. De ACR is belast met een aantal opdrachten die verband houden met de toepassing van dit samenwerkingsakkoord, zoals:

- het beoordelen van de veiligheidsrapporten van de bedrijven;
- het organiseren van de permanente overlegstructuur van de bevoegde Belgische autoriteiten;
- het coördineren van de inspectieteams, bestaande uit inspecteurs van de verschillende bevoegde inspectiediensten.

De afdeling wordt tevens betrokken bij het beheer van eventuele crisissituaties (zoals een chemische ramp of een nucleair ongeval) en zorgt voor de verbinding met het Crisiscentrum van de FOD Binnenlandse Zaken.

Binnen de afdeling bestaat een aparte directie (de directie van het laboratorium voor industriële toxicologie), die beschikt over een chemisch analytisch laboratorium voor het meten van de courante chemische agentia. Deze directie ondersteunt de inspecteurs van de regionale directies bij het toezicht op de voorschriften inzake de blootstelling aan chemische agentia, ondermeer door het uitvoeren van werkplaatsmetingen en het analyseren van producten en materialen. Het laboratorium organiseert tevens vakbekwaamheidprogramma's voor laboratoria die actief zijn op het gebied van de chemische arbeidshygiëne. Het neemt zelf ook deel aan inter-laboratorium vergelijkingen om zowel de eigen kwaliteit als deze van andere laboratoria te bewaken en te verbeteren. Het laboratorium onderhoudt contacten met vergelijkbare instituten in het buitenland om deze doelstellingen te bereiken, onder meer door mee te werken aan de normalisatie van meetmethoden.

2.5 Opdracht van de afdeling van het kennisbeheer

De afdeling kennisbeheer is belast met ondersteuningsopdrachten, het delen van kennis en uitwisseling van informatie (netwerking). Elke opdracht wordt verzekerd door een specifieke directie.

De directie ondersteuning concentreert zich op de opmaak van een vormingsplan van de personeelsleden van de algemene directie. Ze doet aan onderzoek en ontwikkeling van de eigen informaticasystemen en tracht permanent de expertise aanwezig in de algemene directie up-to-date in kaart te brengen.

De directie kennisdeling groepeert 6 praktijkgemeenschappen (communities of practice) rond de grote disciplines van het welzijn op het werk: veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie, psychosociologie en de combinatie ervan op tijdelijke of mobiele bouwplaatsen, die bijzondere arbeidsplaatsen zijn.

In de directie netwerking zijn tussen de verschillende inspecteurs uit de verschillende regionale directies zijn netwerken opgezet met betrekking tot asbestverwijdering, labora-

toria, productveiligheid (CE-markering), externe diensten voor preventie en bescherming, externe diensten voor technische controle en inrichtingen die aanvullende vorming organiseren voor preventieadviseurs en veiligheidscoördinatoren.

Het geheel wordt ondersteund door een secretariaat met de klassieke taken ervan maar ook met een belangrijke vertaalopdracht voor het geheel van de ganse administratie.

2.6 Opdracht van de cel nationale en internationale samenwerking

Het zoeken naar de beschikbare competenties om het sociaal bilateraal samenwerkingsbeleid uit te voeren ten opzichte van de derdewereldlanden;

Het geven van advies over aanvragen voor samenwerking van andere actoren die actief zijn in het domein van het welzijn op het werk;

Het Belgisch steunpunt (Focal Point) in het kader van het Europees Agentschap voor Veiligheid en Gezondheid op het werk;

Het opvolgen van de ontwikkeling van het Europees samenwerking- en uitwisselingsplatform KSS (Knowledge Sharing Site) via het circa-platform. Het staat in voor de verdeling van de vragen naar de lokale experts en de coördinatie van de antwoorden.

3 Menselijke middelen

3.1 Personeelscapaciteit (31 december 2010)

	Inspecteurs						Administratief personeel		
	A	B	C	D	Totaal	%	A/B/C/D		Totaal
Centrale diensten	**10**				**10**	**43%**	**13,5**	**57%**	**23,5**
West-Vlaanderen	7,8	3,8	3		14,6	79%	3,9	21%	18,5
Oost-Vlaanderen	5,5	4	2		11,5	78%	3,3	22%	14,8
Antwerpen	9	5,8	3	1	18,8	79%	5	21%	23,8
Limburg - Vlaams Brabant	13,8	7	5	3	28,8	82%	6,4	18%	35,2
Brussel – Bruxelles	7	5,6	3		15,6	83%	3,3	17%	18,9
Hainaut	6	7	1	5	19	76%	6	24%	25
Namur - Luxembourg - Brabant Wallon	9	4	3	3	19	83%	4	17%	23
Liège	8	7,8	1	1	17,8	78%	5	22%	22,8
Afdeling regionaal toezicht	**66,1**	**45**	**21**	**13**	**145,1**	**80%**	**36,9**	**20%**	**182**
Toezicht op de preventie van zware ongevallen	16,4				16,4	90%	1,8	10%	18,2
Laboratorium voor industriële toxicologie	12				12	87%	1,8	13%	13,8
Afdeling toezicht op de chemische risico's	**28,4**				**28,4**	**89%**	**3,6**	**11%**	**32**
Totaal FTE	**104,5**	**45**	**21**	**13**	**183,5**	**77%**	**54**	**23%**	**237,5**
Aantal personeelsleden	**107**	**46**	**21**	**13**	**187**	**75%**	**62**	**25%**	**249**

Het effectief personeelsbestand (namenlijst) is opgenomen in bijlage 1.

3.2 Evolutie sinds 2004

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010		
Centrale diensten	**26,2**	**27,0**	**23,7**	**25,3**	**23,3**	**22,3**	**23,5**	1,2	
West-Vlaanderen	18,9	16,9	19,4	16,2	19,2	18,2	18,5	0,3	
Oost-Vlaanderen	22,8	20,8	19,3	19,3	17,3	16,6	14,8	-1,8	
Antwerpen	22,6	25,3	28,3	23,3	24,3	23,8	23,8		
Limburg - Vlaams Brabant	34,6	37,6	37,8	36,1	36,1	36,1	35,2	-0,9	
Brussel – Bruxelles	15,6	31,1	16,1	15,9	18,9	18,9	18,9		
Hainaut - Brabant wallon (tot 2007)	39,2	23,2	35,4	27,0	26	26	25	-1,0	*

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010		
Namur - Luxembourg – Brabant wallon (vanaf 2007)	19,3	17,3	16,5	23,8	26,8	25,8	23	-2,8	*
Liège	28,5	28,5	26,0	26,0	24,8	24,8	22,8	-2,0	
Afdeling regionaal toezicht	**201,5**	**200,7**	**198,8**	**187,6**	**193**	**190,2**	**182**	-8,2	
Toezicht op de preventie van zware ongevallen	20,4	20,4	21,4	21,2	21,2	21,2	18,2	-3,0	
Laboratorium voor industriële toxicologie	8,8	8,8	9,8	9,8	9,8	14,8	13,8	-1,0	
Afdeling toezicht op de chemische risico's	**29,2**	**29,2**	**31,2**	**31,0**	**31**	**36**	**32**	-4,0	
Totaal FTE	**256,9**	**256,9**	**253,7**	**243,9**	**248**	**248,5**	**237,5**	-11,0	
Aantal personeelsleden	**269**	**269**	**264**	**257**	**262**	**262**	**249**	-13,0	**

* Bij de fusie van de Waalse directies Hainaut-Est en Hainaut-Ouest in 2007 is Brabant wallon overgegaan naar de fusiedirectie Namur - Luxembourg samen met een aantal personeelsleden

** Het aantal personeelsleden is, vergeleken met 2009 verminderd met 13 personen.

In de feiten hebben er 23 medewerkers onze algemene directie verlaten en zijn 10 medewerkers aangeworven.

De nieuwe medewerkers zijn:

- 2 administratief assistenten in Limburg - Vlaams Brabant
- 1 administratief assistent in de Namur – Luxembourg – Brabant wallon
- 2 inspecteurs attaché industrieel ingenieur in Hainaut
- 1 inspecteur technisch deskundige in West-Vlaanderen
- 1 inspecteur technisch deskundige in Limburg – Vlaams Brabant
- 1 inspecteur technisch assistent in Liège
- 1 inspecteur technisch assistent in Oost-Vlaanderen

3.3 Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim binnen het inspecteurcorps van de afdeling van het regionaal toezicht bedroeg in 2010 gemiddeld 3,5%, hetgeen op jaarbasis een effectieve personeelsvermindering van 4,5 inspecteurs betekent.

In onderstaande tabel ziet men de evolutie sinds 2004.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Nationaal gemiddelde	6,2%	10,1%	8,5%	6,8%	4,7%	4,3%	3,5%

Deze gunstige evolutie is mogelijk verklaarbaar door een verjonging en vernieuwing van de inspectieteams, maar mogelijk en hopelijk ook door een grotere werktevredenheid.

3.4 Werkbelasting per inspecteur

Samen met de afdeling chemische risico's verzekert de afdeling regionaal toezicht de controle op de naleving van de arbeidsomstandigheden in 273.398 bedrijven en instellingen die samen 3.761.016 werknemers tewerkstellen. De afdeling chemische risico's telt hiervan 375 bedrijven (180 hoge drempel en 195 lage drempel) onder haar bevoegdheid (zie punt 2.4)

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de grootte van de vestigingseenheden en het aantal werknemers dat er wordt tewerkgesteld. De gegevens zijn ontleend aan de laatst beschikbare cijfers (december 2009) van de RSZ http://www.onssrszlss.fgov.be/nl/content/statistics/publications/place.html

	Vestigingseenheden		Arbeiders	Bedienden	Ambtenaren	Totaal van de werknemers	
	Aantal	%				Aantal	%
minder dan 5 werknemers	169.206	61,9%	141.902	162.171	2.721	306.794	8,2%
van 5 tot 9 werknemers	43.940	16,1%	125.101	154.611	8.334	288.046	7,7%
van 10 tot 19 werknemers	26.119	9,6%	142.247	180.146	32.465	354.858	9,4%
van 20 tot 49 werknemers	20.925	7,7%	233.481	295.836	108.996	638.313	17,0%
van 50 tot 99 werknemers	7.255	2,7%	175.970	238.804	91.353	506.127	13,5%
van 100 tot 199 werknemers	3.666	1,3%	164.624	225.198	111.222	501.044	13,3%
van 200 tot 499 werknemers	1.659	0,6%	171.470	237.442	93.654	502.566	13,4%
van 500 tot 999 werknemers	420	0,2%	83.609	151.607	52.387	287.603	7,7%
1.000 werknemers en meer	208	0,1%	103.292	179.868	92.505	375.665	10,0%
Totaal	273.398		1.341.696	1.825.683	593.637	3.761.016	

In de onderstaande tabel zijn het aantal vestigingseenheden gegroepeerd per gewest, per regionale directie en per ordegrootte van de vestigingseenheden

	1..19 werknemers	20..199 werknemers	200+ werknemers	Totaal	%
Vlaams Gewest	139.097	19.033	1.274	159.404	58%
West-Vlaanderen	31.042	3.605	215	34.862	13%
Oost-Vlaanderen	30.548	4.197	251	34.996	13%
Antwerpen	39.575	5.650	398	45.623	17%
Limburg - Vlaams Brabant	37.932	5.581	410	43.923	16%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	30.041	3.925	462	34.428	13%
Waals Gewest	70.127	8.888	551	79.566	29%

	1..19 werknemers	20..199 werknemers	200+ werknemers	Totaal	%
Hainaut	22.929	3.239	214	26.382	10%
Namur – Luxembourg – Brabant Wallon	24.593	2.876	158	27.627	10%
Liège	22.605	2.773	179	25.557	9%
Nationaal	239.265	31.846	2.287	273.398	

In de onderstaande tabel zijn het aantal werknemers gegroepeerd per geslacht, per gewest en per regionale directie

	Mannen	Vrouwen	Totaal	%
Vlaams Gewest	**1.134.053**	**1.012.903**	**2.146.956**	**57%**
West-Vlaanderen	209.719	192.432	402.151	11%
Oost-Vlaanderen	231.725	225.582	457.307	12%
Antwerpen	353.775	305.724	659.499	18%
Limburg - Vlaams Brabant	338.834	289.165	627.999	17%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	**317.037**	**303.838**	**620.875**	**17%**
Waals Gewest	**509.228**	**483.957**	**993.185**	**26%**
Hainaut	185.078	173.984	359.062	10%
Namur – Luxembourg - Brabant Wallon	163.020	157.950	320.970	9%
Liège	161.130	152.032	313.153	8%
Nationaal	**1.960.318**	**1.800.707**	**3.761.016**	

Dit betekent dat een arbeidsinspecteur bij het regionaal toezicht gemiddeld toezicht houdt op 1.884 ondernemingen of instellingen.

Gemiddeld houdt een inspecteur rechtstreeks of onrechtstreeks toezicht op het welzijn van 25.920 werknemers.

Hierna volgt een overzicht voor de verschillende regionale directies van het gemiddeld aantal bedrijven en werknemers per inspecteur

	Aantal bedrijven	Aantal werknemers
Vlaams Gewest	2.163	29.131
West-Vlaanderen	2.388	27.545
Oost-Vlaanderen	3.043	39.766
Antwerpen	2.427	35.080
Limburg - Vlaams Brabant	1.525	21.806
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	2.207	39.800

	Aantal bedrijven	Aantal werknemers
Waals Gewest	1.426	17.799
Hainaut	1.389	18.898
Namur – Luxembourg - Brabant wallon	1.454	16.893
Liège	1.436	17.593
Nationaal	1.884	25.920

Door het adequaat toewijzen van nieuw aangeworven inspecteurs zal worden getracht om tot een meer evenwichtige verdeling per inspecteur en per regionale directie te komen.

Buiten het aantal bedrijven en het aantal werknemers in het ambtsgebied wordt ook nog, in verband met de verplaatsingen, rekening gehouden met de oppervlakte van de regionale directie.

Deze cijfers zijn zeer hoog in vergelijking met andere Europese lidstaten en was dan ook een terechte opmerking vanuit de SLIC audit in 2006.

Ondanks de vele aanwervingen van nieuwe personeelsleden voor onze inspectiedienst tijdens de voorgaande jaren, blijft het objectief vooropgesteld door de Commissie in haar Communautaire strategie 2007-2012 (1 inspecteur per 10.000 werknemers) nog steeds veraf. Integendeel, in plaats van te verbeteren, gaan we verder achteruit. In het vooruitzicht van de volgende audit door het SLIC, verwacht uiterlijk eind 2012, betekent dit dat er ernstige aanwervinginspanningen zullen moeten gebeuren om het beoogde resultaat te bereiken.

4 Activiteitenverslag van de afdeling regionaal toezicht

4.1 Tijdsbesteding van de inspecteurs

4.1.1 Verdeling van alle geregistreerde tijden

Alle inspecteurs registreren dagelijks hun gepresteerde tijd in het registratiesysteem CAVIAR. Het directiehoofd wordt vrijgesteld van registratie. Men heeft de keuze uit 12 verschillen types van activiteitsregistratie (zie beschrijving bijlage 2). Om de totale tijdsregistratie beter in beeld te brengen, zijn de registraties gegroepeerd in 5 kerngebieden waarvan de verdeling is weergegeven in onderstaande tabel.

Deze indeling is vernieuwd t.o.v. deze in 2009. Het gaat over een nieuwe groepering van de geregistreerde tijden om te werken met transparantere begrippen.

	2010		2009		2008	
	Uren	%	Uren	%	Uren	%
Inspectieopdrachten	100.947	49,5%	102.478	47,7%	104.402	48,5%
Overhead inspectieopdrachten	35.468	17,4%	37.465	17,4%	39.767	18,5%
Nationale opdrachten	13.623	6,7%	12.328	5,7%	11.223	5,2%
Kenniswerving	8.153	4,0%	12.262	5,7%	9.357	4,3%
Verplaatsingstijd	53.948	22,5%	50.515	23,5%	50.550	23,5%
Beschikbare tijd	203.985	-5,1%	215.047	-0,1%	215.299	

Toelichting:

- Inspectietijd is de som van de tijd besteed aan de verschillende types inspectiebezoeken (aan bedrijven, aan tijdelijke of mobiele bouwplaatsen, consultatiebezoeken op diverse locaties en bezoeken samen met een collega) en de administratieve tijd ten gevolge van inspectiebezoeken en inspectiedossiers.

- De overhead inspectietijd is de som van de tijd die nodig is in de rand van het inspectiegebeuren (dienstvergaderingen en algemene administratieve tijd)

- De tijd voor nationale opdrachten wordt gepresteerd in het kader van nationale projecten (campagnecoördinatie, ICT-ontwikkeling, vertegenwoordiging in nationale en internationale werkgroepen, …)

- Wanneer effectief opleiding wordt gevolgd dan groeperen we deze investering in kennisverwerving.

- De verplaatsingstijd is het verschil in tijd tussen de som van de geregistreerde tijden en de beschikbare tijd van het inspectiepersoneel.

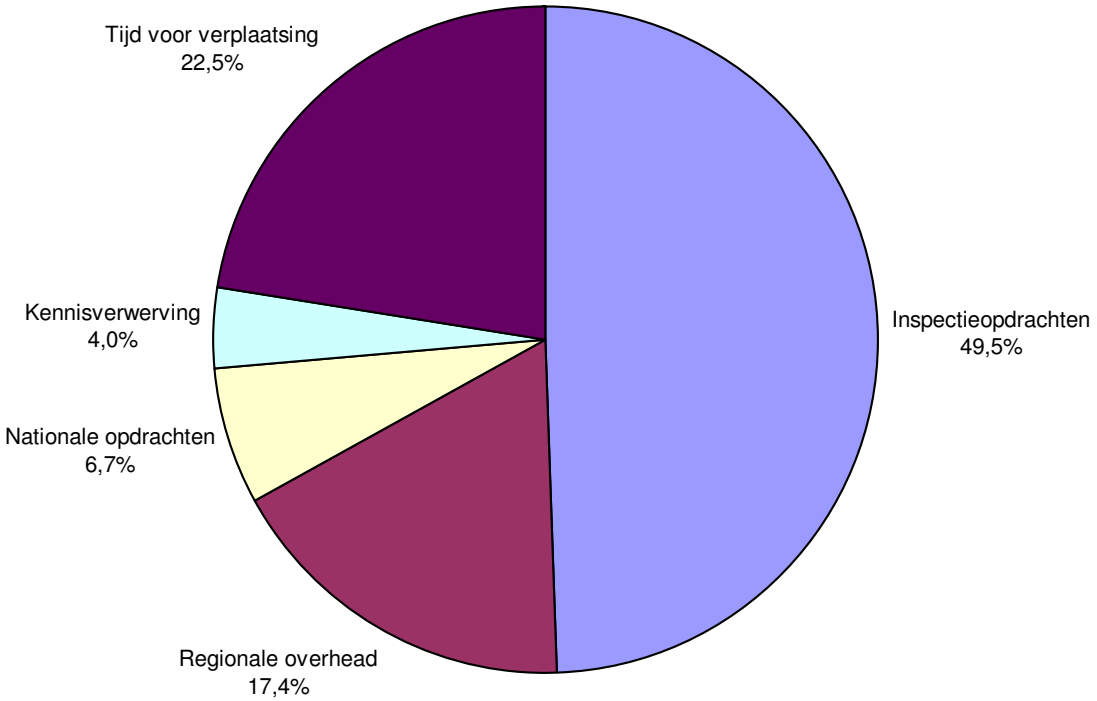

Bemerkingen:

- De totale beschikbare tijd is omwille van het 11 FTE vermindering van het personeel gedaald met 5,1%
- De inspectietijd is in absolute waarde gestegen maar neemt een groter procentueel deel van beschikbare tijd in (een stijging van 1,8%)
- Er is meer geïnvesteerd in nationale projecten (+1%) (softwareontwikkeling, communities of practice, opzetten van campagnes, …)
- Daarentegen is minder geïnvesteerd in opleiding omwille van het minder aantal nieuwe inspecteurs en het verbod omwille van budgettaire beperking voor het volgen van aanvullende vorming preventieadviseur door onze inspecteurs
- De tijd voor verplaatsing is gedaald maar dit is een berekende waarde en zal enkel juist kunnen worden ingeschat als deze wordt gemeten. Vele van de inspecteurs zijn nu meer dan 7uur en 36 minuten per dag actief voor de AD TWW en deze bijkomende tijd wordt meestal geïnvesteerd in verplaatsingstijd.

4.1.2 Tijdsbesteding van de inspecteur op het werkterrein

De nationale norm voor deze activiteit werd in 2010 aangepast vanuit het oogpunt van de transparantie van de norm. Een inspecteur wordt geacht minstens 50% van zijn beschikbare tijd voor inspectie te besteden aan zijn inspectieopdrachten. De inspectieopdrachten van een inspecteur bestaan uit de tijd (zonder verplaatsingstijd) nodig voor inspectiebezoeken plus de tijd nodig voor het administratief werk verbonden aan deze opdrachten (het aanmaken van inspectieproducten).

Deze beschikbare tijd voor inspectie wordt berekend door zijn actieve dagen te verminderen met de tijd besteed aan nationale opdrachten en kennisverwerving.

	2010	2009
Beschikbare tijd	182.209 uren	193.615 uren
Geregistreerde tijd voor inspectiebezoeken	53.719 uren	57.367 uren
Geregistreerde tijd voor administratief inspectiewerk	47.258 uren	47.035 uren
Totaal geregistreerde inspectietijd	100.947 uren	104.402 uren
	55,4%	53,9%

Bemerking: De gestelde norm van 50% wordt dus ruimschoots gehaald.

4.2 Inspectiebezoeken

4.2.1 Aantal bezoeken per fulltime equivalent (FTE)

Als operationele norm wordt gesteld dat een inspecteur 250 vestigingseenheden zal bezoeken per jaar (per fulltime equivalent) of 400 werkgevers op tijdelijke of mobiele bouwplaatsen.

De effectief geregistreerde tijd aan inspectiebezoeken per vestigingseenheid of een tijdelijke of mobiele bouwplaats bepaalt de norm van het gemiddeld aantal inspectiebezoeken per FTE-inspecteur. Deze berekening geeft voor 2010 een norm van 307 inspectiebezoeken per FTE-inspecteur.

Er worden vier types van inspectiebezoeken geregistreerd:

- aan een vestigingseenheid van een onderneming of instelling;
- aan een tijdelijke of mobiele bouwplaats van een onderneming;
- een consultatie van werkgever, werknemer of een andere betrokkene in het kader van een inspectiedossier, op een andere plaats dan de voorgaande type bezoeken;
- bezoek met een collega.

Gezien het beperkt aantal inspecteurs trachten we dit laatste type zoveel mogelijk te beperken. In de opleidingsfase of wanneer een expert nodig is, worden dit type bezoeken uitgevoerd. Uit bezorgdheid voor het welzijn van onze eigen medewerkers is het sporadisch aangewezen bepaalde inspectiebezoeken af te leggen met twee personen.

De gerealiseerde aantallen per FTE-inspecteur op nationaal vlak per type bezoek zijn:

- 121 (121 in 2009) bezoeken aan vestigingseenheden van een onderneming of instelling;
- 127 (130 in 2009) bezoeken aan werkgevers op tijdelijke of mobiele bouwplaatsen;
- 44 (46 in 2009) consultatiebezoeken;
- 22 (23 in 2009) bezoeken met een collega.

Dit betekent een totaal van 315 (320 in 2009) bezoeken, waardoor de norm van 307 is behaald. Het verlagen van de norm voor 2008 is dus een realistische ingreep gebleken doordat we een derde jaar op rij de gestelde norm halen.

De helft van de regionale directies behalen hun individuele norm van het aantal af te leggen bezoeken. De standaardafwijking ten opzichte van de norm bedraagt 18%.

4.2.2 Analyse van bezoeken aan vestigingseenheden

4.2.2.1 Indeling van het type bedrijfsbezoeken

In totaal zijn 13.904 (13.684 en 2009) inspectiebezoeken afgelegd aan vestigingseenheden.

Deze bezoeken worden geregistreerd hetzij als algemeen bezoek (meestal proactief), hetzij als specifiek bezoek (reactief bezoek). Een aantal van de bezoeken bevatten zowel een reactief als een proactief deel.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal bezoeken verdeeld volgens het type, de totale tijdsbesteding en de gemiddelde bezoektijd.

	2010			2009		
Type bezoek	Aantal	Tijd (uren)	Tijd per bezoek	Aantal	Tijd (uren)	Tijd per bezoek
Algemeen inspectiebezoek	7.036	13.210	1,9	7.155	12.811	1,8
Gepland opvolgingsbezoek	3.067	5.452	1,8	3.016	5.049	1,7
Audit van het dynamisch risicobeheersingsysteem van de onderneming	82	306	3,7	141	456	3,2
Opvolging van een melding van beroepsziekte	45	94	2,1	46	67	1,4
Opvolging van ongevalonderzoek	1.668	3.283	2,0	1.635	2.733	1,7
Onderzoek van algemene klachten en klachten in verband met ongewenste omgangsvormen	1.597	2.966	1,9	1.179	2.011	1,7
Bijwonen van overlegvergadering	369	935	2,5	352	766	2,2
Andere specifieke bezoeken	1.468	2.817	1,9	1.261	1.954	1,5

4.2.2.2 Aantal bezochte bedrijven

Er werden 7.653 (7.580 in 2009) verschillende ondernemingen of instellingen bezocht op basis van het geregistreerde ondernemingsnummer.

Aantal bezoeken	Aantal bedrijven 2010		Aantal bedrijven2009	
1	5.034	66%	5.047	67%
2	1.578	21%	1.546	20%
3	466	6%	510	7%
4..10	505	7%	402	5%
meer dan 10	70	1%	75	1%
	7.653		7.580	

4.2.2.3 Verdeling van de bezoeken per activiteit van de vestigingseenheid en per gewest

De bezoeken zijn geregistreerd volgens de nieuwe NaceBel code geldig vanaf 1 januari 2008.

Code	Activiteitsomschrijving	Brussel	%	Vlaanderen	%	Wallonië	%	België	%
47	Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen	76	11,2%	520	7,0%	730	13,3%	1.326	9,7%
45	Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen	34	5,0%	728	9,8%	375	6,8%	1.137	8,4%
46	Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen	35	5,2%	812	10,9%	209	3,8%	1.056	7,8%
84	Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	100	14,7%	315	4,2%	535	9,7%	950	7,0%
43	Gespecialiseerde bouwwerkzaamheden	33	4,9%	466	6,3%	302	5,5%	801	5,9%
08	Overige winning van delfstoffen		-	12	0,2%	665	12,1%	677	5,0%
25	Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten	4	0,6%	450	6,1%	176	3,2%	630	4,6%
10	Vervaardiging van voedingsmiddelen	13	1,9%	331	4,5%	132	2,4%	476	3,5%
85	Onderwijs	22	3,2%	132	1,8%	280	5,1%	434	3,2%
49	Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen	17	2,5%	235	3,2%	126	2,3%	378	2,8%
52	Opslag en vervoerondersteunende activiteiten	5	0,7%	298	4,0%	42	0,8%	345	2,5%

23	Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten	5	0,7%	158	2,1%	165	3,0%	328	2,4%
87	Maatschappelijke dienstverlening met huisvesting	25	3,7%	157	2,1%	132	2,4%	314	2,3%
16	Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk	5	0,7%	155	2,1%	118	2,1%	278	2,0%
88	Maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting	22	3,2%	130	1,8%	116	2,1%	268	2,0%
41	Bouw van gebouwen; ontwikkeling van bouwprojecten	8	1,2%	132	1,8%	117	2,1%	257	1,9%
86	Menselijke gezondheidszorg	34	5,0%	95	1,3%	119	2,2%	248	1,8%
81	Diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging	25	3,7%	146	2,0%	76	1,4%	247	1,8%
22	Vervaardiging van producten van rubber of kunststof		0,0%	145	2,0%	53	1,0%	198	1,5%
56	Eet- en drinkgelegenheden	27	4,0%	91	1,2%	80	1,5%	198	1,5%
28	Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g.	7	1,0%	138	1,9%	44	0,8%	189	1,4%
31	Vervaardiging van meubelen		0,0%	142	1,9%	17	0,3%	159	1,2%
38	Inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning	2	0,3%	91	1,2%	42	0,8%	135	1,0%
18	Drukkerijen, reproductie van opgenomen media	9	1,3%	113	1,5%	12	0,2%	134	1,0%
78	Terbeschikkingstelling van personeel	11	1,6%	49	0,7%	68	1,2%	128	0,9%
24	Vervaardiging van metalen in primaire vorm	1	0,1%	44	0,6%	75	1,4%	120	0,9%
13	Vervaardiging van textiel	1	0,1%	107	1,4%	7	0,1%	115	0,8%
20	Vervaardiging van chemische producten	3	0,4%	76	1,0%	33	0,6%	112	0,8%
96	Overige persoonlijke diensten	5	0,7%	77	1,0%	22	0,4%	104	0,8%
33	Reparatie en installatie van machines en apparaten	1	0,1%	73	1,0%	22	0,4%	96	0,7%
42	Weg- en waterbouw	1	0,1%	47	0,6%	43	0,8%	91	0,7%
82	Administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten	9	1,3%	54	0,7%	28	0,5%	91	0,7%
01	Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten		0,0%	77	1,0%	11	0,2%	88	0,6%
27	Vervaardiging van elektrische apparatuur	3	0,4%	49	0,7%	31	0,6%	83	0,6%

71	Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen	4	0,6%	51	0,7%	24	0,4%	79	0,6%
17	Vervaardiging van papier en papierwaren	1	0,1%	66	0,9%	9	0,2%	76	0,6%
94	Verenigingen	15	2,2%	30	0,4%	31	0,6%	76	0,6%
77	Verhuur en lease	4	0,6%	34	0,5%	34	0,6%	72	0,5%
93	Sport, ontspanning en recreatie	2	0,3%	21	0,3%	47	0,9%	70	0,5%
29	Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers	8	1,2%	51	0,7%	10	0,2%	69	0,5%
64	Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen	8	1,2%	42	0,6%	18	0,3%	68	0,5%
55	Verschaffen van accommodatie	9	1,3%	21	0,3%	36	0,7%	66	0,5%
11	Vervaardiging van dranken		0,0%	39	0,5%	17	0,3%	56	0,4%
62	Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancy-activiteiten en aanverwante activiteiten	8	1,2%	25	0,3%	18	0,3%	51	0,4%
32	Overige industrie		0,0%	35	0,5%	13	0,2%	48	0,4%
70	Activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer	2	0,3%	33	0,4%	8	0,1%	43	0,3%
35	Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht		0,0%	21	0,3%	17	0,3%	38	0,3%
68	Exploitatie van en handel in onroerend goed	6	0,9%	21	0,3%	10	0,2%	37	0,3%
53	Posterijen en koeriers	1	0,1%	24	0,3%	10	0,2%	35	0,3%
26	Vervaardiging van informatica-producten en van elektronische en optische producten	4	0,6%	20	0,3%	10	0,2%	34	0,2%
73	Reclamewezen en marktonderzoek	5	0,7%	19	0,3%	8	0,1%	32	0,2%
91	Bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten	2	0,3%	8	0,1%	18	0,3%	28	0,2%
50	Vervoer over water	1	0,1%	10	0,1%	16	0,3%	27	0,2%
21	Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten	1	0,1%	9	0,1%	16	0,3%	26	0,2%
63	Dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie	3	0,4%	15	0,2%	7	0,1%	25	0,2%
80	Beveiliging- en opsporingsdiensten	2	0,3%	11	0,1%	12	0,2%	25	0,2%
90	Creatieve activiteiten, kunst en amusement		0,0%	16	0,2%	9	0,2%	25	0,2%

02	Bosbouw en de exploitatie van bossen		0,0%	11	0,1%	11	0,2%	22	0,2%
14	Vervaardiging van kleding		0,0%	18	0,2%	2	0,0%	20	0,1%
69	Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening	3	0,4%	8	0,1%	9	0,2%	20	0,1%
74	Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten	2	0,3%	11	0,1%	7	0,1%	20	0,1%
36	Winning, behandeling en distributie van water	1	0,1%	9	0,1%	8	0,1%	18	0,1%
72	Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied	2	0,3%	6	0,1%	10	0,2%	18	0,1%
59	Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen	4	0,6%	9	0,1%	4	0,1%	17	0,1%
30	Vervaardiging van andere transportmiddelen	2	0,3%	8	0,1%	6	0,1%	16	0,1%
58	Uitgeverijen		0,0%	11	0,1%	4	0,1%	15	0,1%
61	Telecommunicatie	5	0,7%	7	0,1%	3	0,1%	15	0,1%
66	Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen	5	0,7%		0,0%	10	0,2%	15	0,1%
95	Reparatie van computers en consumentenartikelen	2	0,3%	10	0,1%	1	0,0%	13	0,1%
37	Afvalwaterafvoer		0,0%	10	0,1%	2	0,0%	12	0,1%
97	Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel	3	0,4%	5	0,1%	4	0,1%	12	0,1%
39	Sanering en ander afvalbeheer	2	0,3%	4	0,1%	5	0,1%	11	0,1%
65	Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen	5	0,7%	2	0,0%	4	0,1%	11	0,1%
12	Vervaardiging van tabaksproducten	1	0,1%	9	0,1%		0,0%	10	0,1%
51	Luchtvaart		0,0%	7	0,1%	2	0,0%	9	0,1%
75	Veterinaire diensten		0,0%	5	0,1%	4	0,1%	9	0,1%
60	Programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's	3	0,4%	2	0,0%	3	0,1%	8	0,1%
79	Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten	2	0,3%	2	0,0%	1	0,0%	5	0,0%
99	Extraterritoriale organisaties en lichamen	2	0,3%	1	0,0%	2	0,0%	5	0,0%
15	Vervaardiging van leer en van producten van leer	2	0,3%	1	0,0%	1	0,0%	4	0,0%

92	Loterijen en kansspelen	4	0,6%		0,0%		0,0%	4	0,0%
19	Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten		0,0%	2	0,0%		0,0%	2	0,0%
03	Visserij en aquacultuur		0,0%	1	0,0%		0,0%	1	0,0%
09	Ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw		0,0%	1	0,0%		0,0%	1	0,0%
98	Niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik		0,0%	1	0,0%		0,0%	1	0,0%
		679		7.428		5.504		13.611	

Code	Activiteitsomschrijving	2010	%	2009	%	Verschil
47	Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen	1.326	9,7%	1.204	8,9%	122
45	Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen	1.137	8,4%	458	3,4%	679
46	Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen	1.056	7,8%	1.044	7,7%	12
84	Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	950	7,0%	815	6,0%	135
43	Gespecialiseerde bouwwerkzaamheden	801	5,9%	789	5,8%	12
8	Overige winning van delfstoffen	677	5,0%	663	4,9%	14
25	Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten	630	4,6%	659	4,9%	-29
10	Vervaardiging van voedingsmiddelen	476	3,5%	581	4,3%	-105
85	Onderwijs	434	3,2%	312	2,3%	122
49	Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen	378	2,8%	378	2,8%	0
52	Opslag en vervoerondersteunende activiteiten	345	2,5%	312	2,3%	33
23	Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten	328	2,4%	432	3,2%	-104
87	Maatschappelijke dienstverlening met huisvesting	314	2,3%	284	2,1%	30
16	Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk	278	2,0%	219	1,6%	59
88	Maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting	268	2,0%	230	1,7%	38
41	Bouw van gebouwen; ontwikkeling van bouwprojecten	257	1,9%	295	2,2%	-38
86	Menselijke gezondheidszorg	248	1,8%	242	1,8%	6
81	Diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging	247	1,8%	206	1,5%	41
22	Vervaardiging van producten van rubber of kunststof	198	1,5%	292	2,2%	-94
56	Eet- en drinkgelegenheden	198	1,5%	177	1,3%	21
28	Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g.	189	1,4%	215	1,6%	-26
31	Vervaardiging van meubelen	159	1,2%	164	1,2%	-5

Code	Activiteitsomschrijving	2010	%	2009	%	Verschil
38	Inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning	135	1,0%	153	1,1%	-18
18	Drukkerijen, reproductie van opgenomen media	134	1,0%	199	1,5%	-65
78	Terbeschikkingstelling van personeel	128	0,9%	174	1,3%	-46
24	Vervaardiging van metalen in primaire vorm	120	0,9%	106	0,8%	14
13	Vervaardiging van textiel	115	0,8%	122	0,9%	-7
20	Vervaardiging van chemische producten	112	0,8%	129	1,0%	-17
96	Overige persoonlijke diensten	104	0,8%	140	1,0%	-36
33	Reparatie en installatie van machines en apparaten	96	0,7%	83	0,6%	13
42	Weg- en waterbouw	91	0,7%	128	0,9%	-37
82	Administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten	91	0,7%	94	0,7%	-3
1	Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten	88	0,6%	63	0,5%	25
27	Vervaardiging van elektrische apparatuur	83	0,6%	73	0,5%	10
71	Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen	79	0,6%	110	0,8%	-31
17	Vervaardiging van papier en papierwaren	76	0,6%	92	0,7%	-16
94	Verenigingen	76	0,6%	66	0,5%	10
77	Verhuur en lease	72	0,5%	46	0,3%	26
93	Sport, ontspanning en recreatie	70	0,5%	45	0,3%	25
29	Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers	69	0,5%	73	0,5%	-4
64	Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen	68	0,5%	48	0,4%	20
55	Verschaffen van accommodatie	66	0,5%	44	0,3%	22
11	Vervaardiging van dranken	56	0,4%	72	0,5%	-16
62	Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancy activiteiten en aanverwante activiteiten	51	0,4%	40	0,3%	11
32	Overige industrie	48	0,4%	46	0,3%	2
70	Activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer	43	0,3%	44	0,3%	-1
35	Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	38	0,3%	63	0,5%	-25
68	Exploitatie van en handel in onroerend goed	37	0,3%	67	0,5%	-30
53	Posterijen en koeriers	35	0,3%	44	0,3%	-9
26	Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten	34	0,2%	48	0,4%	-14
73	Reclamewezen en marktonderzoek	32	0,2%	54	0,4%	-22

Code	Activiteitsomschrijving	2010	%	2009	%	Verschil
91	Bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten	28	0,2%	23	0,2%	5
50	Vervoer over water	27	0,2%	6	0,0%	21
21	Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten	26	0,2%	55	0,4%	-29
63	Dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie	25	0,2%	12	0,1%	13
80	Beveiliging- en opsporingsdiensten	25	0,2%	20	0,1%	5
90	Creatieve activiteiten, kunst en amusement	25	0,2%	24	0,2%	1
2	Bosbouw en de exploitatie van bossen	22	0,2%	15	0,1%	7
14	Vervaardiging van kleding	20	0,1%	26	0,2%	-6
69	Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening	20	0,1%	33	0,2%	-13
74	Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten	20	0,1%	15	0,1%	5
36	Winning, behandeling en distributie van water	18	0,1%	14	0,1%	4
72	Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied	18	0,1%	31	0,2%	-13
59	Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen	17	0,1%	22	0,2%	-5
30	Vervaardiging van andere transportmiddelen	16	0,1%	14	0,1%	2
58	Uitgeverijen	15	0,1%	13	0,1%	2
61	Telecommunicatie	15	0,1%	22	0,2%	-7
66	Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen	15	0,1%	10	0,1%	5
95	Reparatie van computers en consumentenartikelen	13	0,1%	11	0,1%	2
37	Afvalwaterafvoer	12	0,1%	11	0,1%	1
97	Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel	12	0,1%	2	0,0%	10
39	Sanering en ander afvalbeheer	11	0,1%	5	0,0%	6
65	Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen	11	0,1%	5	0,0%	6
12	Vervaardiging van tabaksproducten	10	0,1%	10	0,1%	0
51	Luchtvaart	9	0,1%	13	0,1%	-4
75	Veterinaire diensten	9	0,1%	8	0,1%	1
60	Programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's	8	0,1%	9	0,1%	-1
79	Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten	5	0,0%	12	0,1%	-7
99	Extraterritoriale organisaties en lichamen	5	0,0%	7	0,1%	-2
15	Vervaardiging van leer en van producten van leer	4	0,0%	2	0,0%	2
92	Loterijen en kansspelen	4	0,0%	8	0,1%	-4
19	Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten	2	0,0%	3	0,0%	-1

Code	Activiteitsomschrijving	2010	%	2009	%	Verschil
3	Visserij en aquacultuur	1	0,0%	6	0,0%	-5
9	Ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw	1	0,0%	3	0,0%	-2
98	Niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik	1	0,0%	1	0,0%	0
		13.611		13.527		

4.2.2.4 Informatie over bezoeken van EDPB aan de bedrijven

Tot begin mei 2010 had een inspecteur enkel de mogelijkheid om het verslag van het bedrijfsbezoek van de EDPB te beoordelen. In 32% (627/1960) werd geen beoordeling gegeven, in 53% (1041/1960) werd het in orde bevonden en in 15% (292/1960) werden tekortkomingen vastgesteld. Er bestond ook de mogelijkheid om opmerkingen in te brengen over de beoordeling. Bij 384 inspecties werd dit ook gedaan:

- 108 bij de niet onderzochte verslagen: geen verslag aanwezig of nog niet ontvangen, verslag opgevraagd, ...
- 164 bij de verslagen die in orde waren: vermelding van de naam van de arbeidsgeneesheer, datum van het bezoek, …
- 112 bij de verslagen met tekortkomingen: geen bezoek van de EDPB of te lange periode tussen de bezoeken, geen verslag, verslag inhoudelijk onvoldoende, …

Een opvolging van het gevolg van de inspectie (zoals de reactie van de EDPB) wordt nog niet geregistreerd.

Vanaf mei 2010 werd beslist verschillende aspecten van de werking van de EDPB bij de werkgevers meer gedetailleerd in kaart te brengen aan de hand van een de beoordeling van een aantal kerntaken. De registratie was niet verplicht.

In het totaal werd 3420 keer een element in de checklist EDPB beoordeeld, doch slechts in 2477 van de gevallen werd ook een standaardinbreuk ingegeven. Globaal gezien was 21% van de gecontroleerde items niet in orde. Hiervoor werden 201 specifieke acties ondernomen, namelijk;

- via de werkgever de EDPB iets laten uitvoeren: 93
- informeel contact met de EDPB: 22
- schriftelijke waarschuwing: 69
- vastleggen van afspraken / maatregelen: 16
- proces-verbaal van overtreding: 1

De elementen die in de bedrijven werden gecontroleerd, zijn de volgende (aantal niet in orde /aantal in orde):

Het bedrijfsbezoek:

- De periodiciteit van het bezoek (164/442)
  De tekortkomingen bestaan voornamelijk uit het niet uitvoeren van een bedrijfsbezoek (81) of het niet jaarlijks herhalen ervan (71).

- De termijn tussen het bezoek en de ontvangst van het verslag (63/269)
  In 11% (38) van de gevallen heeft de werkgever zelfs geen verslag ontvangen van zijn externe preventiedienst.

- De volledigheid van het verslag (53/182)

- De juistheid van het verslag (17/85)

- De relevantie van het verslag (18/75)

- De praktische bruikbaarheid van de adviezen voor de werkgever (20/69)

Het gezondheidstoezicht:

- De uitvoering van de verschillende onderzoeken (55/276)
  De juiste invulling van het formulier gezondheidsbeoordeling (5/159)

- De periodiciteit van de onderzoeken (47/256)
  Ofwel is de geldigheidsdatum op het formulier verstreken (12%) ofwel wordt de periode tussen de onderzoeken systematisch verlengd (4%).

- Het advies van de arbeidsgeneesheer op de lijst van de risicoposten (30/27)
  Bij 39% van de controles werd vastgesteld dat er geen advies werd gegeven op de verschillende risicoposten in het bedrijf.

De activiteiten risicobeheer:

- Het bestaan van de risicoanalyse moederschapbescherming (28/32)
  In 45% van de gevallen kon geen document worden voorgelegd, hoewel dit een uitdrukkelijke taak is van de werkgever én de arbeidsgeneesheer.

- Het uitvoeren van of advies geven op andere risicoanalyses (2/50)
  Hierbij dient te worden opgemerkt dat slechts in 33% van de controles de EDPB proactief heeft gewerkt, in 17% reactief en dat in 46% de dienst zich heeft beperkt tot algemene en weinig praktische adviezen.

Het bijwonen van het CPBW (18/35). In 8% van de gevallen werd het CPBW niet bijgewoond, in 26% slechts één keer.

Andere kritische of terugkerende opmerkingen (open vraag)(0/0)

Indien we in de toekomst over meer gegevens beschikken, kunnen de tendensen beter in kaart worden gebracht. Op die manier kan men de externe diensten onderling op hun prestaties in de bedrijven vergelijken en eventueel bijsturen. Het zal ook bijdragen tot een betere beoordeling van de diensten bij de hernieuwing van de erkenning.

Zowel een verhoging van de participatiegraad als het aansporen van de inspecteurs om gebruik te maken van de standaardinbreuken zullen de gegevens optimaliseren.

Tenslotte mag men bij de interpretatie van de beoordelingen ook niet uit het oog verliezen dat ADTWW vooral reactief optreedt. Met andere woorden dat er in een deel van de bedrijven op de een of andere wijze iets fout is gelopen (klacht, ongeval, …). Het is dus best mogelijk dat bij deze werkgevers ook de externe diensten niet ten volle hun werk (hebben) kunnen verrichten, omdat het preventieklimaat niet optimaal is.

4.2.2.5 Aantal inspectieconclusies voor de geïnspecteerde welzijnsrubriek tijdens bezoeken aan vestigingseenheden

Tijdens een inspectiebezoek kunnen diverse welzijnsrubrieken aan bod komen voor inspectie en bespreking.

De inspecteur zal voor elke gecontroleerde rubriek een inspectieconclusie trekken volgens de gradatie zoals onderaan in de tabel weergegeven, evoluerend van positief naar negatief.

Het zijn deze inspectieconclusies die aanleiding geven tot het opmaken van het uitgaande product naar de werkgever (zie verder). Het is de "worstcase" rubriek die het uiteindelijk producttype zal bepalen. Maar uiteraard worden de vastgestelde positieve elementen en minder ernstige inbreuken eveneens vermeld in het schrijven naar de werkgever zodat hij volledig op de hoogte is van de vaststellingen tijdens het inspectiebezoek.

	Inspectieconclusies																			
	Positieve opmerking		Geen opmerking		Corrigerend advies		Mondelinge waarschuwing		Schriftelijke waarschuwing (art.9)		Opleggen van een maatregel (art.3)		Element voor stopzetting (art.3)		Element voor proces-verbaal van overtreding		Vastleggen van afspraken en maatregelen		Totaal	
	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009
Organisatie welzijnsbeleid, hiërarchische lijn en dynamisch risicobeheersingssysteem	131	6	1.970	751	540	71	579	154	1.842	722	11	-1	4	4	34	21	153	81	5.264	1.809
IDPB en samenwerking EDPB	79	23	1.655	554	340	56	403	209	1.271	473	7	3			2	-2	76	37	3.833	1.353
Overlegstructuren (comité PB, syndicale afvaardiging...)	25	15	779	277	81	4	77	20	247	109	2	2					12	5	1.223	432
Keuringen en opvolging van keuringsverslagen (EDTC)	50	27	1.406	622	192	34	572	285	1.398	594	4	-1	4	1	3		64	20	3.693	1.582
Gezondheidstoezicht, moederschapbescherming en EHBO	53	24	2.771	1.532	225	18	379	157	1.014	494	6	5	2	1	6	3	54	22	4.510	2.256
Informatie en vorming van werknemers	81	7	1.022	467	209	-16	149	3	474	134		-3	3	3	11	10	44	17	1.993	622
Jongeren op het werk, stagiairs en uitzendarbeid	8	-8	254	60	49	-33	60	34	183	19		-2			6	5	12	3	572	78
Geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag	46	25	1.136	630	297	66	384	209	933	480	2				5	3	67	38	2.870	1.451
Veiligheid- en gezondheidssignalering	5	-4	997	373	127	10	198	88	481	151	2		1			-2	13	-9	1.824	607
ARAB art. 52 (brand), ATEX en ontvlambare vloeistoffen	59	14	1.870	1.095	396	102	854	357	2.601	1.165	2	-3	3	3	8		112	40	5.905	2.773
Bepalingen betref-	41	5	2.514	1.230	238	79	286	135	801	373	7	-2	1	1	2	-1	32	5	3.922	1.825

	Inspectieconclusies																			
	Positieve opmerking		Geen opmerking		Corrigerend advies		Mondelinge waarschuwing		Schriftelijke waarschuwing (art.9)		Opleggen van een maatregel (art.3)		Element voor stopzetting (art.3)		Element voor proces-verbaal van overtreding		Vastleggen van afspraken en maatregelen		Totaal	
fende hygiëne op de arbeidsplaatsen																				
Omgevingsfactoren en fysische agentia	14	-14	854	237	104	-8	115	23	340	171	9	4	3	2	1	-2	21	9	1.461	422
Chemische, kanker-verwekkende, muta-gene en biologische agentia	54	7	1.045	508	210	45	367	225	1.267	742	12	8	5	3	1	-4	69	32	3.030	1.566
TMB en hyperbare omgeving	2	1	48	32	38	28	26	17	187	164					3	3	2	-1	306	244
Werken op hoogte (valgevaar)	13	-8	749	402	97	5	226	112	431	210	7	4	2	-1	4	3	23	8	1.552	735
AM algemeen (ma-chines, aankoop en indienststelling, instructies,...)	56	17	1.130	507	271	42	432	131	1.830	786	29	7	32	20	43	26	119	58	3.942	1.594
Elektriciteit en elek-trische installaties	24	11	815	389	109	3	193	69	756	328	10	3	11	11	1		37	15	1.956	829
Mobiele arbeidsmid-delen, hijsen en heffen van lasten	17	2	1.043	511	96	15	176	67	526	196	2	-1	2	1	10	9	22	7	1.894	807
Individuele uitrusting (PBM's, werkkle-dij...)	39	18	3.225	1.586	204	25	239	98	928	493	5	-2	2	2	5	3	35	8	4.682	2.231
Manueel hanteren van lasten, handge-reedschap	31	9	1.208	634	93	2	78	10	134	22	2	-1		-1	1		7	-5	1.554	670
	828	177	26.491	12.397	3.916	548	5.793	2.403	17.644	7.826	119	20	75	50	146	75	974	390	55.986	23.886

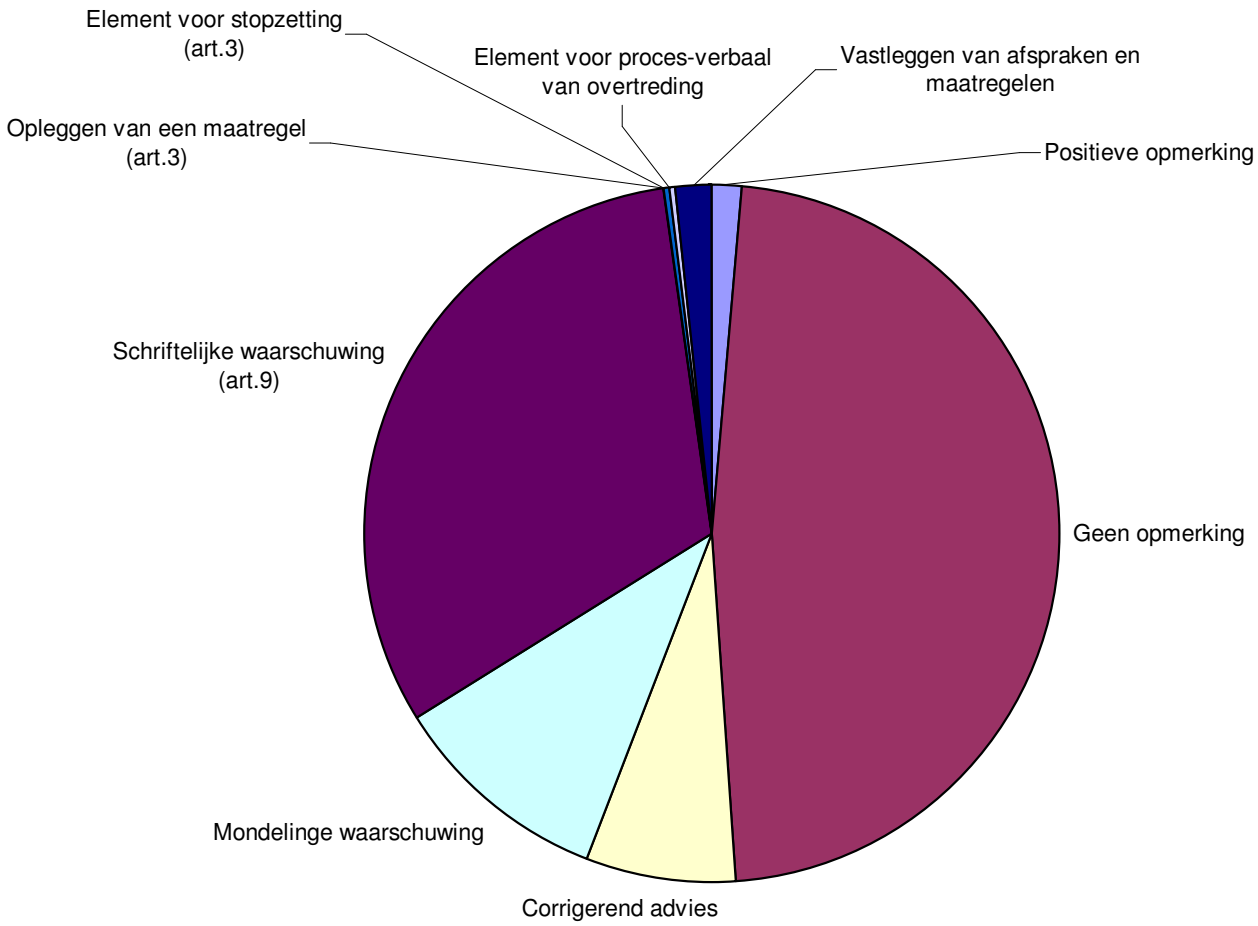

4.2.3 Analyse van de inspectiebezoeken aan tijdelijke of mobiele bouwplaatsen

4.2.3.1 Aantal bezoeken

In totaal zijn 14.559 (15.779 in 2009) (16.027 in 2008) werkgevers op tijdelijke of mobiele bouwplaatsen bezocht waaraan in totaal 15.965 uren (16.952 uren in 2009) werden besteed. Dit komt gemiddeld op 1,1 uur per bezoek (identiek aan 2009) van een werkgever.

Conclusie

Door het dalend aantal inspecteurs is de geïnvesteerde tijd in bezoeken aan tijdelijk of mobiele bouwplaatsen gedaald met 5,8% terwijl het aantal bezochte werkgevers zelfs met 7,8% is gedaald.

4.2.3.2 Indeling van de bezoeken volgens type

Een inspecteur zal na zijn inspectie het bezoek registreren als hetzij een algemeen bezoek (meestal proactief) of een specifiek bezoek (reactief bezoek). Er wordt getracht om bij de meeste reactieve bezoeken ook ruimte te maken voor proactieve aspecten.

De onderverdeling in aantallen en tijdsbesteding tussen algemene (deel)inspecties en specifieke (deel)inspecties is opgenomen in onderstaande tabel.

	2010			2009		
	Aantal	Tijd (in uren)	Gemiddelde tijd per be-zoek	Aantal	Tijd (in uren)	Gemiddelde tijd per bezoek
Algemene inspectie	12.020	13.038	1,1	12.489	12.921	1
Opvolgingsbezoek	1.349	1.303	1,0	1.414	1.392	1
Asbestverwijdering	1.086	1.117	1,0	1.228	1.311	1,1
Klachtonderzoek	260	31	0,1	381	381	1
Ongevalonderzoek	261	462	1,8	312	482	1,5
Ander specifiek bezoek	0	0		331	280	0,8
Overlegvergadering	122	249	2,0	120	185	1,5

4.2.3.3 Indeling van de werkzaamheden op de bezochte tijdelijke of mobiele bouwplaatsen

Bij elk bezoek wordt door de inspecteur het type van werkzaamheden geregistreerd volgens onderstaande indeling. Onderstaande tabel geeft een overzicht in dalende volgorde van voorkomen van de werkzaamheden op de bezochte bouwplaatsen.

Type van werkzaamheden	2010	2009	2008
Metselwerken en betonwerken	5.652	6.293	7.006
Dakwerken	1.691	1.870	2.006
Afbraak- en saneringswerken	1.564	1.639	1.498
Overige werkzaamheden in de bouw	1.113	1.083	1.112
Montagewerken (metaal + beton)	975	1.372	1.297
Installaties (elektriciteit, sanitair, verwarming, airco,...)	804	864	815
Afwerking: bepleistering, bevloering, schilderwerken	729	845	572
Wegeniswerken	605	510	454
Grondwerken	578	566	484
Schrijnwerk (binnen- en buitenschrijnwerk)	443	417	435
Nutsleidingen (rioleringen, gasleidingen, kabels, ...)	366	281	308
Tuinaanleg	36	39	40
	14.556	15.779	16.027

4.2.3.4 *Aantal geïnspecteerde werkgevers*

Aantal bezoeken	Aantal werkgevers in 2010		Aantal werkgevers in 2009		Aantal werkgevers in 2008	
1	2.911	59%	3.226	59%	2.946	57%
2	876	18%	975	18%	868	17%
3	370	7%	395	7%	414	8%
4	205	4%	206	4%	231	4%
5	120	2%	142	3%	136	3%
5..10	279	6%	280	5%	334	7%
meer dan 10	192	4%	222	4%	209	4%
	4.953		5.446		5.138	

4.2.3.5 Aantal inspectieconclusies voor de geïnspecteerde welzijnsrubriek tijdens bezoeken aan tijdelijke of mobiele bouwplaatsen

Tijdens inspectiebezoeken kunnen diverse welzijnsrubrieken aan bod komen voor inspectie en bespreking met de werkgever.

De inspecteur zal voor elke rubriek een inspectieconclusie trekken volgens de gradatie zoals onderaan in de tabel vermeld, evoluerend van positief naar negatief.

Het zijn deze inspectieconclusies die aanleiding geven tot het opmaken van het uitgaande product naar de werkgever (zie verder). Het is de "worstcase" rubriek die het uiteindelijk producttype zal bepalen. Maar uiteraard worden de vastgestelde positieve elementen en minder ernstige inbreuken eveneens vermeld in het schrijven naar de werkgever zodat hij volledig op de hoogte is van de vaststellingen tijdens het inspectiebezoek.

	Inspectieconclusies																			
	Positieve opmerking		Geen opmerking		Corrigerend advies		Mondelinge waarschuwing		Schriftelijke waarschuwing (art.9)		Opleggen van een maatregel (art.3)		Element voor stopzetting (art.3)		Element voor processverbaal van overtreding		Vastleggen van afspraken en maatregelen		Totaal	
	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009
Organisatie welzijnsbeleid, hiërarchische lijn en dynamisch risicobeheersingsysteem	14	2	579	348	242	84	299	84	218	66	4	-13	1	-7	12	5	16	8	1.385	638
Coördinatie	15	7	2.505	746	392	106	343	106	362	132	5	-10	9	-1	6	1	10	-5	3.647	1.136
Grondwerken	7	7	977	516	185	121	169	121	140	79	8	3	16	14	1		5	3	1.508	814
Dakwerken	32	17	526	244	118	48	204	48	293	109	33	1	146	69	13	-3	40	21	1.405	559
Afbraakwerken	1	1	422	257	61	24	83	24	76	39	2	2	9	2	4			-1	658	378
Inrichtingswerken	2	1	245	77	101	18	29	18	15	-1	3	2		-1					395	98
Hyperbare werken	1	1	17	12	4	2	4	2	1	1									27	18
Stellingen en harnassen	40	28	2.354	907	445	179	757	179	749	268	39	4	90	1	9	3	24	14	4.507	1.673
Hoogwerkers (gebruik van hefwerktuigen voor werken op hoogte)	12	7	961	501	70	34	126	34	164	50	16	13	14		3	2	2	-1	1.368	653
Leuningen en beveiliging van openingen	19	6	2.717	1.025	679	279	1.056	279	907	297	46	12	76	-7	19	8	28	17	5.547	1.993
Gezondheidstoezicht en EHBO	5	-2	1.409	523	80	33	174	33	145	62		-1		-2		-1		-1	1.813	656
Jongeren,		-1	73	36	5	1	11	1	5	1				-1				-1	94	39

	Inspectieconclusies																			
	Positieve opmerking		Geen opmerking		Corrigerend advies		Mondelinge waarschuwing		Schriftelijke waarschuwing (art.9)		Opleggen van een maatregel (art.3)		Element voor stopzetting (art.3)		Element voor processverbaal van overtreding		Vastleggen van afspraken en maatregelen		Totaal	
stagiairs en interims																				
Veiligheidsfuncties en afzonderlijk tewerkgestelde werknemers			239	117	15	8	14	8	8	-2				-2			1	1	277	130
Handgereedschappen, machines en toestellen	10	3	4.710	1.872	109	31	198	31	439	145	7		7	-11	2	1	8	8	5.490	2.099
Hef- en hijswerktuigen	6	6	1.847	618	150	42	303	42	220	68	1	-1	10	1	1		6	3	2.544	874
Elektrische risico's en brandrisico's	3	-3	2.658	958	189	59	444	59	331	94	3	-3	9	-1	2	2	2	1	3.641	1.235
Inrichting en signalisatie	21	6	3.956	1.776	301	148	415	148	505	214	13	6	8	-12	3	1	2	-3	5.224	2.288
Omgevingsfactoren (verluchting, verlichting, trillingen...), hygiëne en huisvesting	15	8	2.919	1.289	235	73	397	73	541	187	5	-2	3	-7	10	5	8	1	4.133	1.654
Individuele uitrusting (PBM's, werkkledij...)	26	7	5.913	2.653	394	110	1.037	110	773	214	15	-6	13	-9	7	4	8	3	8.186	3.314
Chemische, kankerverwekkende, mutagene en biologische agentia	14	9	510	264	101	56	184	56	103	7	2		7		6		8	-2	935	435
	243	110	35.537	14.739	3.876	1.456	6.247	1.456	5.995	2.030	202	7	418	26	98	28	168	66	52.784	20.684

4.2.3.6 Aantal inspectieconclusies bij de verschillende types van werkzaamheden tijdens bezoeken aan tijdelijke of mobiele bouwplaatsen

	Inspectieconclusies																			
	Positieve opmerking		Geen opmerking		Corrigerend advies		Mondelinge waarschuwing		Schriftelijke waarschuwing (art.9)		Opleggen van een maatregel (art.3)		Element voor stopzetting (art.3)		Element voor proces-verbaal van overtreding		Vastleggen van afspraken en maatregelen		Totaal	
	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009
Grondwerken	5	3	1.502	787	111	58	159	24	167	31	6	3	7	6			8	8	1.965	920
Afbraak- en sanering-swerken	16	9	3.080	1.780	275	117	548	321	385	113	9	5	20	-6	29	18	5	-19	4.367	2.338
Metselwerken en betonwerken	75	8	15.385	5.678	2.151	753	3.204	1.071	2.999	1.003	64	-41	73	-77	30	16	48	29	24.029	8.440
Montagewerken (metaal + beton)	16	7	3.103	1.010	214	69	328	99	326	159	8	6	15	1	4	-6	6	-3	4.020	1.342
Dakwerken	54	33	3.295	1.260	283	70	606	174	749	259	67	16	233	87	18	-8	64	39	5.369	1.930
Afwerken: be-pleistering, be-vloering, schil-derwerken)	9	5	1.643	829	125	30	225	21	239	60	5	-2	7	-10	2		1	-8	2.256	925
Schrijnwerken (binnen- en bui-tenschrijnwerk)	3	3	833	264	52	17	171	98	244	81	3		23	20	1			-4	1.330	479

	Inspectieconclusies																			
	Positieve opmerking		Geen opmerking		Corrigerend advies		Mondelinge waarschuwing		Schriftelijke waarschuwing (art.9)		Opleggen van een maatregel (art.3)		Element voor stopzetting (art.3)		Element voor proces-verbaal van overtreding		Vastleggen van afspraken en maatregelen		Totaal	
	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009	2010	Verschil met 2009
Installaties (elektriciteit, sanitair, verwarming, airco, …)	13	9	1.971	855	143	64	272	71	249	87	7	3	7	6	3	3	9	4	2.674	1.102
Wegeniswerken	12	12	1.804	1.039	82	13	148	85	196	86	1		6	4	3		5	1	2.257	1.240
Nutsvoorzieningen (rioleringen, gasleidingen, kabels, …)	14	13	795	371	138	119	152	103	165	79	6	2	4	3		-1	12	10	1.286	699
Tuinaanleg			79	49	4	4	4	-4	11	-10			2	-1					100	38
Overige werkzaamheden in de bouw	26	8	2.047	817	298	142	430	159	265	82	26	15	21	-7	8	6	10	9	3.131	1.231
Totaal	243	110	35.537	14.739	3.876	1.456	6.247	2.222	5.995	2.030	202	7	418	26	98	28	168	66	52.784	20.684

4.3 Specifieke dossiers

4.3.1 Klachten over welzijnsomstandigheden

4.3.1.1 Aantal klachten

Er zijn 1.288 (1.162 in 2009) algemene klachtendossiers geopend. Dit is een stijging van 10,8% (of 126 klachten).

4.3.1.2 Initiators van de deze dossiers

Een dergelijk dossier kan worden geïnitieerd door diverse partijen. De onderstaande tabel geeft hiervan het overzicht.

Initiator	2010	#	2009	2008
De werknemer	612	79	533	498
Andere initiators	292	16	276	322
Een syndicale organisatie	262	39	223	224
Een andere regionale directie	33	8	25	28
De gerechtelijke overheid	30	4	26	23
De werkgever	15	-13	28	25
Via het centraal bestuur of de beleidscel	15	11	4	8
De inspecteur	11	-1	12	19
Een interne dienst voor preventie en bescherming	8	-10	18	21
Een externe dienst voor preventie en bescherming	4	-1	5	2
Een onderaannemer	3	0	3	12
Een werkgever gebruiker van een uitzendkracht	3	1	2	1
Een werkgeversorganisatie	0	-6	6	9
Een externe dienst voor technische controle	0	-1	1	1
Totaal	1.288	126	1.162	1.193

Vaststellingen:

- De stijging is voornamelijk afkomstig van 79 bijkomende klachten van de werknemers en 39 bijkomende klachten van de syndicale organisaties
- Daarentegen is er een daling van 19 dossiers van werkgeverskant en 10 dossiers van de interne diensten voor preventie en bescherming

4.3.1.3 Ontvangstbevestiging

Voor slechts 453 klachtendossiers of 39% (in 2009: 394 dossiers of 31%) is een datum van ontvangstmelding ingevuld.

Er was vooropgesteld dat deze bevestiging binnen de 7 dagen na ontvangst van de klacht zou gebeuren en dit was voor 379 dossiers of 96% (in 2009: 441 dossiers of 97%) het geval.

4.3.1.4 Doorlooptijd van een dossier

Van deze dossiers moesten 75% afgehandeld zijn binnen de zes weken na indienen van de klacht. Er zijn 1.185 (in 2009: 943) dossiers afgesloten in 2010 en hiervan zijn er 569 of 48% (in 2009: 426 of 45%) afgesloten binnen de zes weken.

Er is rekening gehouden met de wachttijd binnen de doorloop van het dossier. We spreken van een wachttijd in de doorloop van een dossier als hetzij de administratie hetzij de inspecteur moet wachten op informatie van externen om het dossier verder te kunnen behandelen.

4.3.1.5 Anonieme klachtendossiers

17% (in 2009: 18%) van de klachten betreffende de arbeidsomstandigheden, zijnde 216 (in 2009: 206) klachten, werden anoniem ingediend.

4.3.1.6 Indeling van de algemene klachten betreffende arbeidsomstandigheden naar de diverse onderwerpen van de wetgeving

Na onderzoek van de klacht wordt door de inspecteur aangeduid of de ingediende klacht effectief gegrond was of niet.

In onderstaand overzicht vindt men het aantal rubrieken dat voorkwam bij de klachten (meerdere rubrieken per klacht mogelijk) en het aantal van deze rubrieken die door de inspecteur als gegrond werden beschouwd.

Het nieuwe punt 38 onderaan is toegevoegd omdat een klacht in verband met ongewenste omgangsvormen na onderzoek niet kon worden ingedeeld in één van de voorziene rubrieken hieromtrent (pesten, geweldpleging, ongewenst seksueel gedrag of discriminatie) maar de klacht wel te maken heeft met psychosociale belasting op het werk.

	2010			2009		
Rubrieken	Aantal	Gegrond		Aantal	Gegrond	
1. Welzijnswet	207	70	34%	83	28	34%
2. Welzijnsbeleid	97	52	54%	46	17	37%
3. Gezondheidstoezicht	111	56	50%	55	23	42%
4. Interne dienst voor preventie en bescherming op het werk	75	40	53%	23	10	43%
5. Externe dienst voor preventie en bescherming op het werk	69	30	43%	19	6	32%
6. Externe dienst voor technische controle	10	7	70%	6	3	50%

	2010			2009		
Rubrieken	Aantal	Gegrond		Aantal	Gegrond	
7. Comité preventie en bescherming op het werk	35	18	51%	16	3	19%
8. Veiligheid- en gezondheidssignalering	25	18	72%	21	13	62%
9. Bescherming tegen tabaksrook	54	26	48%	58	25	43%
10. Opslagplaatsen ontvlambare vloeistoffen	7	6	86%	15	10	67%
11. Ruimten met explosieve atmosfeer	14	11	79%	9	5	56%
12. Tijdelijke en mobiele bouwplaatsen	96	49	51%	79	40	51%
13. Omgevingsfactoren en fysische agentia	139	82	59%	83	26	31%
14. Ioniserende straling						
15. Chemische agentia	72	50	69%	31	13	42%
16. Kankerverwekkende agentia	38	20	53%	19	3	16%
17. Biologische agentia	6	4	67%	2	0	
18. Arbeidsmiddelen	100	59	59%	36	21	58%
19. Beeldschermen	4	2	50%	2	1	50%
20. Mobiele arbeidsmiddelen	24	17	71%	7	3	43%
21. Arbeidsmiddelen voor hijsen of heffen / liften	25	17	68%	13	11	85%
22. Werkzitplaatsen en rustzitplaatsen	28	19	68%	9	5	56%
23. Werken op hoogte	63	47	75%	32	24	75%
24. Werkkledij	68	33	49%	38	11	29%
25. Persoonlijke beschermingsmiddelen	99	58	59%	36	15	42%
26. Moederschapbescherming	8	5	63%			
27. Stagiairs en jongeren	4	4	100%			
28. Uitzendarbeid	3	1	33%	1	1	100%
29. Manueel hanteren van lasten	24	14	58%	15	7	47%
30. Nachtarbeid en ploegendienst	2	2	100%	1	1	100%
31. Algemeen reglement op elektrische installaties	39	32	82%	22	13	59%
32. Brandrisico (ARAB art. 52)	61	40	66%	34	15	44%
33. Sociale voorzieningen	143	88	62%	89	42	47%
38. Overige psychologische belasting	36	13	36%	8	3	38%
	1786	990	55%	908	398	44%

Commentaar:

- Voor 2010 is dit totaal groter dan het aantal dossiers (1.288), wat betekent dat diverse klachten handelen over meerdere subrubrieken. Voor 2009 was er een onderrapporteren van de subverdeling van de klachten, hetgeen door duidelijkere instructies in 2010 is gecorrigeerd.

- We constateren dat 55% van de klachten door onze inspecteurs als gegrond worden beoordeeld en er ook corrigerende maatregelen zijn voorgesteld aan de bedrijven. Dit is een stijging van 11% t.o.v. 2009, wat mogelijk een foutieve conclusie is omwille van commentaar 1.

- 50% van de aangeklaagde naleving van de reglementering wordt gevormd door 7 subrubrieken. Dit zijn in volgorde van belangrijkheid: welzijnswet, sociale voorzieningen, omgevingsfactoren en fysische agentia, gezondheidstoezicht, arbeidsmiddelen, persoonlijke beschermingsmiddelen en welzijnsbeleid.

- Voor deze 7 meest voorkomende rubrieken werden de klachten voor 51% als gegrond bevonden door onze inspecteurs. Hierbij springt in het oog dat enkel de klachten over de welzijnswet het vaakst als ongegrond worden beschouwd.

4.3.2 Klachten ongewenste omgangsvormen

4.3.2.1 Aantal klachten

Er zijn 627 (in 2009: 470) klachtendossiers geopend betreffende ongewenste omgangsvormen waarvan:

- 604 (in 2009: 438) pestklachten

- 127 (in 2009: 34) klachten in verband met geweldpleging

- 119 (in 2009: 31) klachten van ongewenst seksueel gedrag

- 8 (in 2009: 19) klachten op grond van discriminatie

Het totaal hiervan is 858, hetgeen betekent dat er dossiers zijn die melding maken van meerdere types van klachten van ongewenste omgangsvormen.

Commentaar:

Anders dan de trend van 2009 is ditmaal het aantal dossiers terug gestegen en stijgt zelfs uit boven het aantal van 2008 (zijnde 596). Men heeft dus blijkbaar terug de weg gevonden naar onze inspectiediensten om een oplossing te zoeken voor het probleem.

4.3.2.2 Initiators van de deze dossiers

Een dergelijk dossier kan en zal in vele gevallen geïnitieerd worden door de klager zelf of een collega, maar ook dan zal een vragenlijst worden overgemaakt aan het vermeende slachtoffer.

Een volledig overzicht van de verschillende initiators is opgenomen in onderstaande tabel.

Type initiator	2010	2009	2008
De werknemer	472	367	460
De gerechtelijke overheid	101	55	77
Andere initiators*	18	10	13
Een syndicale organisatie	16	14	14
De werkgever	7	3	5
Andere regionale directie	6	2	1
Een externe dienst voor preventie en bescherming	3	10	14
De inspecteur	3	3	1
De interne dienst voor preventie en bescherming	1	2	6
Via het centraal bestuur of de beleidscel	0	3	4
Gebruiker of inlener van een werknemer	0	1	0
Een werkgeversorganisatie	0	0	1
Eindtotaal	627	470	596

* andere initiators kunnen zijn: collega's, familieleden, ….

4.3.3 Opvolging van het onderzoek van ernstige arbeidsongevallen.

4.3.3.1 Initiatie van een dossier

Een dossier kan in de regionale directie op de volgende drie wijzen worden geïnitieerd:

- ontvangst van de onmiddellijke melding van een zeer ernstig ongeval;
- ontvangst binnen de 10 dagen (of later) na het ongeval van een omstandig verslag betreffende het onderzoek en het daaruit voorvloeiende actieplan van de werkgever;
- raadplegen van de gegevensbank van het Fonds voor Arbeidsongevallen met de vaststelling dat van een aantal ernstige arbeidsongevallen geen omstandig verslag is ontvangen. Deze worden dan opgevraagd bij de betreffende werkgever.

Omwille van de beperkte inspectiecapaciteit worden de selectiecriteria hier beperkt tot de ongevallen die aanleiding geven tot een tijdelijke arbeidsongeschiktheid van minstens 15 dagen en/of een blijvende arbeidsongeschiktheid van minstens 5%. In bepaalde regionale directies worden nog bijkomende restricties gebruikt omwille van het acute tekort aan inspecteurs.

Het consulteren van de gegevensbank van het Fonds voor Arbeidsongevallen levert bijkomend 1.490 (1.690 in 2009) aanvullende dossiers. Dit aantal zou minimaal een factor

4 (schatting) groter zijn indien door de regionale directies geen beperkende criteria zouden worden gehanteerd en zo er voldoende capaciteit aan inspecteurs zou zijn.

Hieronder een overzicht van de geopende dossiers met indicatie van de initiator.

Type initiator	2010	2009	2008
De werkgever	3.011	3.218	3.389
Via de lijsten van de Fonds voor Arbeidsongevallen	1.490	1.690	1.582
De interne dienst voor preventie en bescherming	465	495	279
De gerechtelijke overheid	268	267	347
De externe dienst voor preventie en bescherming	123	170	98
De inspecteur	46	35	46
Het uitzendkantoor	37	42	58
Een andere regionale directie	33	41	20
De gebruiker van de uitzendkracht	18	16	35
Een andere initiator (*)	113	122	122
	5.604	6.086	5.976

(*) Onder “andere initiator” is verstaan: onderaannemers, werkgeversorganisaties, werknemers, vakbonden, externe diensten voor technische controle, centraal bestuur en andere.

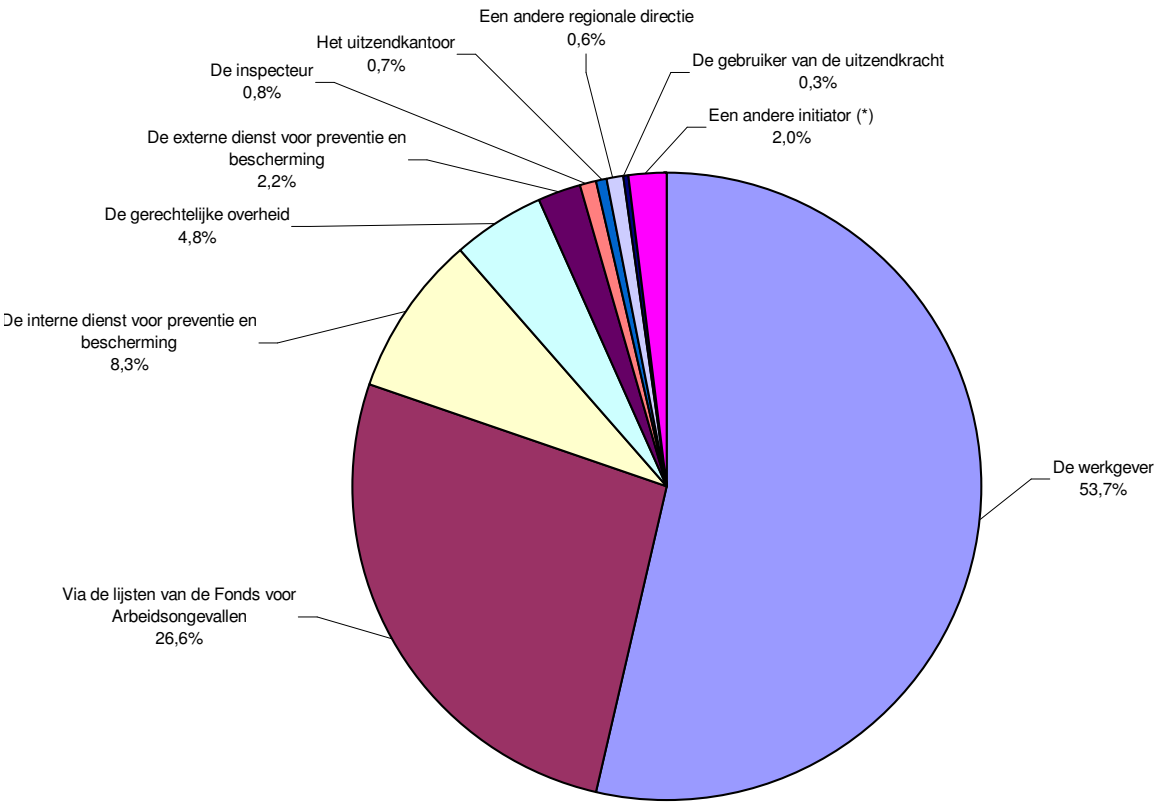

4.3.3.2 Opmaak van het omstandig verslag

Een omstandig verslag bevat:

- het onderzoek van een ernstig arbeidsongeval met aanduiding van de primaire, secundaire en tertiaire oorzaken;
- de voorgestelde preventiemaatregelen door de interne of externe preventiedienst;
- het actieplan van de werkgever voor uitvoering van deze voorgestelde maatregelen.

Van de ontvangen omstandige verslagen zijn 36% (tegenover 29% in 2009) afkomstig van een EDPB en 64% (tegenover 71% in 2009) van de IDPB van de 65% van de rapporten waarbij dit kon worden gedetermineerd.

4.3.3.3 Gemiddeld aantal dagen tussen de datum van het ongeval en het ontvangen van het omstandig verslag

Van de 5.604 geopende dossiers (in 2009: 6.086) zijn er slechts 4.353 dossiers weerhouden om dit gemiddelde te berekenen (dossiers zonder ongevaldatum en zonder ontvangen omstandig verslag en waarvan de data onwaarschijnlijk waren, zijn geschrapt)

Het gemiddeld aantal dagen na het ongeval dat het omstandig verslag is binnengekomen is 46 dagen (identiek aan 2009)

Wanneer we echter de dossiers opsplitsen in dossiers die we rechtstreeks ontvangen van de werkgever of andere partijen en dossiers die we openen via de bevraging van het Fonds voor Arbeidsongevallen, dan is daartussen een significant verschil. Bij dossiers die we rechtstreeks ontvangen (3.455 dossiers gebruikt voor de berekening) is het gemid-

delde aantal dagen = 34 (35 in 2009) en voor de dossiers die we ontdekken via het FAO is het gemiddeld aantal dagen = 91.

Conclusie: het aantal dagen voorzien in de regelgeving, namelijk 10, wordt in praktijk helemaal niet gehaald.

4.3.3.4 Aantal dossiers met een uitzendkracht als slachtoffer

Er zijn 6% (tegenover 4% in 2009) van de omstandige verslagen (of 336 dossiers (tegenover 147 in 2009)) die betrekking hebben op een slachtoffer dat als uitzendkracht is tewerkgesteld. 30% hiervan zijn onderzocht door een externe dienst en 70% door een interne dienst. Deze gevoelige daling is ondermeer een rechtstreeks gevolg van de verminderde tewerkstelling van uitzendkrachten ingevolge de economische crisis.

4.3.4 Overzicht van de andere dossiers

Buiten de in de vorige punten beschreven dossiers worden volgende types dossier geregistreerd in het systeem.

Niet alle geopende dossiers zijn reeds afgesloten in 2009 en bij het aantal gesloten dossiers zijn er een deel bij die reeds geopend zijn een voorgaand jaar.

		Aantal geopende dossiers		Aantal gesloten dossiers	
	Omschrijving	2010	2009	2009	2008
1 - Bedrijven – controlebezoeken	Een inspectiebezoek aan een vestigingseenheid van een onderneming kan proactief zijn of een opvolgingsbezoek zijn. Wanneer een product wordt aangemaakt wordt hiervoor een dossier geopend.	3.898	4.073	3.613	2.865
2 - Bouwwerven - controlebezoeken	Gelijkaardig aan type 1 maar dan naar aanleiding van een bezoek aan een tijdelijke of mobiele bouwplaats	2.847	3.037	2.605	2.209
3 - Asbest – meldingen en werven	Het verwijderen van asbest dient te worden gemeld aan onze diensten en de bezoeken en aangemaakte producten naar aanleiding van de inspecties worden opgenomen in dit dossier	1.983	1.850	1.482	1.852
4 - Meldingen (begassingen…)	Voor bepaalde andere meldingen worden ook dossiers geopend maar slechts een deel geeft effectief aanleiding tot een reactief bezoek	2.920	5.301	5.284	6.345
5 - Opdrachten gerechtelijke overheden	Bij vragen vanuit de gerechtelijke overheid wordt een dossier type 5 geopend	518	573	542	700
6 - Ioniserende stralingen	Er dienen een aantal controles te gebeuren in het kader van de risico's veroorzaakt door ioniserende stralingen en deze geven aanleiding tot opening van dit dossier	723	749	580	585
7 - Zoneringen	Gebruik van elektrische installaties in explosieve omgeving vraagt een beschreven preventieve aanpak van zonering en gebruik van aangepast constructiemateriaal. De inspectie dient deze dossiers voorlopig nog te valideren.	22	57	155	405

		Aantal geopende dossiers		Aantal gesloten dossiers	
	Omschrijving	2010	2009	2009	2008
8 - Beroepsziekten (onderzoeken)	Sommige meldingen van beroepsziekten geven aanleiding voor een onderzoek ter plaatse en het openen van een specifiek dossier	59			
9 - Beroep tegen beslissing arbeidsgeneesheer	Er kan een beroep worden ingesteld tegen de beslissing van de arbeidsgeneesheer en dit geeft aanleiding tot opening van dit dossier.	81	63	48	83
10 - Erkenningen, vergunningen & afwijkingen	Voor bepaalde activiteiten dient men te worden erkend of moet een afwijking worden aangevraagd. Regionaal toezicht dient het advies aan te leveren binnen dit erkenning- of afwijkingdossier.	160	124	109	76
11 - Andere - intern FOD	De andere interne dossiers worden gegroepeerd onder type 11	466	636	510	420
12 - Andere - extern FOD	De andere externe dossiers worden gegroepeerd onder type 12	426	620	541	801
13 – Informatieaanvraag	Dit type is een reactie op een informatievraag	684	488	384	131
14 – DYRIB	Het dossier bevat alle elementen die te maken hebben met dit type inspectie, namelijk het auditeren van een onderneming betreffende haar dynamisch risicobeheersingsysteem.	22	12	5	
15 - Meting door Labo	In bepaalde gevallen laat een regionale directie metingen uitvoeren door ons laboratorium industriële toxicologie van de afdeling toezicht op de chemische risico's	30	5	3	4
		14.839	17.588	15.861	24.335

4.4 Overzicht van de aangemaakte producten in het kader van de diverse dossiertypes

Het werken met producten richt de aandacht op de klanten. Het accent ligt daardoor op de behoeften van de buitenwereld en zijn steeds hogere verwachtingen met betrekking tot de kwaliteit van de dienstverlening.

De benadering is dat de inspecteurs al hun activiteiten (inclusief inspectiebezoeken), de tijdens deze activiteiten gemaakte vaststellingen en de hieruit voortvloeiende inspectieconclusies registreren en deze gebruiken voor het aanmaken van hun producten aan de klanten.

De inspecteurs registreren hun activiteiten in het voorziene universeel registratiesysteem en het bedrijfsbureau registreert de aangemaakte producten in het dossierregistratiesysteem bij de verzending van de documenten. Via dit systeem kan het bedrijfsbureau ook het verloop van de verschillende dossiers opvolgen.

Een product van de inspectie is te omschrijven als een materieel spoor, dat voor de klant (werkgever, werknemer, beleidscel, arbeidsauditeur,…) kan worden gemeten, in termen van tijd, kwaliteit en kwantiteit en waarmee direct of indirect een door beleid of regelgeving bepaald maatschappelijk effect wordt nagestreefd bij een duidelijk aan te wijzen bestemmeling buiten de inspectie". Het materiaal spoor kan een intern document zijn (bv. een activiteiten- of expertrapport) of een uitgaand document. Het zijn vooral de uitgaande documenten die worden geregistreerd.

Uit praktische overwegingen is gekozen om aan elk type product een nummer toe te kennen zodat een verkorte benoeming kan gebeuren.

De producten van de groep 100 zijn materiële sporen van de opmerkingen die werden overgemaakt aan de klant. Ze hebben naarmate het verhogen van het nummer een meer repressief karakter. Het is in functie van de samenvatting van de verschillende inspectieconclusies dat de inspecteur het type product bepaalt.

De producten van de groep 200 hebben meer te maken met de administratieve behandeling van een dossier.

De groep 300 zijn producten die direct verband houden met onze toezichtopdrachten, maar die verder gaan dan louter de vaststellingen en de maatregelen in relatie met de inspecties (zie 100-reeks). Het gaat over dossiers waarvoor een zekere expertise in een bepaald domein is vereist (bv. ongevallenanalyse, erkenningen, zoneringen…). De betrokken inspecteur analyseert de situatie of het dossier en stelt hiervan een verslag op (indien vereist met zijn persoonlijk advies). Niet alle producten uit de 300-groep moeten het voorwerp uitmaken van een communicatie naar buiten, echter enkel de uitgaande producten (of hun begeleidende brieven) worden opgenomen in het registratiesysteem.

Een korte beschrijving van de verschillende producten vindt men in bijlage 3 van dit jaarverslag.

4.4.1 Aantal gerealiseerde producten per type dossier

	1 – Controlebezoek bedrijf	2 - Controlebezoek tijdelijke of mobiele bouwplaats	3 – Melding van asbestwerven	4 – Andere meldingen (bv. begassingen…)	5 - Opdrachten gerechtelijke overheden	6 – Dossier ivm ioniserende stralingen	7 - Zoneringen	8 - Beroepsziekten (onderzoeken)	9 - Beroep tegen beslissing arbeidsgeneesheer	10 - Erkenningen, vergunningen & afwijkingen	11 - Andere - intern FOD	12 - Andere - extern FOD	13 - Informatieaanvraag	14 – Audit van het dynamisch risicobeheersingsysteem	15 - Meting door Labo	16 – Opvolging van een onderzoek van een ernstig arbeidsongeval	17 – Verzoek om tussenkomst (bv. een klacjt)	Total
101 Inspectierapport met positieve opmerkingen	14	7	1	0	0	0	2	0	0	0	0	1	1	0	0	10	5	41
102 Inspectierapport zonder opmerkingen	33	265	1	172	1	18	0	0	0	0	1	2	0	0	3	12	7	515
103 Inspectierapport met corrigerend advies	282	54	10	1	1	1	1	0	0	2	0	4	4	2	0	68	25	455
104 Bevestiging van mondelinge opmerkingen	378	576	9	5	10	1	2	1	0	13	1	11	1	1	0	38	47	1.094
105 Schriftelijke waarschuwingen (art. 9)	3.106	1.661	81	10	49	4	20	12	1	9	9	17	11	14	7	471	597	6.079
106 Opleggen van maatregelen (art. 3)	40	136	5	1	3	0	0	0	0	0	2	2	1	0	1	40	32	263
107 Stopzetting (art. 3)	72	402	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	18	25	521
108 Pro Justitia (art. 9)	20	49	2	0	6	0	0	0	0	0	61	23	0	0	0	100	12	273
109 Vastleggen van afspraken/maatregelen	137	29	4	0	37	2	5	5	5	8	1	7	2	2	0	205	87	536
201 Doorsturing	66	68	13	2	23	18	0	0	3	5	215	24	22	0	1	137	116	713
202 Opvragen van bijkomende inlichtingen	133	39	15	6	73	518	4	3	17	9	21	33	41	0	5	2.350	307	3.574
203 Kennisgeving	396	254	13	7	134	107	21	5	66	30	145	76	25	1	10	995	726	3.011
204 Bevestiging van ontvangst	69	6	216	3	8	1	0	1	4	0	2	16	23	0	0	1.189	623	2.161

	1 – Controlebezoek bedrijf	2 - Controlebezoek tijdelijke of mobiele bouwplaats	3 – Melding van asbestwerven	4 – Andere meldingen (bv. begassingen…)	5 - Opdrachten gerechtelijke overheden	6 – Dossier ivm ioniserende stralingen	7 - Zoneringen	8 - Beroepsziekten (onderzoeken)	9 - Beroep tegen beslissing arbeidsgeneesheer	10 - Erkenningen, vergunningen & afwijkingen	11 - Andere - intern FOD	12 - Andere - extern FOD	13 - Informatieaanvraag	14 – Audit van het dynamisch risicobeheersingsysteem	15 - Meting door Labo	16 – Opvolging van een onderzoek van een ernstig arbeidsongeval	17 – Verzoek om tussenkomst (bv. een klacjt)	Total
205 Bevestiging afspraken (inspectieplanning)	307	10	0	1	14	2	0	0	18	2	1	14	3	11	1	74	125	583
206 Antwoord op vragen (administratief)	88	17	8	0	87	2	1	1	5	9	17	41	213	0	0	70	120	679
207 Uitnodiging voor PV van verhoor	53	29	0	0	33	0	3	0	15	0	2	3	1	0	0	104	75	318
208 TWW: Hoofdbestuur en andere regionale directies	53	104	3	0	3	4	0	0	1	16	140	60	5	0	9	84	26	508
209 Herinnering	110	25	3	1	23	42	1	0	2	2	2	2	3	0	0	309	51	576
210 Inbeslagname	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	5	15
301 Inhoudelijke evaluaties	51	8	5	6	147	9	24	0	16	37	19	16	22	7	0	43	239	649
302 Adviezen gemeenschappelijke diensten PB	3	0	0	0	0	0	1	0	0	21	2	0	0	0	0	1	0	28
303 Adviezen erkenningen	1	0	0	0	0	0	0	0	0	42	0	0	2	0	0	0	0	45
304 Adviezen afwijkingen	1	0	1	1	0	0	0	0	0	14	0	1	0	0	0	0	1	19
305 Bemiddelingen	1	0	0	0	1	0	0	0	8	0	0	2	0	0	0	0	0	12
306 Antwoord op vragen (inhoudelijk)	88	12	4	2	225	0	3	1	5	12	17	52	341	0	0	123	73	958
307 Klachten controlegeneeskunde	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	10	14
308 Eindrapporten	40	12	111	0	72	20	2	0	19	6	78	3	3	0	0	103	254	723
Totaal	5.543	3.763	507	218	952	749	90	29	186	237	738	411	724	38	37	6.553	3.588	24.363

	Aantal dossiers	Inspectieproducten (reeks 100)	Informatieproducten (reeks 200)	Expertproducten (reeks 300)	Totaal
1 – Controlebezoek bedrijf	3.898	4.082	1.276	185	5.543
2 - Controlebezoek tijdelijke of mobiele bouwplaats	2.847	3.179	552	32	3.763
3 – Melding van asbestwerven	1.983	115	271	121	507
4 – Andere meldingen (bv. begassingen…)	2.920	189	20	9	218
5 - Opdrachten gerechtelijke overheden	518	107	399	446	952
6 – Dossier ivm ioniserende stralingen	723	26	694	29	749
7 – Zoneringen	22	30	30	30	90
8 - Beroepsziekten (onderzoeken)	59	18	10	1	29
9 - Beroep tegen beslissing arbeidsgeneesheer	81	6	131	49	186
10 – Erkenningen, vergunningen & afwijkingen	160	32	73	132	237
11 - Andere - intern FOD	466	77	545	116	738
12 - Andere - extern FOD	426	67	269	75	411
13 – Informatieaanvraag	684	20	336	368	724
14 – Audit van het dynamisch risicobeheersingsysteem	22	19	12	7	38
15 - Meting door Labo	30	11	26	0	37
16 – Opvolging van een onderzoek van een ernstig arbeidsongeval	5.587	962	5.320	271	6.553
17 – Verzoek om tussenkomst (bv. een klacht)	1.873	837	2.174	577	3.588
	22.299	9.777	12.138	2.448	24.363

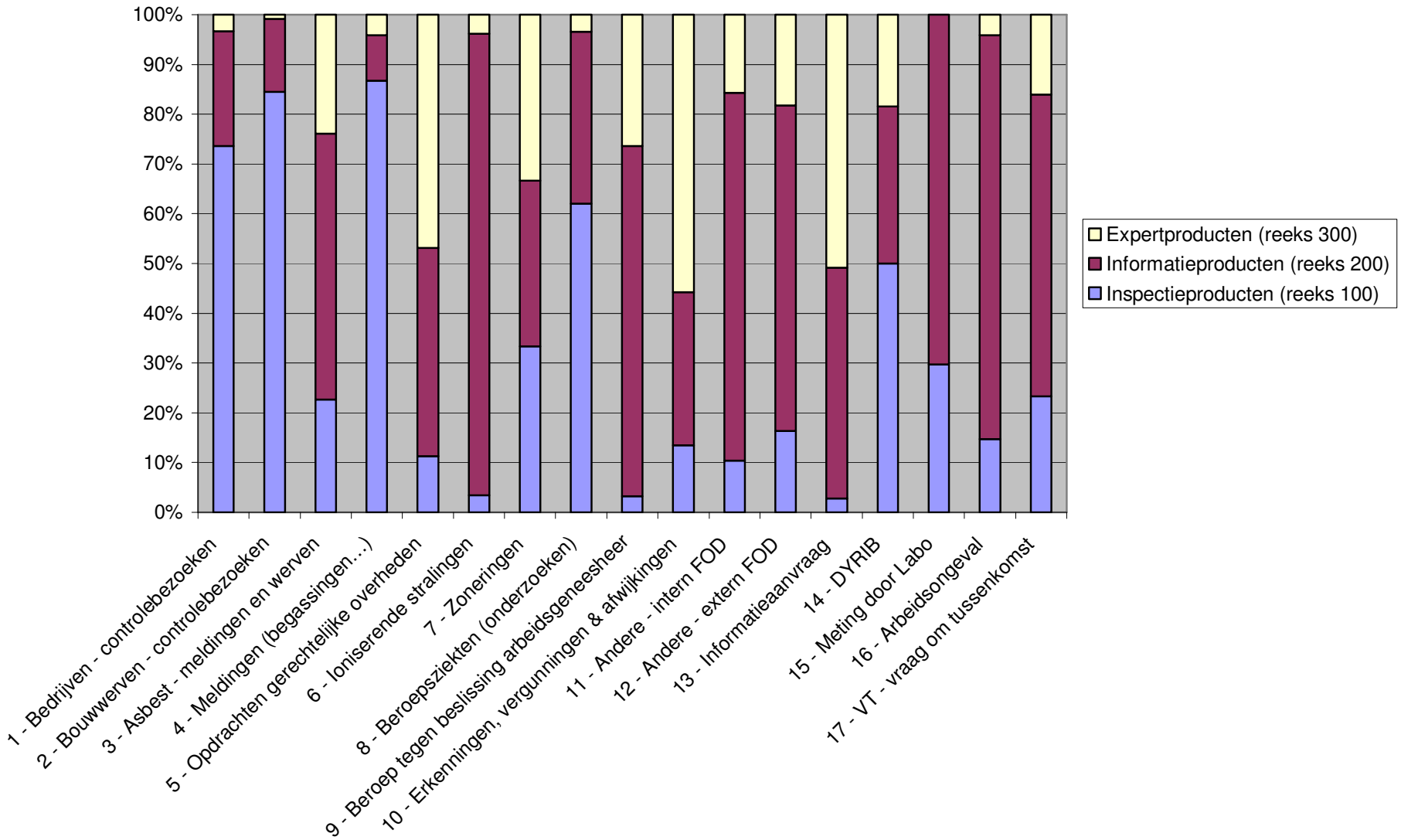
100%
90%
80%
70%
60%
50%
40%
30%
20%
10%
0%
1 - Bedrijven - controlebezoeken
2 - Bouwwerven - controlebezoeken
3 - Asbest - meldingen en werven
4 - Meldingen (begassingen…)
5 - Opdrachten gerechtelijke overheden
6 - Ioniserende stralingen
7 - Zoneringen
8 - Beroepsziekten (onderzoeken)
9 - Beroep tegen beslissing arbeidsgeneesheer
10 - Erkenningen, vergunningen & afwijkingen
11 - Andere - intern FOD
12 - Andere - extern FOD
13 - Informatieaanvraag
14 - DYRIB
15 - Meting door Labo
16 - Arbeidsongeval
17 - VT - vraag om tussenkomst
Expertproducten (reeks 300)
Informatieproducten (reeks 200)
Inspectieproducten (reeks 100)

Commentaar:

- Een inspectiedienst heeft een adviserende, controlerende en repressieve opdracht. Het onderscheid tussen deze drie kernopdrachten dient zich ook te reflecteren in de producten die worden opgesteld naar aanleiding van de controlebezoeken.
  Ze worden gegroepeerd in inspectieproducten, informatieproducten en expertproducten die vaak als inhoudelijk advies worden overgemaakt bij een ander product, aan het directiehoofd, het hoofdbestuur of aan de algemene directie humanisering van de arbeid;

- 25% van de aangemaakte producten zijn schriftelijke waarschuwingen na inspectiebezoeken;

- 15% van de aangemaakte producten vragen naar bijkomende inlichtingen, hiervan is dit in 10% van de gevallen bij ernstige arbeidsongevallen;

- 12% van de aangemaakte producten doen een kennisgeving aan werkgevers en werknemers naar aanleiding van een inspectiebezoek, een ernstig arbeidsongeval of een verzoek om tussenkomst (vaak een klacht);

- 6,5% van de aangemaakte producten zijn de meest repressieve producten (106 tot 109): opleggen en vastleggen van afspraken en maatregelen, stopzetten van activiteiten en opmaken van processen verbaal van overtreding. Deze werden voor 39% opgesteld naar aanleiding van een inspectiebezoek aan een tijdelijke of mobiele bouwplaats. Voor 23% werden deze producten opgemaakt naar aanleiding van een onderzoek van een ernstig arbeidsongeval. 17% van de repressieve zijn gemaakt naar aanleiding van een inspectiebezoek aan een vestigingseenheid en 10% naar aanleiding van een verzoek tot tussenkomst (vaak een klacht).

4.4.2 Gevolgen van processen-verbaal van overtreding in de loop der jaren

Na het opmaken van een proces-verbaal van overtreding wordt dit simultaan overgemaakt aan de overtreder, de arbeidsauditeur of procureur des Konings (al naargelang het geval), het hoofdbestuur van de algemene directie en de dienst van de administratieve geldboetes van onze federale overheidsdienst.

De ontvangen processen-verbaal worden geregistreerd in een informaticasysteem GINAA waarin ook de opvolging van het dossier wordt gedaan tot de finale uitspraak.

De opvolging gebeurt per geregistreerde inbreuk.

In onderstaande tabel is de situatie op 22 augustus 2011 weergegeven wat de afhandeling van de geregistreerde inbreuken betreft vanaf 2005.

Jaar	tot 2007	%	2008	%	2009	%	2010	%	Totaal	%
Aantal inbreuken geverbaliseerd door de inspectiediensten TWW	2.598		1.532		1.019		931		6.080	
Aantal inbreuken die strafrechtelijk werden vervolgd of waarvoor een minnelijke schikking werd betaald	926	36%	491	32%	176	17%	241	26%	1.834	30%

Jaar	tot 2007	%	2008	%	2009	%	2010	%	Totaal	%
Aantal inbreuken in afwachting van de definitieve beslissing van de Arbeidsauditeur	466	18%	417	27%	424	42%	454	49%	1.761	29%
Aantal inbreuken waarvoor een administratieve geldboete werd opgelegd	924	36%	383	25%	179	18%	68	7%	1.554	26%
Aantal inbreuken die zonder gevolg werden gelaten	221	9%	45	3%	24	2%	3	0%	293	5%
Aantal inbreuken die nog behandeld worden door de directie administratieve geldboeten	61	2%	196	13%	214	21%	165	18%	636	10%
Totaal aantal behandelde inbreuken door de dienst administratieve geldboete	1.206	46%	624	41%	417	41%	236	25%	2.483	41%

Bemerkingen:

- De cijfers voor 2010 zijn nog niet volledig omdat vooraleer men de inbreuken inzake welzijn kan inbrengen in GINAA deze door een jurist (met kennis ter zake) moeten worden geïdentificeerd (voor andere materies gebeurt dit rechtstreeks door de griffie) en momenteel is er enige achterstand bij het aanduiden van de inbreuken.

- Van het totaal (6080) van de geregistreerde inbreuken in GINAA zou er slechts 30% (28% in 2009) geleid hebben tot een strafrechtelijke vervolging of een minnelijke schikking door het arbeidsauditoraat.

- Voor 29% (35% in 2009) van deze geregistreerde inbreuken wacht de dienst van de administratieve geldboeten nog op een uitspraak van de arbeidsauditeur.

- Een andere vaststelling is dat er voor de inbreuken die door de arbeidsrechtbank werden geseponeerd, er 84% van de behandelende inbreuken door de dienst van de administratieve geldboeten, effectief een boete kregen opgelegd.

- De achterstand bij de behandeling wordt in deze dienst ook stilaan ingelopen en bedraagt nog slechts 26% (35% in 2009).

- TWW zal einde 2011 of begin 2012 ingestapt zijn in het moderniseringsproces van ePV. Dan zullen de gegevens veel betrouwbaarder zijn omdat de inspecteurs die een elektronisch PV opmaken enkel kunnen kiezen uit gecodificeerde inbreuken en dit zo rechtstreeks in het systeem wordt ingevoerd.

5 Activiteitenverslag van de afdeling van het toezicht op chemische risico's

5.1 Activiteiten in verband met het toezicht in de Seveso-bedrijven

5.1.1 Inspectieopdrachten

In 2010 werden 550 inspecties uitgevoerd. 412 inspecties hadden betrekking op het onderzoek van de preventiesystemen in de Seveso-bedrijven, zoals voorgeschreven bij art. 18 van de Seveso II-richtlijn

5.1.1.1 Beschikbare tijd voor inspecties

De beschikbare tijd voor inspectiewerk en aanverwante activiteiten (met inbegrip van opleiding, dienstvergaderingen en verplaatsingen) bedroeg in 2010: 16.029,4 uren. Dit komt overeen met 10 fulltime equivalenten voor het uitvoeren van inspecties.

De volgende tabel geeft een algemeen overzicht van de verdeling van de beschikbare tijd voor inspecties in 2010:

Tijdsbesteding per fulltime equivalent en per jaar (procentuele verdeling)	2010	2009
○ "Out of office"	35,0%	35,2%
○ "In the office" voor voorbereiding, rapportering en opvolging van inspectiebezoeken	52,7%	54,7%
○ Andere activiteiten	12,3%	10,1%

5.1.1.2 Inspectiecampagnes

5.1.1.2.1 Campagne contractoren

In de chemische industrie wordt veel gebruik gemaakt van contractoren voor het uitvoeren van diverse werken. Sinds 2004 worden daarom in de jaarlijkse inspectieplanning een aantal inspecties opgenomen die speciaal gericht zijn op de werkomstandigheden van contractoren.

In 2010 werden in het kader van deze campagne 45 inspecties uitgevoerd. De belangrijkste vaststellingen zijn hieronder samengevat.

- Bij de controle van tijdelijke en/of mobiele bouwplaatsen wordt soms vastgesteld dat de nodige meldingen niet altijd zijn gebeurd. Tevens wordt vastgesteld dat het veiligheid- en gezondheidsplan van de werf niet altijd actueel wordt gehouden. Zo bevat dit plan niet altijd het oplijsten van alle contractoren en onderaannemers die op de werf hebben gewerkt. De risicoanalyses van de contractoren zijn vaak niet gebaseerd op de specifieke risico's van de werf, maar zijn standaardrisicoanalyses die men voor verschillende werven gebruikt. Hierdoor komen de interactierisico's weinig of niet aan bod. Een aantal keren wordt ook vastgesteld dat er op werven te weinig orde en netheid is, wat tot bijkomende risico's in verband met struikelen en vallen aanleiding

geeft. Tenslotte kunnen niet altijd de verslagen van de verschillende werfvergaderingen en/of werfrondgangen worden voorgelegd.

- Het werkvergunningsysteem blijft een belangrijk aandachtspunt. Zo wordt er soms omwille van de eenvoud een zeer langlopende en vaag omschreven werkvergunning afgeleverd, waardoor de uitvoerders geen overzicht meer hebben van de potentiële gevarensituaties en de specifiek te treffen preventiemaatregelen. Soms omvatten de werkvergunningen enkel de preventiemaatregelen die door de aannemer moeten worden genomen eigen aan de omstandigheden in het bedrijf, maar geen preventiemaatregelen die moeten worden genomen door de aannemer eigen aan zijn werkzaamheden. Hierdoor wordt vaak vastgesteld dat er onvoldoende persoonlijke beschermingsmiddelen worden gedragen. Meestal kan de risicoanalyse van de aannemer niet worden voorgelegd om te kunnen oordelen of deze risico's in hun analyse worden opgenomen en geanalyseerd. Tenslotte wordt soms nog vastgesteld dat de werkvergunningen niet ter plaatse bij de uitvoerders beschikbaar zijn, maar zich bij hun brigadier of in een werfkeet bevinden. In dergelijke gevallen is niet na te gaan of de uitvoerders wel degelijk toelichting hebben gekregen over de mogelijke risico's en de voorgeschreven maatregelen.

- In heel wat bedrijven worden de veiligheidsvoorschriften schriftelijk overgemaakt aan de aannemers. Deze moeten er dan voor zorgen dat al hun werknemers worden ingelicht over deze risico's en zij moeten deze informatie ook overmaken aan hun onderaannemers. Meestal wordt er schriftelijke feedback gevraagd van de contractoren dat zij deze veiligheidsvoorschriften hebben toegelicht en overgemaakt. Tijdens de inspecties werd echter vastgesteld dat bepaalde bedrijven niet controleren, aan de hand van steekproeven of een eigen test, of deze veiligheidsvoorschriften ook effectief door iedereen gekend zijn. In bepaalde gevallen wordt ook niet voorzien in een periodieke herhaling van deze veiligheidsvoorschriften.

- De kennis van de alarmsignalen en de verzamelplaatsen is dikwijls onvoldoende. De bedrijven kunnen meestal wel duidelijk aangeven op welke manier deze informatie wordt overgebracht bij de contractoren. Doordat de contractoren dikwijls in verschillende bedrijven werken en de alarmsignalen en de verzamelplaatsen voor elk bedrijf verschillend zijn, gaat deze informatie ondanks de gegeven opleiding verloren.

- Bij een aantal inspecties wordt vastgesteld dat de periodieke inspectieverslagen van hefwerktuigen en veiligheidsharnassen niet ter plaatse aanwezig zijn. Dit geeft aan dat de bedrijven zelf niet controleren of de arbeidsmiddelen die door de contractoren worden gebruikt een veilig gebruik waarborgen.

- Er worden nog vaak tekortkomingen vastgesteld in verband met stellingen. Heel vaak hebben deze tekortkomingen te maken met losliggende planken of met het ontbreken van de juiste informatie op de stellingkaarten.

- In een aantal bedrijven wordt vastgesteld dat men geen overzicht heeft van alle aanwezige personen in het bedrijf, of in een bepaald onderdeel van het bedrijf. Het ontbreken van een dergelijk overzicht maakt het moeilijker om bij een noodsituatie snel te weten te komen of er nog vermisten zijn.

5.1.1.2.2 Campagne chemische agentia

In 2010 werd in 12 Seveso-bedrijven een onderzoek uitgevoerd naar het beheersen van de risico's van blootstelling aan chemische agentia.

De belangrijkste tekortkomingen die werden vastgesteld zijn hieronder samengevat:

Inzake inventarisatie:

- onvolledige inventarisatie van de aanwezige gevaarlijke stoffen (voornamelijk bijproducten of intermediaire producten) en risicovolle arbeidsplaatsen;
- onvoldoende of niet geactualiseerde informatie op de veiligheidsinformatiebladen;
- het ontbreken van een volledig en actueel register van de werknemers blootgesteld aan kankerverwekkende en mutagene agentia.

Inzake risicoanalyse:

- het ontbreken van een degelijke risicoanalyse in het algemeen en specifiek bij het invoeren van nieuwe gevaarlijke stoffen en bij het wijzigen van een proces en/of installatie;
- het ontbreken van jaarlijkse actualisering van risicoanalyses voor blootstelling aan kankerverwekkende agentia;
- het niet betrekken van de arbeidsgeneesheer bij de risicoanalyses (vooral bij arbeidsgeneesheren van externe diensten PBW);
- het niet betrekken van de arbeidsgeneesheer bij de invoering van nieuwe producten of projecten;
- de afwezigheid van een actuele risicoanalyse voor zwangere vrouwen.

Inzake collectieve preventieve maatregelen:

- het ontbreken van voldoende preventiemaatregelen, zoals op het vlak van afzuiginstallaties;
- het niet systematisch afbakenen van plaatsen met een verhoogd blootstellingrisico op kankerverwekkende en mutagene agentia ten gevolge van niet-routinematige activiteiten;
- onvoldoende etikettering van leidingen en recipiënten.

Inzake persoonlijke beschermingsmiddelen:

- het niet aanwezig zijn van een gescheiden opbergkast voor persoonlijke beschermingsmiddelen bij gebruik van CMR's;
- het ontbreken van werkinstructies of het onvoldoende aanduiden van de draagplicht van de correcte persoonlijke beschermmiddelen.

Inzake het beheersen van incidenten:

- een gebrekkige procedure voor incidentenanalyse met betrekking tot chemische agentia;
- het onvoldoende uitoefenen van controles van nooddouches, flessen en fonteinen voor het spoelen van de ogen.;
- een gebrek aan voldoende nooddouches;
- een gebrekkige werking van detectoren of het niet opgenomen zijn van detectoren in een inspectieprogramma;

- een tekort aan goed getrainde nijverheidshelpers;
- geen goed beheer van het gebruik van ademtoestellen bij interventies: een gebrek aan inspectie en onderhoud, opleiding bij de gebruikers of de nodige medische controles bij de gebruikers;
- de nodige antidota zijn niet aanwezig of zijn niet goed beheerd;
- het ontbreken van noodscenario's en interventieplannen naar giftige gaswolken.

Inzake blootstellingmetingen:

- blootstellingmetingen die onvoldoende worden aangestuurd door de risicoanalyse, te weinig blootstellingmetingen of geen correct meetprogramma;
- het ontbreken van een correct meetverslag;
- gebrekkige debietmetingen van pompen gebruikt voor monsternemingen.

Inzake gezondheidstoezicht:

- een gebrekkig programma voor biologische monitoring: te weinig staalneming of staalneming die geen rekening houdt met het tijdstip van afname;
- onvoldoende terugkoppeling vanuit het gezondheidsdossier naar blootstellingmetingen;
- het gezondheidstoezicht wordt niet ondersteund door de risicoanalyse;
- een gebrekkige participatie aan het gezondheidstoezicht.

Inzake opleiding en informatieverstrekking:

- een gebrek aan informatie en opleiding (in een herhalingsmatrix) over chemische agentia voor de werknemers;
- onvoldoende informatiedoorstroming naar interim-bedrijven i.v.m. risico's betreffende chemische en kankerverwekkende agentia;
- onvoldoende informatie van de werknemers en participatie van het Comité voor preventie en bescherming op het werk.

Het onderwerp dat naar voor kwam als het grootste pijnpunt inzake deze materie is het ontbreken van een goede risicoanalyse binnen het bedrijf.

Omdat deze gerichte inspecties heel wat tekortkomingen aan het licht blijven brengen, zal deze campagne ook in 2011 worden verder gezet. Tevens zullen vanaf 2011 de inspectiebezoeken worden gecombineerd met een onderzoek naar de implementatie van de REACH-regelgeving.

5.1.1.3 Onderzoek van arbeidsongevallen

5.1.1.3.1 Ernstige arbeidsongevallen

In 2010 werden 250 ernstige arbeidsongevallen gemeld in 115 Seveso-bedrijven.

40 van deze ernstige arbeidsongevallen werden ter plaatse onderzocht. Voor de overige ernstige arbeidsongevallen werd het onderzoek beperkt tot een analyse van het omstandig verslag van de preventiedienst en het opvolgen (bij gelegenheid van een volgend inspectiebezoek) van de uitvoering van de preventiemaatregelen zoals vastgelegd in dit verslag.

70 van deze ongevallen hadden betrekking op een contractor of een andere werkgever die werken uitvoerde in het Seveso-bedrijf. Bij 27 ongevallen was het slachtoffer een uitzendkracht.

Indeling van de ernstige arbeidsongevallen volgens de gevolgen:

Aantal	Gevolgen
0	dodelijke arbeidsongevallen
8	ongevallen met een blijvend letsel tot gevolg
242	ongevallen met een tijdelijk letsel tot gevolg

Indeling van de ernstige arbeidsongevallen volgens de afwijkende gebeurtenis:

Aantal	%	Afwijkende gebeurtenis
9	3,6	Afwijkende gebeurtenis als gevolg van een elektrische storing, explosie, brand
82	32,8	Afwijkende gebeurtenis door overlopen, kantelen, lekken, leeglopen, verdampen, vrijkomen
31	12,4	Breken, barsten, glijden, vallen, instorten van het betrokken voorwerp
61	24,4	Verlies van controle over een machine, vervoer- of transportmiddel, handgereedschap, voorwerp
29	11,6	Vallen van personen van hoogte
15	6,0	Gegrepen of meegesleept worden door een voorwerp of de vaart daarvan
23	9,2	Andere

Indeling van de ernstige arbeidsongevallen volgens het betrokken voorwerp:

Aantal	%	Betrokken voorwerp
21	8,4	Gebouwen, bovengrondse constructies, steigers
1	0,4	Graafwerken, kuilen, putten
23	9,2	Distributiesystemen
6	2,4	Motoren, systemen voor transmissie en opslag van energie
15	6,0	Mechanisch handgereedschap

Aantal	%	Betrokken voorwerp
31	12,4	Machines en uitrusting
34	13,6	Systemen voor gesloten of open transport en opslag
10	4,0	Voertuigen voor transport over land
4	1,6	Lasten
60	24,0	Chemische, explosieve, radioactieve, biologische stoffen
1	0,4	Veiligheidssystemen en veiligheidsuitrusting
44	17,6	Andere

Indeling van de ernstige arbeidsongevallen volgens de aard van het letsel:

Aantal	%	Letsel
11	4,4	Vleeswonden met verlies van weefsel die aanleiding geven tot een meerdaagse arbeidsongeschiktheid
123	49,2	Botbreuken
6	2,4	Traumatische amputaties en afzettingen
3	1,2	Schuddingen en inwendige letsels die in afwezigheid van behandeling levensbedreigend kunnen zijn
3	1,2	Schadelijke effecten van elektriciteit die aanleiding geven tot een meerdaagse arbeidsongeschiktheid
85	34,0	Brandwonden die aanleiding geven tot een meerdaagse arbeidsongeschiktheid of chemische of inwendige verbrandingen of bevriezingen
10	4,0	Vergiftigingen en infecties
0	0,0	Verstikkingen en verdrinkingen
9	3,6	Andere

5.1.1.3.2 Zware chemische ongevallen

In 2010 hebben zich 4 zware ongevallen voorgedaan in de zin van de Seveso II-richtlijn.

- Een container met een 40% waterstoffluoride oplossing is, bij het manipuleren met behulp van een stapelaar, van op een hoogte van 4 meter gevallen en leeggelopen. Bij dit ongeval vielen 3 slachtoffers, waaronder één zwaargewond werd en de twee andere lichte chemische brandwonden opliepen.

- Een toevoerklep van aardgas werd per vergissing gesloten, waardoor de betrokken installatie moest worden stilgelegd en de fakkel een tijdlang niet kon werken. Hierdoor kwam ca. 40 ton kraakgas vrij in de atmosfeer.

- In een atelier voor het monteren van obussen heeft zich een brand voorgedaan tengevolge van een verkeerde manipulatie. De obussen die in de brand betrokken waren, explodeerden. De materiële schade was aanzienlijk, maar er vielen geen slachtoffers.

- Tijdens het doorvoeren van een reactie heeft zich in een reactiecel een explosie voorgedaan, met een sterk uitslaande brand tot gevolg. Door de compartimentering en het feit dat er ter plaatse geen personeel aanwezig was, vielen er gelukkig geen slachtoffers.

5.1.1.4 Onderzoek van klachten

In 2010 werden 14 klachten ingediend, die allemaal in onderzoek werden genomen.

Aantal klachten	Onderwerp van de klacht
3	Werking van het comité PBW
2	Blootstelling aan chemische agentia
2	Sanitaire installaties
1	Werking van de interne dienst PBW
1	Rookbeleid
1	Individuele beschermingsmiddelen
1	Orde en netheid
1	Psychosociale risico's
1	Werking van het intern noodplan
1	Diverse welzijnsaspecten
Aantal klachten	Resultaat van het onderzoek
3	Gegrond
5	Gedeeltelijk gegrond
3	Ongegrond
3	Nog in onderzoek

5.1.1.5 Output van de inspectieopdrachten

Aantal	Inspectieproducten
15	Brieven met positieve appreciatie
729	Brieven met vaststellingen, verbeteringsacties en termijnen
2	Formele waarschuwingsbrieven met aanmaning tot regularisatie

Aantal	Inspectieproducten
2	Schriftelijke verklaringen met bewijzen van afspraken
2	Oplegging van dwangmaatregelen
36	Brieven of rapporten aan andere instanties
18	Verslagen over afwijkingsaanvragen en andere adviesaanvragen
15	Brieven inzake beoordelingen van zoneringdossiers
819	Totaal

5.1.2 Andere activiteiten

5.1.2.1 Onderzoek van veiligheidsrapporten en kennisgevingen

In 2010 werden 35 veiligheidsrapporten onderzocht en werden 62 kennisgevingen behandeld.

5.1.2.2 Coördinatie, overleg en vertegenwoordiging

De afdeling is belast met de coördinatie van de inspecties van alle bevoegde (zowel Gewestelijke als Federale) inspectiediensten die verband houden met het toezicht op de preventie van zware chemische ongevallen in ons land. De afdeling zorgt tevens voor de organisatie van het overleg tussen de Belgische autoriteiten die betrokken zijn bij de preventie en bestrijding van zware ongevallen. Deze opdrachten zijn noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de verschillende overheidsdiensten op een coherente wijze optreden in gans het land.

In 2010 werd 2,4% van de beschikbare tijd besteed aan 6 coördinatie- en overlegvergaderingen.

Daarnaast moet de afdeling instaan voor de vertegenwoordiging van de algemene directie in comités en werkgroepen die verband houden met de preventie van zware ongevallen. In 2010 was 4,1% van de beschikbare tijd nodig voor het deelnemen aan 29 vergaderingen en voor de organisatie van het Europees Comité van de bevoegde Seveso-overheidsdiensten in het kader van het Belgische Voorzitterschap van de Europese Unie.

5.1.2.3 Crisisbeheer

Met het Crisiscentrum van de FOD Binnenlandse Zaken werd samengewerkt voor de praktische uitwerking van noodplannen voor crisissituaties die een nationale coördinatie vragen.

Er werd meegewerkt aan een project voor de ontwikkeling van het softwareplatform Nokeos ERM dat toelaat noodscenario’s op te bouwen zodanig dat tijdens een noodsituatie iedereen via het platform over dezelfde informatie beschikt en dat door het platform ook het nemen van beslissingen wordt ondersteund. Bijkomend voordeel van dit platform is dat het ook kan dienen voor de uitwisseling van informatie over bedrijven die relevant is voor noodscenario’s.

5.1.2.4 Onderzoek en ontwikkeling

Eén van de belangrijkste opdrachten van de dienst houdt verband met het organiseren en uitvoeren van veiligheidsinspecties in de Seveso-bedrijven volgens de vereisten die zijn opgelegd in art. 18 van de "Seveso II"-richtlijn. Zo moeten deze inspecties een ***planmatig*** en ***systematisch*** onderzoek omvatten ***van de systemen*** die binnen de inrichting worden gebruikt, zowel de systemen van technische aard als deze van organisatorische en bedrijfskundige aard.

Om aan deze vereisten te voldoen heeft de afdeling in de loop der jaren een hele reeks van inspectie-instrumenten ontwikkeld. Sinds 2006 gebeurt de ontwikkeling van deze inspectie-instrumenten door projectgroepen waarin de verschillende bevoegde Seveso-inspectiediensten vertegenwoordigd zijn. Vanaf 2010 wordt ook de industrie op een meer formele wijze betrokken bij de ontwikkeling van inspectie-instrumenten. Door de inspectiediensten wordt eerst een zogenaamde discussieversie opgesteld die op de website van de FOD WASO wordt geplaatst. Gedurende ongeveer drie maanden kan iedereen dan bedenkingen en suggesties overmaken aan de inspectiediensten. De inspraakperiode wordt afgesloten met een overlegvergadering waarop geïnteresseerden hun opmerkingen kunnen bespreken met het team dat het inspectie-instrument heeft ontwikkeld. Na de inspraakperiode wordt het inspectie-instrument afgewerkt en gepubliceerd.

De volgende inspectie-instrumenten werden op deze wijze besproken en afgewerkt:

- operationele handelingen;
- preventiebeleid zware ongevallen;
- beheer van wijzigingen.

Verder werd voor de volgende inspectie-instrumenten een discussieversie opgesteld:

- onderzoek van ongevallen en incidenten;
- beperken van continue vrijzettingen;
- explosieve stoffen.

In 2010 werd eveneens een discussieversie van de informatieve nota "Procesveiligheidsstudie" uitgebracht en besproken met de industrie. Deze nota geeft de visie weer van de inspectiediensten op het analyseren van de risico's van procesinstallaties en het specificeren van de nodige beheersmaatregelen.

Voor het praktisch uitvoeren en documenteren van procesveiligheidsstudies stelt de afdeling het informatiepakket "PLANOP" ter beschikking van de industrie. In de loop van 2010 werd PLANOP aangepast en in overeenstemming gebracht met de principes die beschreven zijn in de nota "Procesveiligheidsstudies"

5.2 Activiteiten van het laboratorium voor industriële toxicologie

5.2.1 Werkplaatsmetingen

De volgende metingen (monsterneming + analyse + berekening resultaat) of analyses werden uitgevoerd:

Aantal ([1])	Belangrijkste agens ([2])
20	Asbest in materialen ([3])
1	Asbest in lucht optische microscopie (afbraak afgebrand gebouw met daarin asbestcement)
5	Hertelling microscopische preparaten (vezels)
1	Asbest in lucht (elektronenmicroscoop)
6	Meting van nanodeeltjes
1	Aanwezigheid isocyanaten in preparaat
8	Kwarts (siliciumdioxide)
2	Metalen
3	Organische oplosmiddelen in spuitcabines
1	Analyse grondmonster (aanwezigheid van organische verontreiniging)
4	Klimaatparameters (maximumtemperatuur)
3	Blootstelling huid (bestrijdingsmiddelen, reinigen rollen in drukkerij)
1	Blootstelling aan chroom VI bij toepassing houtdrenkingsproduct
1	Analyse brandstof rijk aan aromaten
7	Lasrook
1	Organische oplosmiddelen in lucht
1	Bepaling vlampunt
1	Blootstelling benzeen aan cokesoven
1	Koolstofvezels
1	Elementaire koolstof
1	Pesticiden
2	Zelfbeoordeling blootstelling

([1]) = aantal afgewerkte dossiers. Het volume per dossier kan verschillen: zo kan een dossier slaan op één monster of op meerdere monsters. Voor metingen in bedrijven wordt meestal een voorafgaand bezoek afgelegd (voor het bekijken van werkplaatsfactoren, selectie van werknemers voor de monsterneming, selectie van de te meten agentia, ...). Waar relevant worden de veiligheidsinformatiebladen gecontroleerd.

([2]) per dossier kunnen meerdere agentia voorkomen (bijvoorbeeld organische dampen en stof)

([3]) analyse van asbest in materialen: de standaardtechniek hiervoor is polarisatiemicroscopie met dispersiekleuring; voor moeilijke monsters wordt analytische elektronenmicroscopie gebruikt, eventueel aangevuld met X-stralendiffractie. Hierin is eveneens begrepen: de validatie van de samenstelling van de monsters voor het vakbekwaamheidsschema asbest in materialen.

De aanvragen voor metingen zijn afkomstig van de regionale directies van het Toezicht op het Welzijn op het Werk, van de eigen afdeling, van andere overheidsdiensten of van

de interne dienst voor preventie en bescherming. Ongeveer de helft van de metingen kaderden in een campagne.

5.2.2 Interlaboratoriumvergelijkingen

Het laboratorium neemt deel aan de volgende vakbekwaamheidschema's (proficiency testing schemes):

- WASP (metalen algemeen): 4 ronden per jaar;
- AIMS (asbest in materialen): 4 ronden per jaar.
- WASP (lasrook): 1 ronde per jaar. Later opgenomen in algemeen schema voor metalen
- AFRICA (vezeltellingen): 2 ronden per jaar.

WASP (Workplace Analysis Scheme for Proficiency) en AIMS (Asbestos In Materials Scheme) zijn vakbekwaamheidschema's van de Health and Safety Laboratory van het Verenigd Koninkrijk.

AFRICA (Asbestos Fibre Regular Informal Counting Arrangement) is een vakbekwaamheidsschema voor vezeltellingen ingericht door het Institute for Occupational Medecine te Edinburgh.

Het laboratorium organiseert (en neemt er uiteraard zelf ook aan deel) de volgende vakbekwaamheidschema's:

- Vezels op filters: 3 ronden per jaar. Ongeveer 20 deelnemende laboratoria. Kwaliteitscontrole van deze monsters;
- Asbest in materialen: 3 ronden per jaar. Ongeveer 20 deelnemende laboratoria. Het laboratorium staat in voor de aanmaak en de kwaliteitscontrole op de monsters;
- Organische stoffen in lucht: 2 inter-laboratorium vergelijkingen per jaar (ingericht in samenwerking met de VITO te Mol).

Het laboratorium heeft ook deelgenomen aan een internationale uitwisseling van microscopische preparaten voor vezeltellingen (5 ronden).

Het laboratorium heeft een proefproject opgezet voor laboratoria die kwartzanalyses verrichten. Er zijn 5 deelnemende laboratoria.

De haalbaarheid van een vakbekwaamheidschema voor kwartz wordt verder onderzocht. Volgende factoren spelen hierbij een rol: de verschillende technieken gebruikt door de laboratoria (soort filter; analytische techniek infra-roodspectrometrie, X-stralendiffractie; rechtstreekse of onrechtstreekse techniek met destructie van het monster, …)

Voor al deze inter-laboratorium vergelijkingen staat het laboratorium in voor de organisatie en de verwerking van de resultaten.

Het laboratorium maakt deel uit van een Europees netwerk van organisatoren van vakbekwaamheidschema's en referentielaboratoria.

5.2.3 Toezicht op de erkende laboratoria

In het kader van het toezicht op de erkende laboratoria worden geregeld monsters van laboratoria geanalyseerd (bulkmonsters, vezeltellingen).

Steekproefsgewijze worden monsters genomen door laboratoria herteld.

5.2.4 Meetcampagnes

Er werden metingen van de blootstelling aan lasrook, verricht o.a. op een grote werf voor de aanleg van een nieuwe gasleiding.

Er werden "mini-samplers" gebruikt (naar een ontwerp van de Zweedse onderzoeker Göran Lidèn) die toelaten monsters te nemen in de ademzone, zelfs bij lassers die nauw aan het gelaat aansluitende ademhalingsbescherming dragen.

Ter ondersteuning van een regionale directie werden metingen van oplosmiddeldampen verricht in spuitcabines. Er werden monsters genomen buiten de ademhalingsbescherming om na te gaan of ze geschikt is voor deze activiteiten. Er zijn twijfels over de representativiteit van de metingen. De indruk was dat er tijdens de monsterneming relatief weinig werd gespoten ("te weinig werk, mijnheer") .

Er werden metingen verricht van de blootstelling aan kwarts in steengroeven. Inspecteurs van regionaal toezicht werden gevolgd tijdens werfbezoeken.

5.2.5 Nanodeeltjes

Nanodeeltjes zijn deeltjes met minstens één afmeting kleiner dan 100 nm (1 nm = 10^{-9} m, een miljardste van een meter).

Deze deeltjes bestaan van vóór de menselijke beschaving (vuur, vulkaanuitbarstingen, ….) maar worden nu ook intentioneel aangemaakt voor speciale toepassingen: nanotechnologie. Deze technologie heeft de laatste jaren een enorme vlucht genomen en kent ontelbare toepassingsgebieden: cosmetica, geneeskunde, behandeling van oppervlakken, textiel, katalyse, ...

Industriële blootstelling aan niet-intentioneel geproduceerde nanodeeltjes (lasrook, dieselroet, …) gebeurt reeds lange tijd.

Het is zonder meer duidelijk dat de kennis over de gezondheidsrisico's van de bewust aangemaakte materialen geen gelijke tred heeft gehouden met de explosieve groei van de nanotechnologie en haar toepassingen.

De klassieke benadering van de inschatting van de risico's door middel van de dosis uitgedrukt in massa is slechts ten dele bruikbaar. Belangrijkere parameters zijn waarschijnlijk de aantallen en vooral de oppervlakten van de deeltjes. Ongetwijfeld blijft de chemische samenstelling van de deeltjes cruciaal.

Het laboratorium heeft apparatuur aangekocht om specifiek in dit domein metingen te verrichten.

Daarnaast blijft de analytische elektronenmicroscoop goede diensten bewijzen.

Het meten van deze deeltjes stelt grote uitdagingen: de klassieke monsternemingstechnieken voor deeltjes zoals filtratie en impactie door inertie schieten tekort.

Het doel van de metingen is de concentraties gemeten in bedrijven die nanodeeltjes intentioneel aanmaken te situeren naast de concentraties nanodeeltjes gemeten tijdens gekende "klassieke" industriële processen.

Er werden metingen verricht in lokalen met een zeer intense laserprinteractiviteit. De gezondheidsrisico's van laserprinters staan zeer sterk in de belangstelling van de populai-

re pers, maar de talrijke studies uitgevoerd door wetenschappelijke instituten kunnen de vaak alarmistische uitspraken niet bevestigen.

Een ander belangrijk aandachtspunt is de productie van koolstofnanobuisjes. Uit dierproeven is gebleken dat er geen redenen bestaan die erop wijzen dat het klassieke paradigma, dat de voor de gezondheid nadelige eigenschappen van sommige vezels verklaart (inadembare vezels met grote biopersistentie), niet zou opgaan voor koolstofnanobuisjes. Het is bijgevolg van zeer groot belang de evolutie van de productie en het gebruik van deze nanobuisjes van dichtbij te volgen. Tijdens de metingen in een productiebedrijf voor nanodeeltjes werden zeldzame individuele koolstofbuisjes weergevonden. De meeste van de buisjes zijn te kort om als "vezel" te kunnen worden beschouwd. Het overgrote deel van de koolstofnanobuisjes komt voor onder de vorm van bolvormige kluwen.

6 Activiteiten van de afdeling kennisbeheer

De met hoofdzakelijk ondersteuningsopdrachten belaste afdeling kennisbeheer is grotendeels een virtuele organisatie waarbij, voor inhoudelijke dossiers, een beroep wordt gedaan op de medewerkers van de afdelingen regionaal toezicht en chemische risico's.

Er werd nogal wat tijd geïnvesteerd in het opstellen van de leidraad van deze afdeling en het opstellen van een allereerste operationeel plan voor het jaar 2010.

Daarnaast werden de in 2.5. supra beschreven opdrachten vervuld. In een notendop gaat het voornamelijk om volgende zaken:

- waar nodig en mogelijk, het ondersteunen en mee uitwerken van de nationale campagnes van de afdeling regionaal toezicht;
- actieve deelname aan het KSS netwerk: binnen de gestelde termijnen informatie en antwoorden verstrekken op vragen afkomstig van KSS leden;
- het basisopleidingpakket 'nieuwe inspecteurs' up-to-date houden;
- actief meewerken aan de opleiding van zowel technisch als administratief personeel;
- de nationale studiedagen: voorbereiden, uitwerken, ondersteunen en evaluatie opstellen;
- interpretaties van de welzijnsregelgeving formuleren (samen met de AD HUA);
- commentaar formuleren m.b.t. sneuvelversies van publicaties van het Europees Agentschap voor de Veiligheid en de Gezondheid op het Werk;
- commentaar formuleren op ontwerpteksten regelgeving 'welzijn op het werk' komende van de AD HUA;
- codes van goede praktijk opsporen.

7 Activiteiten van de cel nationale en internationale samenwerking

Het zwaartepunt van de activiteiten in 2010 werd gevormd door de voorbereiding van de vergaderingen en conferenties georganiseerd in de tweede helft van het jaar tijdens het Belgisch voorzitterschap: de Seveso CCA meeting (13 –15 oktober), de SLIC meeting (22 en 23 november) en de conferentie met het Europees Agentschap op 25 november.

De normale activiteiten werden verdergezet.

7.1 Activiteiten van het KSS-platform

De Europese regelgeving inzake veiligheid en gezondheid op het werk (voor België betekent dit welzijn op het werk) streeft naar een gelijke (gelijkwaardige) bescherming van elke werknemer in Europa ongeacht de lidstaat, ongeacht de sector of ongeacht de grootte van het bedrijf waarin hij of zij is tewerkgesteld.

Door het steeds toenemende vrije verkeer van goederen, diensten en personen legt dit principe nog meer druk op de inspectiediensten bevoegd inzake arbeidsomstandigheden om te zorgen voor een snelle uitwisseling van informatie met andere Europese arbeidsinspectiediensten.

Het KSS-platform, ingericht door het SLIC (senior labour inspector committee) en sedert 2007 operationeel onder Belgisch voorzitterschap, is hiervoor het meest geschikte werkinstrument.

Via de nationale coördinator en zijn adjunct, aanwezig in elke lidstaat, kan in principe elke arbeidsinspecteur via een nationaal opgelegde procedure het netwerk bevragen. Ook een aantal niet EU-landen, zoals Noorwegen en Liechtenstein, maken deel uit van het netwerk.

Op termijn is het mogelijk dat het KSS-platform zelfs de draaischijf zou kunnen worden van een uitgebreider samenwerkingsverband tussen de Lidstaten en de EFTA landen.

In 2010 werden in totaal 41 vragen gesteld en werd 1 waarschuwing ontvangen.

Opmerkelijk is dat één van de vragen werd gesteld door de Europese Commissie in verband met de organisatie van de inspectie op het vlak van de visserijsector.

De vragen zijn hoofdzakelijk afkomstig van de nieuwe lidstaten van de Unie (27 tegen 13) en ze bestrijken het volledige welzijnsdomein, de gebruikte inspectietools, repressieve mogelijkheden van de inspectie met inbegrip van het opleggen van bestuurlijke boeten.

Enkele vragen hadden betrekking op thema's die niet tot het bevoegdheidsdomein van de AD TWW behoren zoals, werktijden, lonen, enz.

Voor het beantwoorden van de vragen wordt al naar gelang het onderwerp met succes beroep gedaan op onze eigen domeinexperts, de collegae van de AD Humanisering van de arbeid, de AD Toezicht Sociale Wetten of de afdeling van de Juridische Studiën.

De waarschuwing had betrekking op het gebruik van een gebreken vertonend onderdeel voor de constructie van torenkranen en werd ondermeer meegedeeld aan onze netwerkbewaker CE-markering.

Tot slot nog dit: het ganse systeem beantwoordt aan de vereisten van efficiënte uitwisseling enerzijds, en bescherming van de vertrouwelijkheid en de privacy anderzijds.

7.2 Activiteiten van het nationaal steunpunt (Focal Point) België bij het Europees Agentschap voor Veiligheid en Gezondheid op het Werk (European Agency for Safety and Health at Work – EASHW)

In maart 2010 werd een seminarie georganiseerd waarop de Europese campagne 2010 – 2011 Veilig uitvoeren van onderhoudswerk werd toegelicht aan de voornaamste stakeholders inzake welzijn op het werk. De uiteenzettingen werden verzorgd door medewerkers van de FOD WASO en door afgevaardigden van organisaties (1) die sedert 2009 actief hebben meegewerkt aan het voorbereiden van de diverse activiteiten die tijdens de campagne werden ingericht.

Net zoals in 2009 werden bedrijfsbezoeken afgelegd met de pers in drie bedrijven (Total raffinaderij in Antwerpen, de MIVB en GlaxoSmithKlein) om kennis te nemen van de wijze waarop het onderhoud in deze ondernemingen wordt georganiseerd. Op deze wijze zijn de welzijnsaspecten, inzonderheid veiligheid en gezondheid, gedurende prime time, op een positieve wijze aan bod gekomen in de media (radio en TV) zonder hiervoor direct belastinggeld van de burger te moeten aanspreken.

De campagne van het Agentschap werd ook aangegrepen om samen met het Nederlands Focal Point netwerk vier meetings, twee in elk land, te organiseren rond dit thema. In België gebeurde dit te Antwerpen bij de firma Total raffinaderij en bij de Z-group te Dilsen-Stokkem.

Het onbetwiste hoogtepunt werd gevormd door het seminarie ingericht in Brussel op 25/11/2010 in samenwerking met het Europees Agentschap te Bilbao tijdens het Belgisch voorzitterschap. Het syntheseverslag van dit seminarie is opgenomen in bijlage 4.

(1) Deze organisaties zijn: Agoria, ArCoP, BEMAS, Febelsafe, PreBes en de Z-group.

8 De inspectiecampagnes van het welzijn op het werk: een breed palet

Elk jaar opnieuw draaien de inspectiecampagnes van het Toezicht op het Welzijn op het Werk rond nieuwe thema's. Sector per sector focust de inspectiedienst op de kleine en grote bedrijven, privé of openbaar. De campagnes in 2010 hadden betrekking op de sector van de garagehouders, de houtindustrie, de coördinatie in de bouwsector en de chemische risico's in de carrosseriebedrijven. Het hoofddoel van deze inspectiecampagnes is niet repressie maar preventie.

Het is de bedoeling dat er nationaal rond eenzelfde afgesproken thema wordt geïnspecteerd. Er wordt voor elke campagne een webpagina aangemaakt op de website van het Belgisch kenniscentrum voor Welzijn op het Werk (www.beswic.be/nl).

Eén regionale directie is steeds pilootdirectie en levert een nationale coördinatie en zorgt voor de voorbereiding van de campagne. Vervolgens wordt een copilootdirectie gezocht in het anderstalig landsgedeelte. Deze beide regionale directies werken een campagneplan uit dat wordt voorgelegd aan de staf van de AD TWW en alle directiehoofden van de regionale directies. In elke directie wordt een inspecteur aangeduid die de lokale coördinatie op zich neemt.

Alle deelnemende inspecteurs krijgen eerst een opleiding die is toegespitst op de kenmerken van de sector waarop de campagne doelt.

Vervolgens worden informatieve en sensibiliserende documenten naar alle bedrijven van de sector gezonden zodat ze op de hoogte worden gebracht van de campagne. Dat geeft hen ook de tijd om zich, indien nodig, aan te passen.

Daarna begeven de deelnemende inspecteurs zich op het terrein om controles uit te voeren.

Een controle betekent niet noodzakelijk dat er sprake is van inbreuken en dat er processen-verbaal van overtreding worden opgesteld. De inspecteurs spitsen zich eerst en vooral toe op het preventieve aspect en het verstrekken van adviezen. De beslissing om een proces-verbaal op te stellen of om de activiteiten stil te leggen, hangt af van de aard en de ernst van de inbreuk.

De campagnes van 2010, evenals deze van 2009 moesten worden beschouwd als een leerproces voor de regionale directies en ook voor de afdeling regionaal toezicht in zijn totaliteit inzake het "runnen" van campagnes van A tot Z: keuze van de sector, vastleggen van de inspectiethema's, opstellen van een kwaliteitsplan, ontwikkelen van de inspectietools, opleiding, samenstellen van informatiemateriaal (eventueel samen met derden), communicatie (vooraf, tijdens en na de campagne) en dit zowel extern als intern.

Nadien wordt elke campagne geëvalueerd, niet enkel op de resultaten (zie hierna) maar ook de organisatorische aspecten worden bekeken. Constante verbetering is het motto. Zo kan er zeker nog veel ruimte voor verbetering worden vastgesteld op het vlak van de communicatie en van de betrokkenheid van de sectoren en van de sociale partners uit de sectoren. Niet alleen binnen de eigen organisatie, maar ook binnen de sectoren zelf.

8.1 Welzijn in de garagesector

8.1.1 Korte beschrijving van de context

Naast de garages, die onderdeel zijn van grotere (transport)bedrijven, is de garagesector een sector met veel kleine KMO's. Inspecties ter plaatse leren ons dat vele bedrijven in hetzelfde bedje ziek zijn. Naast de veiligheidsrisico's zoals onveilige machines zijn er ook gezondheidsrisico's: lawaai en blootstelling aan gevaarlijke producten.

8.1.2 Doelstelling

De bedoeling van de campagne bestaat er in om bij de bedrijven na te gaan wat de belangrijkste risico's zijn en te evalueren in welke mate de bedrijven deze risico's nu al aanpakken (proefcampagne in Limburg - Vlaams-Brabant).

Vervolgens worden deze risico's en hun mogelijke oplossingen gedocumenteerd en toegelicht aan de sector en de EDPB's, waarna een inspectie- en handhavingcampagne volgt. Uiteindelijk moet men komen tot veiligere en gezondere werkomstandigheden.

8.1.3 Timing

De campagne is effectief uitgevoerd van december 2009 tot eind januari 2010

8.1.4 Kwantitatieve gegevens vanuit de campagne

8.1.4.1 Algemene info en preventiediensten

Controlelijst campagne garages - november 2009 tot januari 2010

volgnummer: RD:
inspectiedatum: inspecteurs: inspectietijd:

Werkgever vennootschapsvorm:
adres+nr:
postnummer: gemeente:
tel: fax: e-mail:
KBO-nr:
nacecode 451 ☐ nacecode 452 ☐ andere nacecode:

Exploitatiezetel (indien verschillend van werkgever)
adres+nr:
postnummer: gemeente:
tel: fax: e-mail:

Contactpersoon
functie:

Aantal werknemers
werkgever:
exploitatiezetel:

Preventiestructuur interne PA: opleiding:
comité PB: jaarlijks medisch toezicht:
EDPB: Datum laatste verslag EDPB: opmerkingen in verslag:

Tijdens de campagne zijn er 225 garages gecontroleerd in 413 uren.

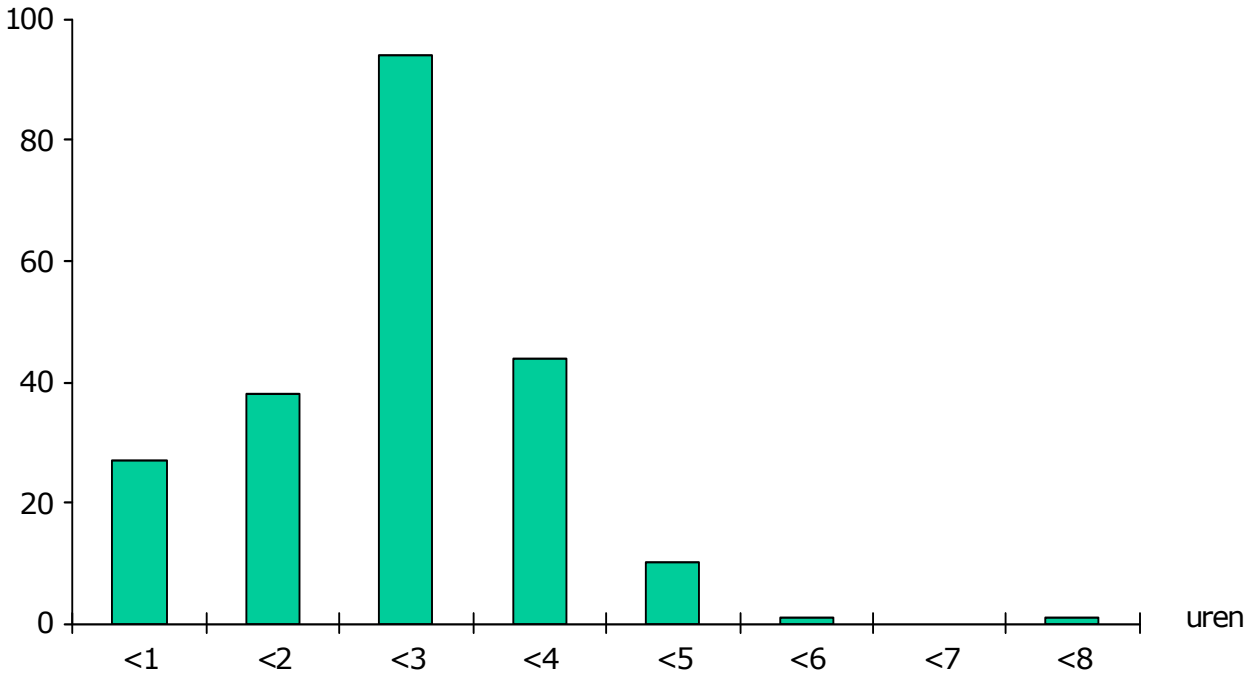

De gemiddelde tijd voor een garage bedroeg 1 uur en 50 minuten.
Van de 225 garages waren er 131 of 58% met een eigen preventieadviseur.
Wat de opleiding van de preventieadviseurs betreft, spreekt onderstaande grafiek voor zich.

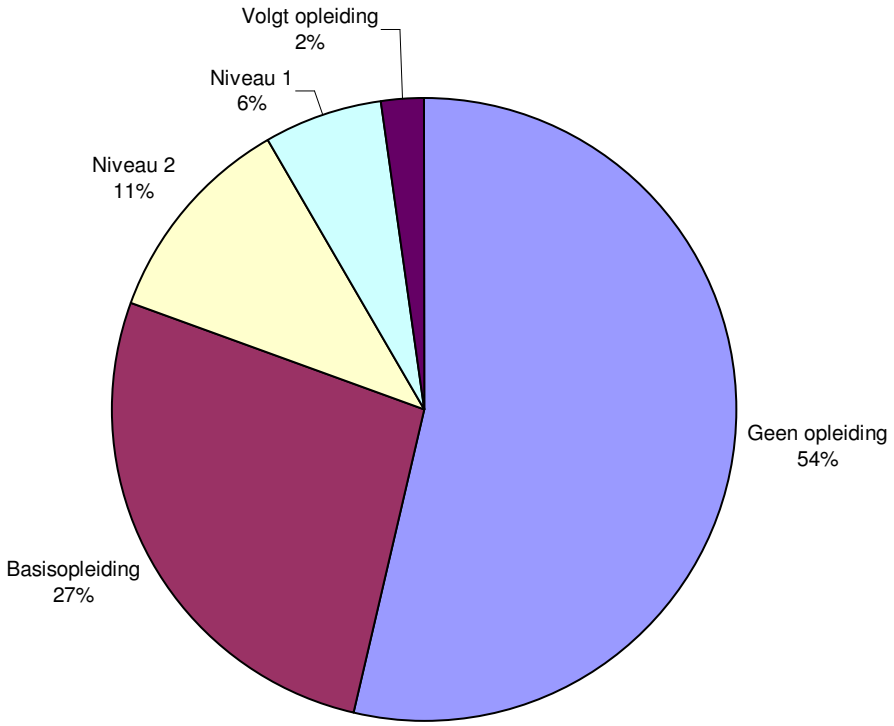

37 van deze garages zijn vrij groot en hebben een verkozen comité voor preventie en bescherming waar er regelmatig overleg is tussen werkgever en werknemers over het welzijnsbeleid.

In 196 garages of 87% wordt het geneeskundig onderzoek van de werknemers zoals voorzien in de regelgeving jaarlijks georganiseerd.

Hoewel elke werkgever dient aangesloten te zijn bij een externe dienst voor preventie en bescherming, tenzij men over een eigen medisch departement beschikt binnen de interne dienst voor preventie en bescherming, zijn toch 18 garages niet aangesloten of kennen de naam van hun externe dienst niet bij het inspectiebezoek.

De externe diensten voor preventie en bescherming dienen jaarlijks een bedrijfsbezoek te brengen bij hun klanten. Voor 120 garages (of 53%) heeft dit bezoek effectief binnen het jaar plaats gevonden. Voor 42 garages (of 19%) is er een bedrijfsbezoek geweest maar was dit meer dan een jaar geleden en 63 garages (of 28%) konden geen bezoek-verslag voorleggen.

Datum laatste verslag EDPB

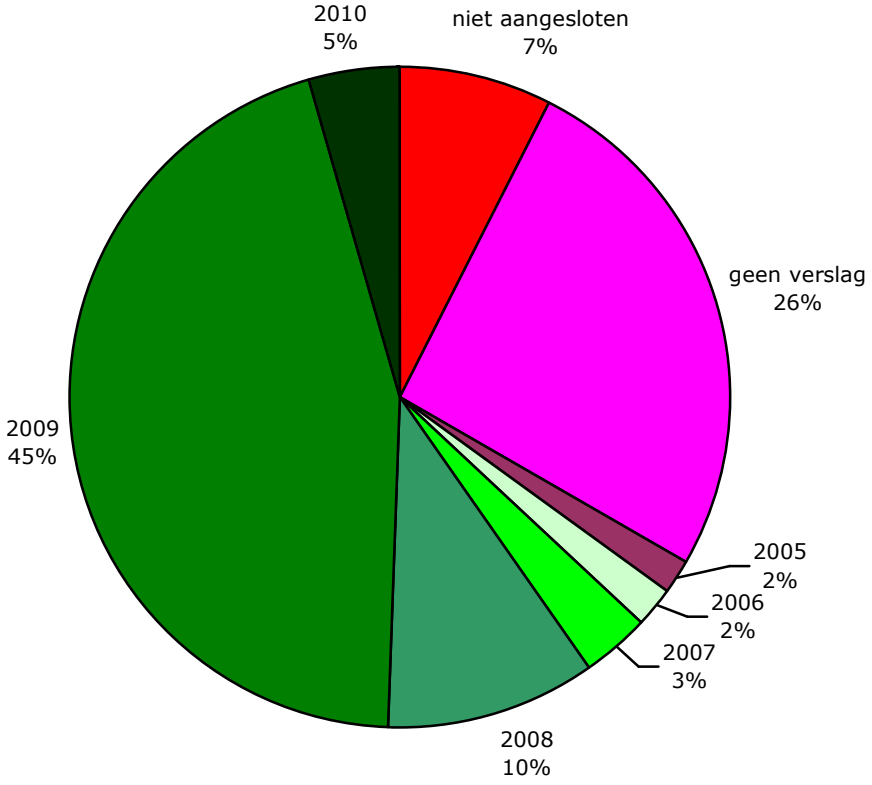

8.1.4.2 Keuringen van installaties en toestellen

Een ander aandachtspunt van onze inspecteurs was de verplichte keuring van het laag-spanningsnet door een erkend organisme.

Keuringen

Laagspanning	datum:	opmerkingen in verslag:	gevolg gegeven aan opmerkingen:
	opmerkingen inspecteur:		
Hefwerktuigen	datum:	opmerkingen in verslag:	gevolg gegeven aan opmerkingen:
	opmerkingen inspecteur:		
Toebehoren	datum:	opmerkingen in verslag:	gevolg gegeven aan opmerkingen:
	opmerkingen inspecteur:		
Giraf	datum	opmerkingen in verslag:	gevolg gegeven aan opmerkingen:
	opmerkingen inspecteur:		

In 109 garages (of 48%) was het laatste keuringsverslag minder dan 5 jaar oud. 74 verslagen hiervan bevatten geen opmerkingen en bij 35 verslagen werd gevolg gegeven aan de vermelde opmerkingen. Dit betekent dat slechts in 109 garages (48%) de keuring in verband met de laagspanninginstallatie in orde was.

Wat doet men met opmerkingen uit het keuringsverslag? In 56 verslagen werden opmerkingen geformuleerd, slechts in 35 (62,5%) werd gevolg gegeven aan de opmerkingen.

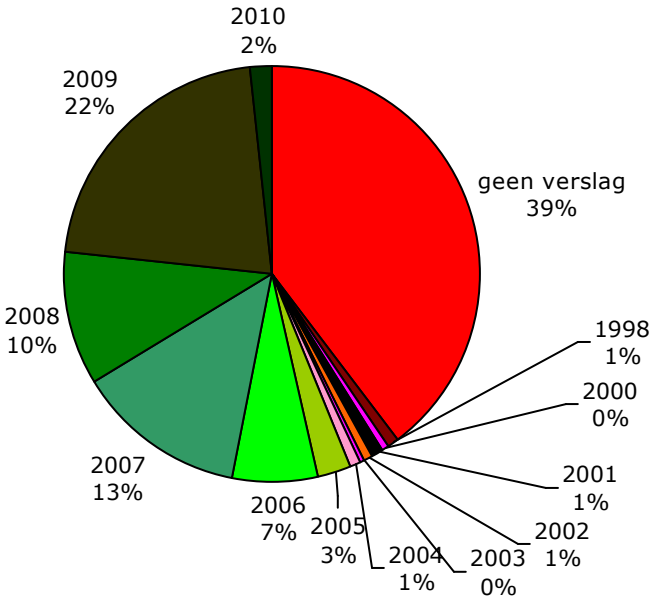

Wanneer men gebruik maakt van heftoestellen moeten deze ook jaarlijks worden gekeurd. Normaliter komen deze toestellen in alle garages voor.

In 115 garages (51%) was het laatste keuringsverslag minder dan 1 jaar oud. 68 verslagen hiervan bevatten geen opmerkingen en bij 47 verslagen werd gevolg gegeven aan de vermelde opmerkingen. Dit betekent dat slechts in 115 garages de keuring van de heftoestellen in orde was. Soms moeten ook de toebehoren bij de heftoestellen worden gekeurd. Deze zijn gekeurd in 12 garages en hierbij bevatten 5 verslagen opmerkingen door het keuringsorganisme waarbij in slechts 3 gevallen gevolg werd gegeven aan de opmerkingen.

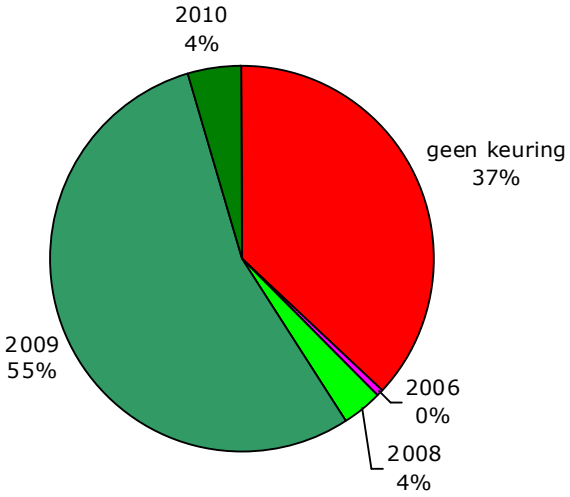

Indien een garage gebruik maakt van een "giraf" moet deze ook worden onderworpen aan een keuring. Bij 40 garages was dit het geval en bij slechts 3 van de verslagen met opmerkingen werd gevolg gegeven aan deze opmerkingen.

8.1.4.3 Luchthygiëne en gevaarlijke producten

Luchthygiëne

Afzuiginstallatie aanwezig? steeds gebruikt bij draaiende motor: aansluiting voor alle werkposten:

opmerkingen inspecteur:

Gevaarlijke producten

Inventaris (producten vermelden)	etiket aanwezig?	MSDS-fiche beschikbaar?	hoeveelheid op de werkplaats (liter)	opslag grote hoeveelheden
			0	
			0	
			0	
			0	
			0	
			0	
			0	
			0	
			0	
			0	

Is er een uitgewerkt afvalbeheer voor chemische producten?

Voor vele werkzaamheden in een garage is het aangewezen om een afzuiging te gebruiken op diverse werkposten. In 198 garages (of 88%) was een dergelijke afzuiging aanwezig en zelfs in 169 garages (of 75%) was deze beschikbaar voor alle werkposten en werd ze in 152 gevallen (of 68%) ook systematisch effectief gebruikt.

In 27 garages (of 12%) werd deze afzuiging slechts sporadisch gebruikt en in 3 garages was de investering tevergeefs omdat ze nooit werd gebruikt.

Bij de inspectiebezoeken zijn onze inspecteurs 180 verschillende gevaarlijke chemische producten tegen gekomen. In vele gevallen in eerder beperkte hoeveelheid maar in sommige gevallen in grote hoeveelheden (o.a. 2500 liter van eenzelfde type olie, 300 liter thinner en 200 liter ontvetmiddel

In 59% van de garages was de etikettering van deze gevaarlijke producten in orde.

Voor elk van deze gevaarlijke producten dient de garage over een duidelijk begeleidende gevarenfiche (MSDS: material safety data sheet) te beschikken. Voor slechts 45% van de garages was dit ook effectief het geval.

Slechts 50 garages (22%) waren volledig in orde (producten goed geïdentificeerd en msds-fiches ter beschikking).

Een garage produceert ook gevaarlijk chemisch afval waarvoor er bij 171 garages (of 76%) een degelijk afvalbeheer aanwezig is.

8.1.4.4 Machines en werkputten

Vaste machines	aanwezig	afscherming	bereikbaarheid en herkenbaarheid stopbediening	instructies aanwezig
draaibank				
kolomboor				
machine om remtrommels uit te draaie				
bandenmontage		nvt		
wielbalanceermachine				
bandenkooi (enkel vvor vrachtwagens/bussen)				
ander 1:				
ander 2:				
opmerkingen inspecteur:				

Werkputten			
aantal:	tijdens inspectieafgeschermd:	aandacht voor ophoping licht ontvlambare vloeistoffen:	verlichting - IP44/spatwatervast
0			
opmerkingen inspecteur:			

76 van de garages beschikken over een draaibank, 23 van de machines zijn voorzien van de nodige afscherming, 33 van de machines beschikken over een bereikbare en herkenbare (nood)stopbediening en in 17 van de gevallen waren er instructies aanwezig.

In 12 garages (16%) waren de draaibanken volledig in orde (afscherming, (nood)stopbediening en instructies OK)

123 van de garages beschikken over een kolomboor, 32 van de machines zijn voorzien van de nodige afscherming, 67 van de machines beschikken over een bereikbare en herkenbare (nood)stopbediening en in 27 van de gevallen waren er instructies aanwezig.

In 14 garages (11%) waren de kolomboren volledig in orde (afscherming, (nood)stopbediening en instructies OK)

39 van de garages beschikken over een machine om remtrommels uit te draaien, 15 van de machines zijn voorzien van de nodige afscherming, 20 van de machines beschikken over een bereikbare en herkenbare (nood)stopbediening en in 11 van de gevallen waren er instructies aanwezig.

In 8 garages (20%) waren de machines om remtrommels uit te draaien volledig in orde (afscherming, (nood)stopbediening en instructies OK)

185 van de garages beschikken over een installatie voor bandenmontage, 118 van de machines beschikken over een bereikbare en herkenbare (nood)stopbediening en in 70 van de gevallen waren er instructies aanwezig.

In 64 garages (35%) waren de installaties voor bandenmontage volledig in orde ((nood)stopbediening en instructies OK)

173 van de garages beschikken over een machine voor uitbalancering van wielen, 105 van de machines zijn voorzien van de nodige afscherming, 115 van de machines beschikken over een bereikbare en herkenbare (nood)stopbediening en in 62 van de gevallen waren er instructies aanwezig.

In 50 garages (29%) waren de machines voor uitbalancering van wielenvolledig in orde (afscherming, (nood)stopbediening en instructies OK)

7 van de garages beschikken over een bandenkooi voor vrachtwagens/bussen, 2 van de machines zijn voorzien van de nodige afscherming, 2 van de machines beschikken over een bereikbare en herkenbare (nood)stopbediening en in 1 van de gevallen waren er instructies aanwezig.

In 1 garage (14%) was de bandenkooi volledig in orde (afscherming, (nood)stopbediening en instructies OK)

Andere veel voorkomende machines zijn slijpmachines, lasposten, ponsmachines en cirkelzagen.

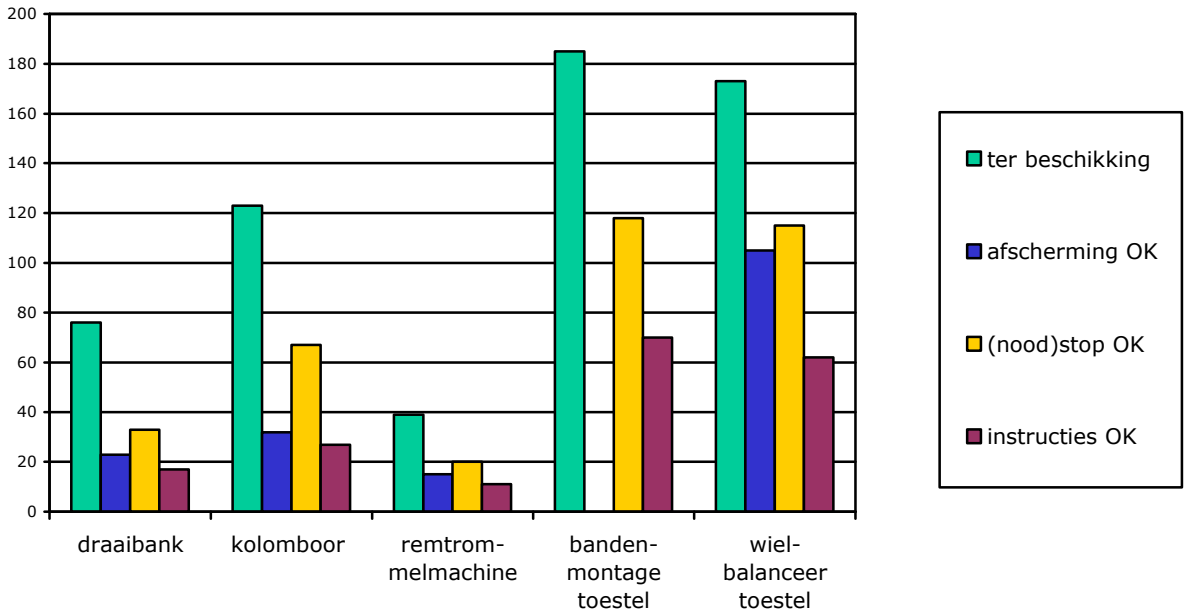

61 garages maken nog gebruik van werkputten. Deze werkputten waren in 13 garages goed afgeschermd tijdens de inspectie, in 21 garages gedeeltelijk afgeschermd en in 26 garages helemaal niet afgeschermd.

In 29 garages had men in de werkputten aandacht/maatregelen voor de ophoping van ontvlambare gassen. In 39 van de garages was de verlichting ten minste IP44/spatwatervast.

In slechts 4 van de garages (6,5%) waren de werkputten volledig in orde (volledige afscherming, maatregelen tegen ophoping van ontvlambare gassen en verlichting IP44/spatwatervast)

8.1.4.5 Persoonlijke beschermingsmiddelen en werkkledij.

Persoonlijke beschermingsmiddelen en werkkledij

	beschikbaar	systematisch gebruikt	in goede staat
handschoenen (mechanisch)			
handschoenen (chemisch)			
gehoorbescherming			
veiligheidsbril of gelaatbescherming			
ademhalingsbescherming			
type:			
beschermkledij (bv. lasschort)			
veiligheidssschoenen			
werkkledij			
andere pbm			
type:			

opmerkingen inspecteur:

In 208 garages zijn beschermingshandschoenen (tegen mechanische risico's) beschikbaar, ze worden in 134 van de garages systematisch gebruikt en in 167 garages zijn ze in goede staat.

In 127 van de garages (56%) was het gebruik van de beschermingshandschoenen tegen mechanische risico's volledig in orde (ter beschikking, systematisch gebruikt en in goede staat)

In 159 garages zijn beschermingshandschoenen (tegen chemische risico's) beschikbaar, ze worden in 104 van de garages systematisch gebruikt en in 128 garages zijn ze in goede staat.

In 101 van de garages (45%) was het gebruik van de beschermingshandschoenen tegen chemische risico's volledig in orde (ter beschikking, systematisch gebruikt en in goede staat)

In 130 garages is gehoorbescherming beschikbaar, ze wordt in 80 van de garages systematisch gebruikt en in 97 garages is ze in goede staat.

In 75 van de garages (33%) was het gebruik van de gehoorbescherming volledig in orde (ter beschikking, systematisch gebruikt en in goede staat)

In 197 garages zijn veiligheidsbrillen of gelaatbescherming beschikbaar, ze worden in 124 van de garages systematisch gebruikt en in 123 garages zijn ze in goede staat.

In 118 van de garages (52%) was het gebruik van de veiligheidbrillen of gelaatbescherming volledig in orde (ter beschikking, systematisch gebruikt en in goede staat)

In 23 garages is ademhalingsbescherming beschikbaar, ze wordt in 9 van de garages systematisch gebruikt en in 21 garages is ze in goede staat.

In 9 van de garages (4%) was het gebruik van de ademhalingsbescherming volledig in orde (ter beschikking, systematisch gebruikt en in goede staat)

In 94 garages is beschermkledij (bv. lasschort) beschikbaar, ze wordt in 66 van de garages systematisch gebruikt en in 63 garages is ze in goede staat.

In 60 van de garages (27%) was het gebruik van de beschermkledij volledig in orde (ter beschikking, systematisch gebruikt en in goede staat)

In 203 garages zijn veiligheidsschoenen beschikbaar, ze worden in 164 van de garages systematisch gebruikt en in 163 garages zijn ze in goede staat.

In 156 van de garages (69%) was het gebruik van de veiligheidsschoenen volledig in orde (ter beschikking, systematisch gebruikt en in goede staat)

In 200 garages is werkkledij beschikbaar, ze wordt in 170 van de garages systematisch gebruikt en in 163 garages is ze in goede staat.

In 160 van de garages (71%) was het gebruik van de werkkledij volledig in orde (ter beschikking, systematisch gebruikt en in goede staat)

Andere beschermingsmiddelen die soms ter beschikking zijn: signalisatievest, laskap en lashandschoenen

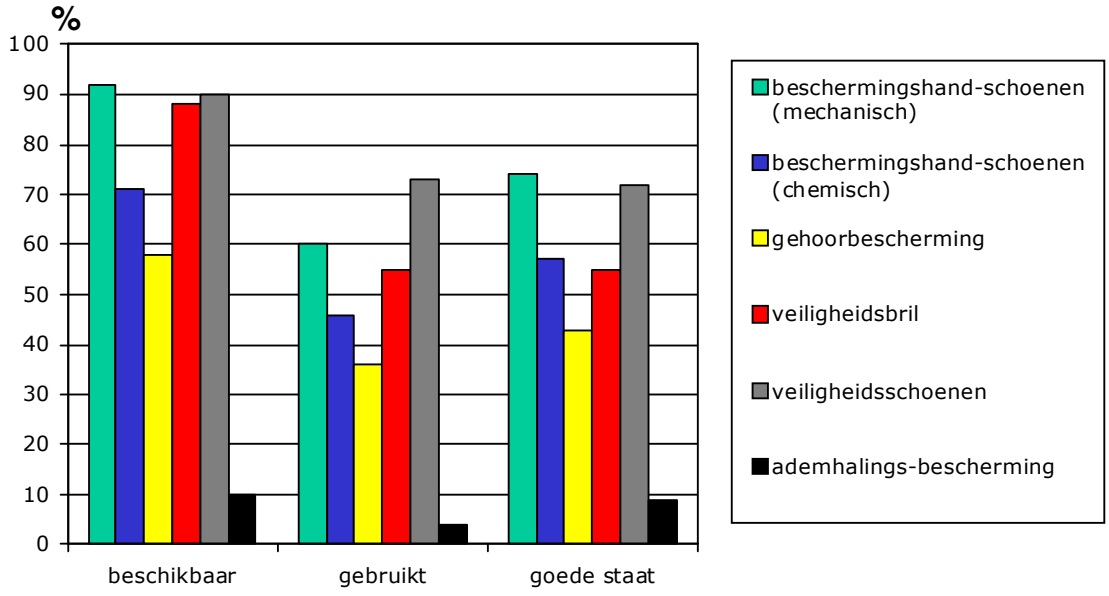

8.1.4.6 Eetruimte en sanitaire voorzieningen

Eetzaal	aanwezig:	netheid:	
opmerkingen inspecteur:			
Sanitaire inrichtingen	aanwezig	gescheiden man/vrouw	aangepaste zepen ter beschikking
kleedkamer			
toilet			
opmerkingen inspecteur:			

In 207 garages is een eetruimte aanwezig, in 183 van de gevallen is deze goed onderhouden

In 200 garages is een kleedkamer aanwezig die in 75 van de gevallen gescheiden is voor man/vrouw. In 176 van de kleedkamers is aangepaste zeep ter beschikking.

In 207 garages is een toilet aanwezig. In 134 van de gevallen zijn er gescheiden toiletten voor man/vrouw. In 165 van de toiletten is aangepaste zeep ter beschikking.

8.1.5 Aantal aangemaakte inspectieproducten naar aanleiding van deze inspectiebezoeken aan garages

Eenmaal werd een garage gefeliciteerd voor de goede naleving van hun goed welzijnsbeleid.

In 3 garages was enkel een mondeling corrigerend advies nodig.

In 32 garages werd schriftelijk bevestigd dat men rekening moest houden met de mondeling geformuleerde opmerkingen.

Voor 118 garages was het echter nodig om de werkgever schriftelijk in kennis te stellen van een aantal vastgestelde inbreuken en werd gevraagd de nodige acties te ondernemen om deze te regulariseren.

Eenmaal werden de werkzaamheden aan een bepaalde werkpost stopgezet tot de te gevaarlijke werksituatie werd opgelost.

Tweemaal is een proces verbaal van overtreding opgesteld en overgemaakt aan de juridische overheid.

8.1.6 Eindevaluatie

De inspecteurs werd gevraagd om een appreciatiescore te geven in verband met het welzijnsbeleid van de garage die werd bezocht met een score van 1 tot 10.

In onderstaande grafiek is de distributie van deze scores weergegeven voor de 200 garages waar deze score effectief werd toegekend door de inspecteur.

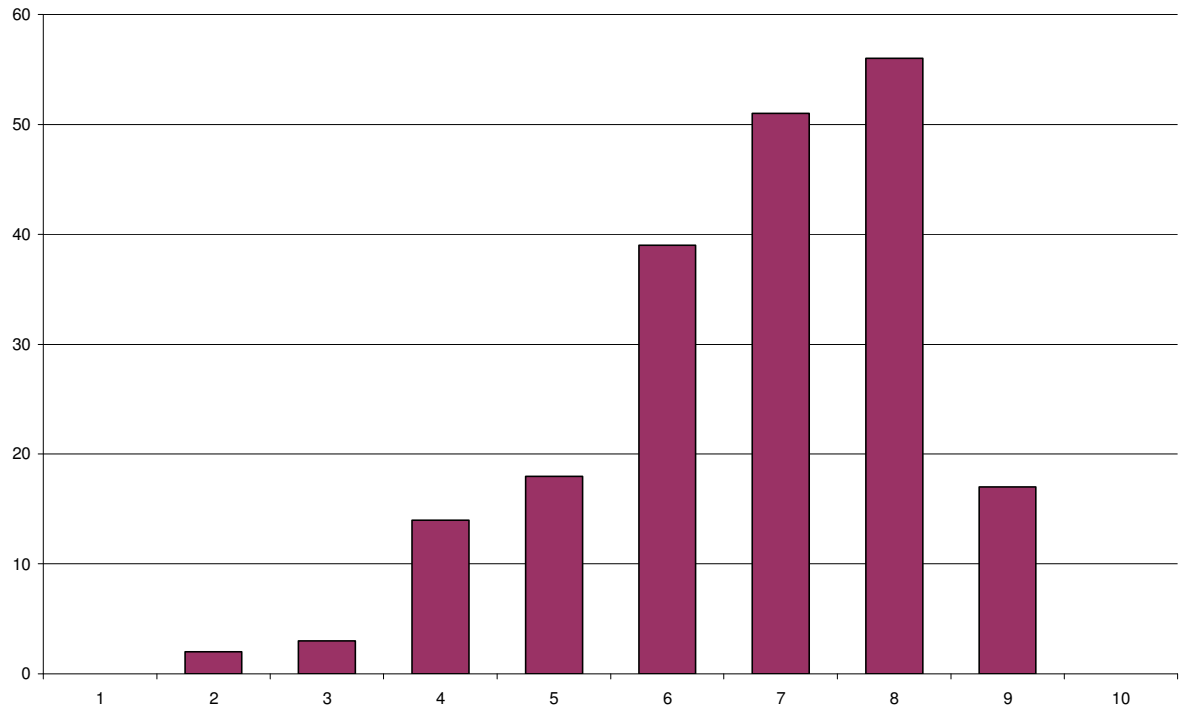

8.1.7 Samenvattende conclusies van deze campagne

Preventiediensten: Minder dan 50% van de garages heeft een eigen interne dienst (het gaat wel vaak over zeer kleine ondernemingen), bijna 30% kan ook niet aantonen dat ze aangesloten zijn bij een EDPB. Indien aangesloten, is de werking van de EDPB redelijk goed.

Keuringen: 40% van de garages kon geen keuring laagspanning voorleggen, en indien er opmerkingen zijn, worden deze in bijna 70% van de gevallen niet opgevolgd.

Voor de heftoestellen is dit volledig anders: in bijna al de gevallen werd effectief gevolg gegeven aan de opmerkingen.

Hygiëne: In de meeste gevallen is er afzuiging voorzien en deze wordt ook in 75% van de gevallen effectief en systematisch gebruikt.

Chemische producten: er zijn een 180 tal producten in gebruik, soms in zeer grote hoeveelheden. De informatie i.v.m. deze producten is vaak niet aanwezig. Daartegenover staat dat er over het algemeen een goed afvalbeheer is.

Machines: Slechts ongeveer 33% machines is voorzien van de nodige afschermingen en slechts 50% van de machines beschikt over een goed bereikbare (nood)stop. Instructies zijn slechts in 25% beschikbaar.

Werkputten: Slechts in 27% van de garages beschikt men nog over werkputten. Deze worden echter zelden (20%) effectief afgeschermd.

Persoonlijke beschermingsmiddelen en werkkledij: Handschoenen (voor chemische of mechanische bescherming), veiligheidsschoenen en werkkledij zijn in bijna alle garages beschikbaar, ze worden echter maar in 75% van de garages effectief gebruikt. Gehoorbescherming wordt slechts in 60% van de garages ter beschikking gesteld. In 50% van deze garages wordt ze ook effectief gebruikt.

Eetzaal en sanitaire inrichtingen: deze zijn over het algemeen aanwezig, in slechts ongeveer de helft van de gevallen echter is de sanitaire voorziening gescheiden voor man/vrouw. In de meeste gevallen zijn aangepaste zepen wel aanwezig.

Over het algemeen wordt de veiligheid in de garages als aanvaardbaar ervaren (62% krijgt een score 7 of meer). Ongeveer 10% van de garages wordt als onveilig beschouwd (score minder dan 5). Naar aanleiding van 60% van de controlebezoeken werd een waarschuwing gegeven (schriftelijk of mondeling), slechts in 1 garage werd een machine stopgezet.

8.2 Houtsector

8.2.1 Inleiding

Het Belgisch strategisch actieplan 2008-2012 van de FOD Werkgelegenheid, arbeid en sociaal overleg, AD Toezicht op het Welzijn op het Werk, opgesteld in uitvoering van de Europese strategie 2007-2012, heeft als doel acties op touw te zetten om het aantal arbeidsongevallen met 25% te verminderen en het aantal beroepsziekten substantieel in te perken.

In de afgelopen jaren gebeurden er in de houtsector heel wat ernstige arbeidsongevallen aan de zeer gevaarlijke houtbewerkingmachines. In dat kader werd de houtbewerkingsector als prioritaire doelgroep beschouwd.

De houtbewerkingsector wordt vertegenwoordigd door een verscheidenheid aan nijverheidstakken en onderafdelingen. De NACE-codes die in eerste instantie worden beoogd zijn de volgende:

16 100	Zagen en schaven van hout
16 210	Vervaardiging van fineer en van panelen op basis van hout
16 230	Vervaardiging van ander schrijn- en timmerwerk
16 240	Vervaardiging van houten emballage
16 291	Vervaardiging van andere artikelen van hout
31 010	Vervaardiging van kantoor- en winkelmeubelen
31 020	Vervaardiging van keukenmeubelen
31 091	Vervaardiging van meubels voor eetkamers, zitkamers,slaapkamers en badkamers
31 092	Vervaardiging van tuin- en terrasmeubelen
43 320	Schrijnwerk

De belangrijkste arbeidsrisico's kunnen als volgt worden gesitueerd: machineveiligheid, brand- en explosiegevaar, gevaarlijke producten (zoals lijmen, harsen, …), lawaai en kankerverwekkende stoffen (houtstof).

Een voorafgaande bevraging van de inspecteurs leerde dat in vele bedrijven steeds gelijkaardige inbreuken op de welzijnsregelgeving worden vastgesteld.

Volgende documenten kunnen meestal niet worden voorgelegd:

- de documenten die de explosieveiligheid aantonen en waarin, zo nodig, een coördinator wordt aangesteld,
- een goedgekeurd dossier waarin de zones in het bedrijf worden aangeduid met verhoogde risico's op stofexplosie, wat een niet onderschatten risico is bij stofafzuiging,
- een keuringsverslag dat aantoont dat de elektrische installatie conform de hierboven vermelde zonering is uitgevoerd,

- de verslagen van indienststelling van de machines voor houtbewerking en de instructies voor veilig gebruik van deze machines opgemaakt onder supervisie van de preventieadviseur.

Naast de veiligheidsrisico's zijn er ook belangrijke gezondheidsrisico's waarvoor niet altijd de nodige collectieve en/of persoonlijke beschermingsmiddelen worden gebruikt, inzonderheid betreffende de blootstelling aan lawaai, (hout)stof, gevaarlijke chemische stoffen, … .

Een frequent terugkomende vaststelling is het ontbreken van risico-inventarisatie en risico-evaluatie betreffende bovenvermelde risico's.

De bedoeling van de campagne bestaat erin om in de bedrijven van de doelgroep na te gaan of:

- de belangrijkste risico's voor de werknemers gekend zijn en in kaart zijn gebracht (zie o.a. de wettelijk voor te leggen documenten) door deze werkgevers,

- efficiënte en effectieve beheers- en preventiemaatregelen genomen zijn door deze werkgevers ter beheersing en voorkoming van de voormelde risico's voor hun werknemers.

De betrokken sectororganisaties werden gecontacteerd en geïnformeerd over de doelstelling van de nationale inspectiecampagne en werden in kennis gesteld van de welzijnsaspecten die zullen worden onderzocht.

De resultaten van de nationale inspectiecampagne zullen aan de betrokken sectororganisaties worden gecommuniceerd.

Uiteindelijk moet men komen tot een veiligere en gezondere sector.

8.2.2 Externe samenwerking en communicatie:

In deze sector verdedigt Fedustria de belangen van de hout –en meubelindustrie. De Bouwunie en de Federatie houtzagerijen verdedigen respectievelijk de belangen van de schrijnwerkindustrie in de bouw en de belangen van de werkgevers die een eerste ruwe verwerking van het hout uitvoeren (zagen en schaven van hout).

Het Technisch centrum der hout- en meubelnijverheid (TCHN) fungeert als centrum voor collectief onderzoek voor de houtnijverheid en verleent aan de houtnijverheid een wetenschappelijke en technische ondersteuning in alle domeinen van belang voor deze sector. De Dienst Veiligheidsadvies van het TCHN geeft een praktische bijstand bij het uitvoeren van het wettelijk preventie- en veiligheidsbeleid.

Voormelde partners werden gecontacteerd door het stuurcomité op een tweetal vergaderingen bij de regionale directie Antwerpen in de maanden september en oktober 2009. Afspraken werden gemaakt betreffende de aankondiging van de nationale inspectiecampagne houtbewerking via hun vaktijdschriften. Er werd op uitnodiging van de Bouwunie door de nationale coördinator deelgenomen aan de Prowood-beurs in de Expo-hallen te Gent.

Deze samenwerking bevorderde zeer zeker de communicatie tussen FOD WASO, AD TWW en AD HUA en de representatieve werkgeversorganisaties van de bedrijven uit de sector. Op deze manier kon allerhande nuttige informatie (codes van goede praktijken, webchecklist en Sobane checklist, instructies voor het veilig werken met houtbewerkingmachines, normen voor afzuiginstallaties voor houtstof, …) ter beschikking wordegesteld n aan een groter publiek om de conformiteit met onze wetgeving te optimaliseren.

De communicatie naar de doelgroep via de werkgeversorganisaties is gebeurd tijdens de eerste fase van de nationale inspectiecampagne. De afgevaardigden van de werkgeversorganisaties konden deelnemen en hebben deelgenomen aan de opleiding van de betrokken arbeidsinspecteurs.

De communicatieproducten werden uitgewerkt in overleg met Anne-Cécile Wagner (DIV, Directie van de communicatie, voor de persmededelingen, enz..), Philippe Wyckaert (HUA, Bevordering van de Arbeid, voor de publicaties) en Freddy Van Den Berghe (Beswic, landingspagina) met voornamelijk:

- een 'algemene' persmededeling bij de aanvang van de campagne;
- een link op onze website naar campagne houtbewerking;
- informatie over de resultaten van de campagne o.a. landingspagina Beswic.

Het opstellen van een documentatiemap Sobane houtbewerking (cfr. Campagne garages) kon wegens de beperkte tijd niet worden uitgewerkt.

Het was onmogelijk rechtstreeks het geheel van alle mogelijke werkgevers te bereiken. Zij werden ingelicht via hun werkgeversorganisatie (o.a. TCHN, Fedustria, de Bouwunie, de Federatie houtzagerijen).

Door de deelnemende inspecteurs werden aankondigingbrieven verstuurd naar de werkgevers die werden bezocht in het kader van deze nationale inspectiecampagne. Het bedrijfsbureau kon hiervoor worden ingeschakeld, o.a. ook voor de registraties van de dossiers in het reguliere inspectiesysteem.

8.2.3 Aangemaakte inspectieproducten

Er werd voorgesteld tenminste 20 werkgevers per regionale directie te controleren. Dit betekent dus 160 werkgevers of exploitatieadressen voor het ganse land. Dit objectief is niet volledig bereikt omdat "slechts" 148 werkgevers zijn bezocht in het kader van deze campagne.

In onderstaand diagram is de verdeling van de verschillende producten op nationaal vlak weergegeven.

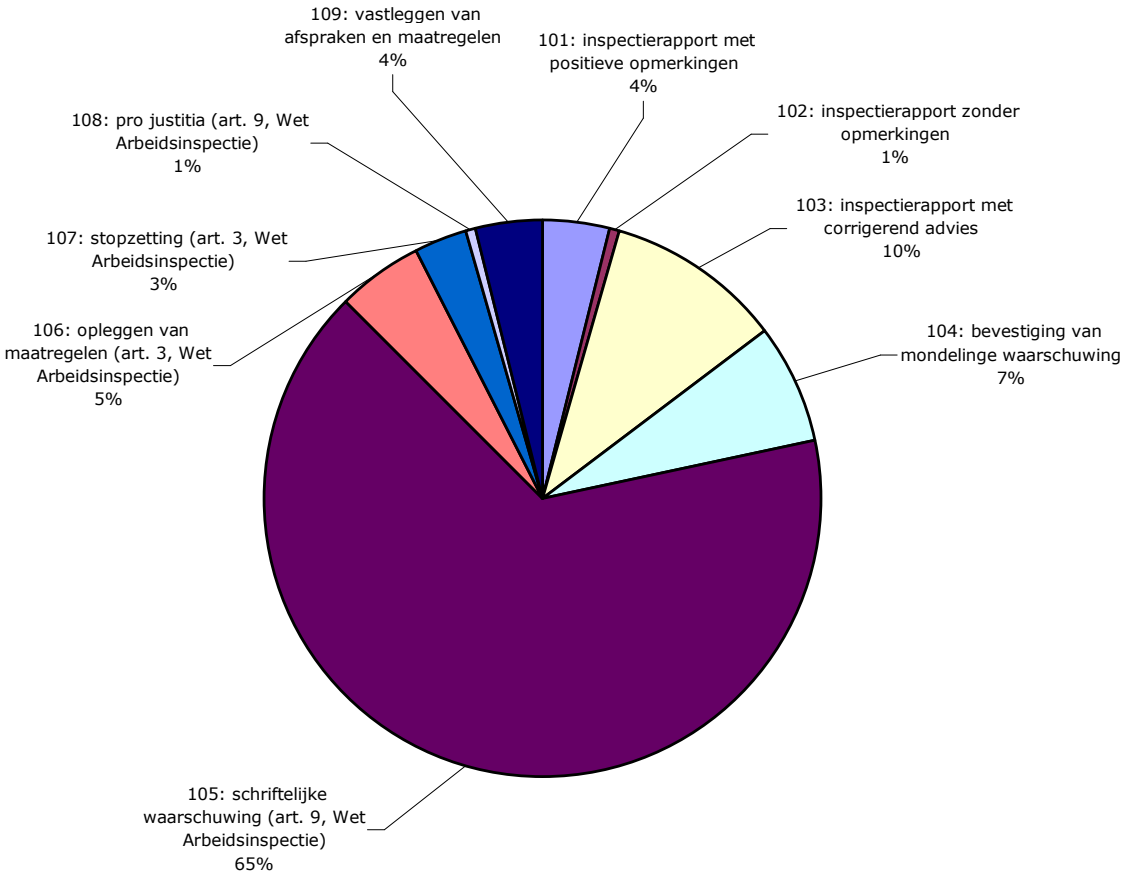

42% van de werkgevers had geen opgeleide preventieadviseur.

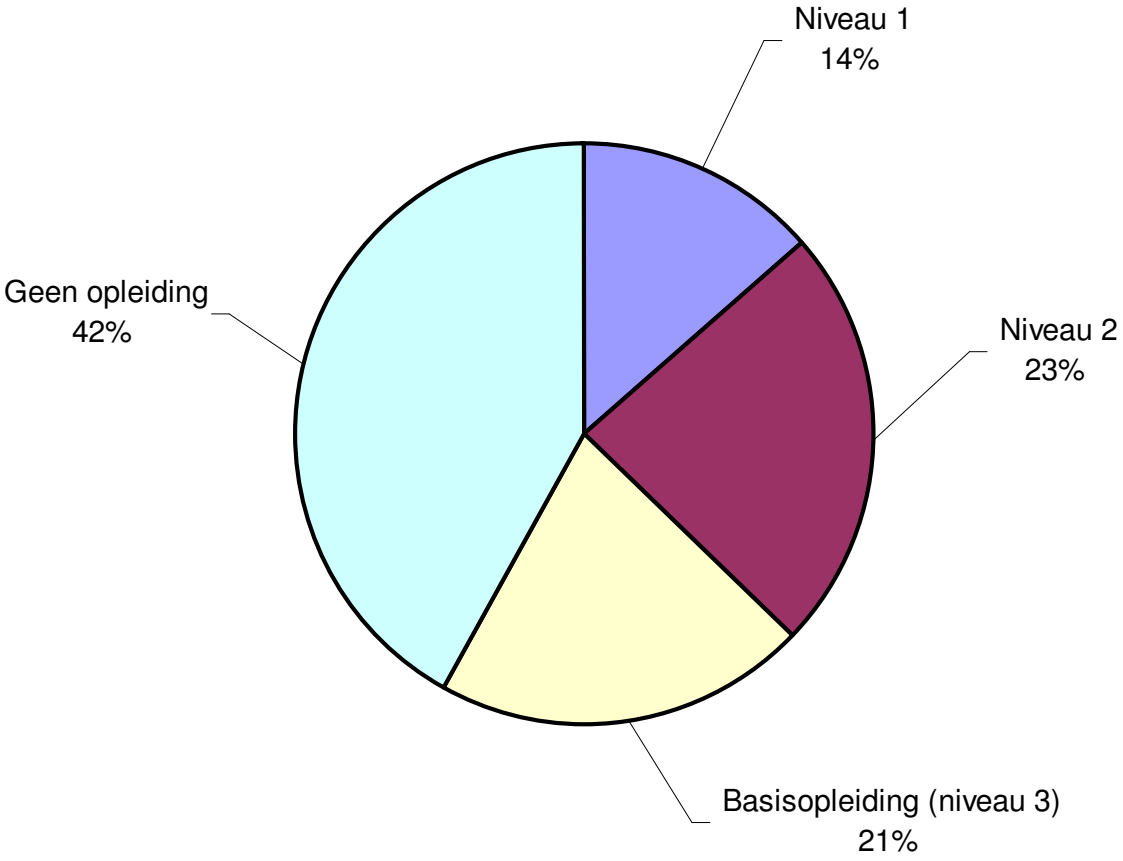

Betreffende de nationale verdeling van de dossiers per nace-code kwam er 1 nace-code bij, namelijk 46732 Groothandel in hout.

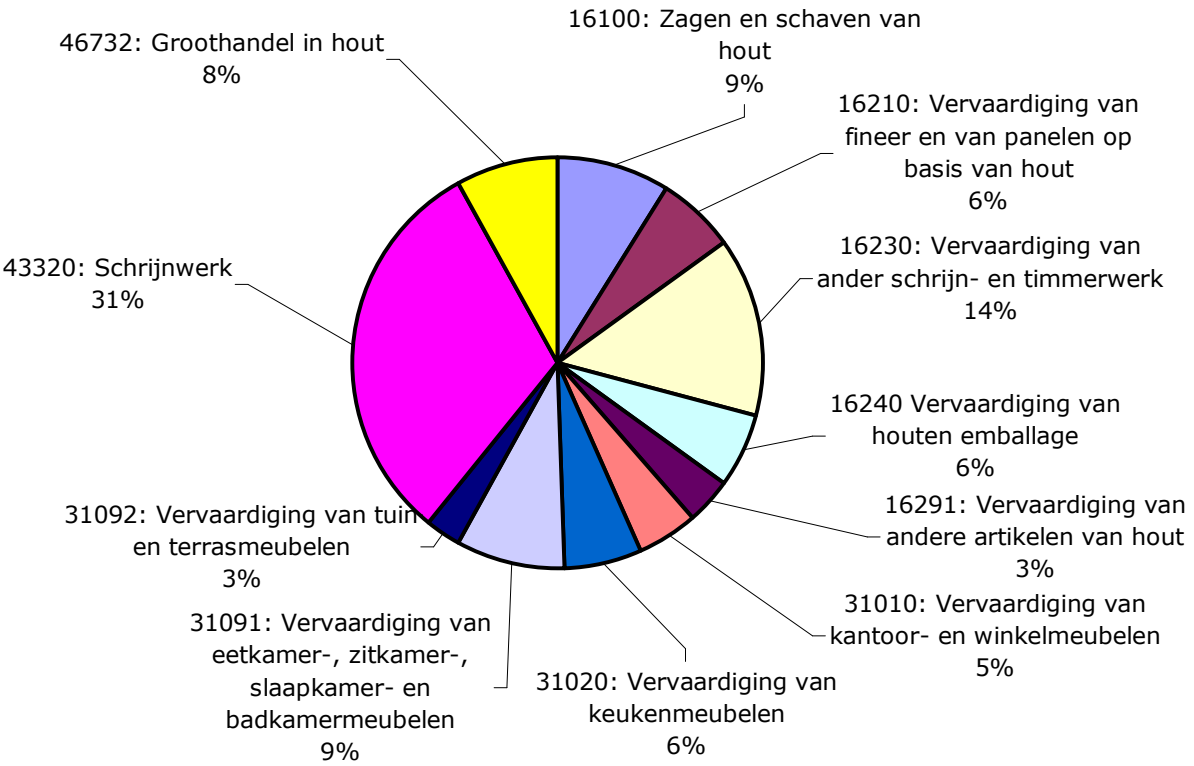

8.2.4 De houtsector en zijn arbeidsongevallen

De kwantitatieve doelstelling, met name de vermindering van het aantal arbeidsongevallen, zoals opgenomen in de nationale strategie inzake welzijn op het werk 2008-2012 kan slechts worden geëvalueerd via de evolutie van het aantal arbeidsongevallen over de betrokken periode.

Een eerste en tweede studie, respectievelijk met als titel 'Analyse van de arbeidsongevallen in de houtsector 2002' en 'Analyse van de arbeidsongevallen in de houtsector 2004' (versie juni 2005), werden uitgevoerd door het Fonds voor arbeidsongevallen. Deze studies zijn beschikbaar op hun website.

Een derde studie met als titel 'De arbeidsongevallen in de houtsector in 2008 - Analyse van de processen van de ernstige ongevallen' werd eveneens uitgevoerd door het Fonds voor arbeid (Doc. TCP/6/10/03). Deze studie kaderde in deze inspectiecampagne en is eveneens beschikbaar op hun website.

In vergelijking met de voorgaande studies bevat deze studie enkele nieuwigheden die een invloed hebben op de verwerking van de statistische gegevens: de invoering in 2005 van de Europese variabelen van het ESAO-systeem voor de beschrijving van de ongevallen, de hervorming in 2008 van de NACE-code en het feit dat de RSZ ons de werkgelegenheidsgegevens op jaarbasis voortaan veel eerder doorgeeft. De NACE-code werd herzien om beter te kunnen inspelen op de veranderingen van het economisch weefsel. In de vroegere studies omvatte de houtindustrie de sector bosbouw en exploitatie van bossen (NACE-Bel 2003 - 02), de sector in verband met de primaire verwerking van hout, zagen en schaven van hout, impregneren van hout (NACE-Bel 2003 – 20) en de sector

van de secundaire verwerking van hout, de vervaardiging van meubelen (NACE-Bel 2003 - 36).

Bovendien stelt de nieuwe arbeidsongevallenaangifte nieuwe informatie ter beschikking, in het bijzonder het ogenblik van het ongeval in het werkrooster van het slachtoffer, de ervaring van het slachtoffer in de onderneming en het paritair comité waaronder hij ressorteert.

Sinds 2008 omvat de houtindustrie de volgende sectoren van de NACE-code 2008:

- 02 Bosbouw en de exploitatie van bossen;
- 16 Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk;
- 31 Vervaardiging van meubelen.

In deze laatste studie van 2008 worden de bovengenoemde sectoren onder de loep genomen. Eenzelfde studie voor 2012 zou informatie inzake de impact van deze campagne aan het licht kunnen brengen.

De conformiteit van de werkgevers ten opzichte van de wettelijke vereisten werd geëvalueerd op basis van de gecontroleerde elementen die opgenomen zijn in de controlechecklist. Deze elementen werden geselecteerd omdat zij als essentieel werden beschouwd voor de preventie van de arbeidsongevallen en de beroepsziekten in de betrokken sector. Elementen inzake arbeidsongevallen werden niet opgevraagd.

De statistische analyse van de campagneresultaten is bepalend voor de wenselijkheid om deze campagne na een bepaalde periode te herhalen. Elke individuele regionale directie staat echter in eerste instantie in voor de opvolging van het remediëren van de vastgestelde inbreuken.

8.2.5 Statistische analyse inspectieresultaten

8.2.5.1 Gebruik van de arbeidsmiddelen

Voor het gebruik van de arbeidsmiddelen werden volgende resultaten bekomen:

- Gebruik instructies: 29% volledig in orde, 31% helemaal niet in orde.
- BJ < 1995, KB AM OK: 15% volledig in orde, 49% helemaal niet in orde.
- BJ >= 1995, KB machine CE OK: 43% volledig in orde, 22% helemaal niet in orde.
- Geen onopzettelijke bediening: 50% volledig in orde, 7% helemaal niet in orde.
- Normaal stoporgaan aanwezig: 54% volledig in orde, 4% helemaal niet in orde.
- Afscherming wegslingerende voorwerpen aanwezig: 48% volledig in orde, 6% helemaal niet in orde.
- Afscherming draaiende of bewegende organen aanwezig: 33% volledig in orde, 10% helemaal niet in orde.
- Gebruik volgens gebruikershandleiding: 54% volledig in orde, 13% helemaal niet in orde.
- Bestaan van interventieprocedures: 21% volledig in orde, 44% helemaal niet in orde.

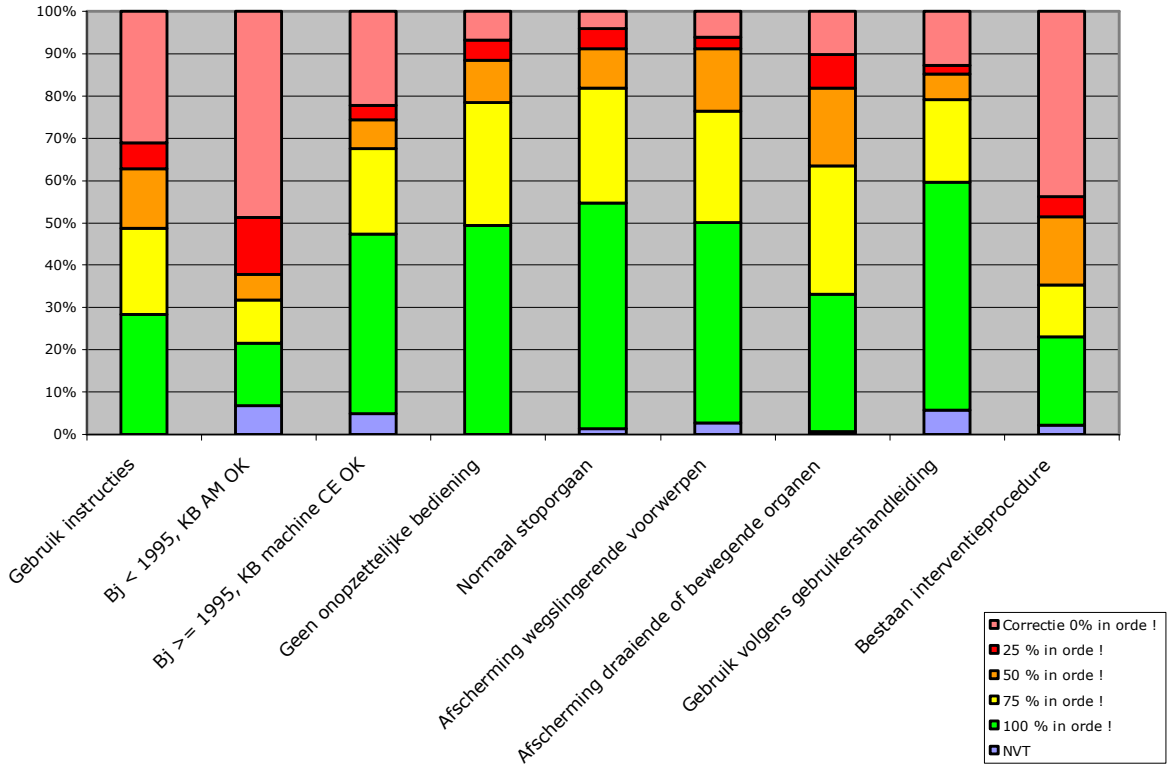

8.2.5.2 Brand- & explosieveiligheid

Betreffende de brand- & explosieveiligheid werden volgende resultaten bekomen:

- Bestaan van een gaszoneringsdossier indien nodig: 39% NVT, 12% in orde, 42% helemaal niet in orde.
- Bestaan van een stofzoneringsdossier indien nodig: 18% NVT, 17% in orde, 54% helemaal niet in orde.
- Voorleggen van een explosieveiligheidsdocument: 10% NVT, 17% in orde, 63% helemaal niet in orde.
- Elektrische keuring LS (zonder BE3): 6% NVT, 50% in orde, 31% helemaal niet in orde.
- Elektrische keuring LS (met BE3): 19% NVT, 19% in orde, 58% helemaal niet in orde.
- Uitrusting brandvoorkoming: 59% in orde, 7% helemaal niet in orde.
- Advies lokale brandweerdienst: 26% NVT, 32% in orde, 29% helemaal niet in orde.
- Brand- en evacuatieplan: 48% in orde, 10% helemaal niet in orde.
- Staat brandbestrijdingsmateriaal: 59% in orde, 1% helemaal niet in orde.

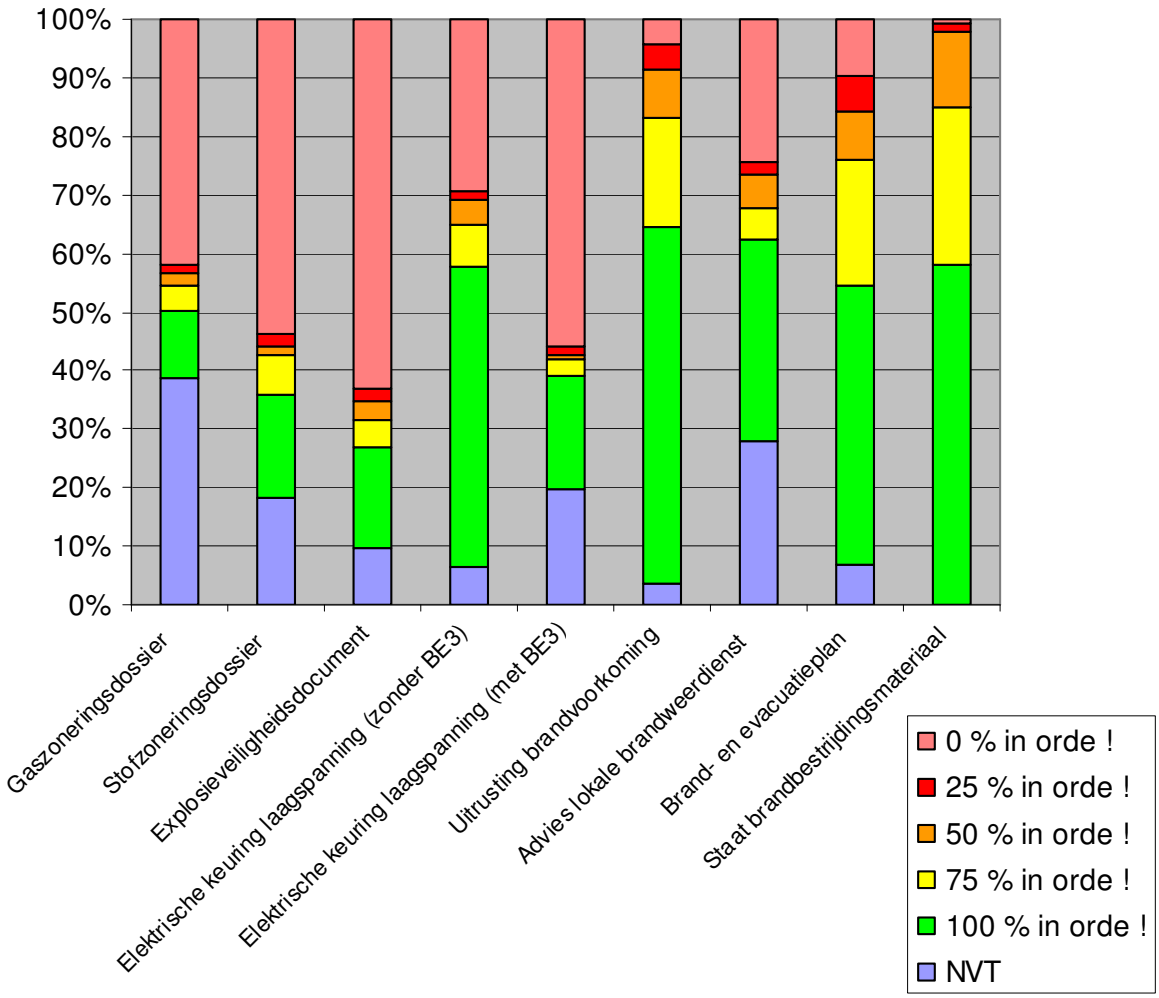

8.2.5.3 Lawaai

Betreffende de blootstelling aan lawaai werden volgende resultaten bekomen:

- Risicoanalyse: 49% in orde, 50% niet in orde
- Beoordeling niveau blootstelling: 9% NVT, 37% in orde, 42% niet in orde
- Niveau van de blootstelling gemeten: 10% NVT, 32% in orde (zie verder lijst A), 46% niet in orde (zie verder lijst B)
- Periodieke uitvoering beoordeling en meting: 22% NVT, 22% in orde, 56% niet in orde
- Bewaring gegevens blootstelling en meting in documenten: 16% NVT, 36% in orde, 48% niet in orde
- Niveau van de blootstelling gemeten: 10% NVT, 32% in orde (zie verder lijst A), 46% niet in orde (zie verder lijst B)
- Lijst A:>=80 dB(A) PBM's ter beschikking: 9% NVT, 87% in orde, 4% niet in orde
- Lijst A:>=80 dB(A) Voorlichting en opleiding werknemers gegeven: 10% NVT, 68% in orde, 22% niet in orde

- Lijst A:>=80 dB(A) Gezondheidstoezicht werknemers om de 5 jaar: 10% NVT, 86% in orde, 4% niet in orde
- Lijst A:>=85 dB(A) Voorlichting en opleiding werknemers gegeven: 13% NVT, 61% in orde, 27% niet in orde
- Lijst A:>=85 dB(A) Maatregelen om lawaai te verminderen: 21% NVT, 43% in orde, 36% niet in orde
- Lijst A:>=85 dB(A) Signalering/afbakening gevarenzones: 19% NVT, 53% in orde, 28% niet in orde
- Lijst A:>=85 dB(A) Gebruik PBM's verplicht: 11% NVT, 78% in orde, 11% niet in orde
- Lijst A:>=85 dB(A) Gezondheidstoezicht werknemers om de 3 jaar: 17% NVT, 79% in orde, 4% niet in orde
- Lijst A:>=87 dB(A) Onmiddellijk maatregelen om blootstelling onder grenswaarde: 66% NVT, 15% in orde, 19% niet in orde
- Lijst A:>=87 dB(A) Oorzaak overschrijding identificeren: 66% NVT, 17% in orde, 17% niet in orde
- Lijst A:>=87 dB(A) Aanpassen beschermings- en preventiemaatregelen ter voorkoming herhaling: 66% NVT, 17% in orde, 17% niet in orde
- Lijst A:>=87 dB(A) Gezondheidstoezicht werknemers jaarlijks: 46% NVT, 52% in orde, 2% niet in orde
- Lijst B: Maatregelen om lawaai te verminderen: 25% NVT, 9% volledig in orde, 20% volledig niet in orde
- Lijst B: Ter beschikking stellen van het meest geschikte PBM: 18% NVT, 73% in orde, 9% niet in orde
- Lijst B: Gebruik PBM's verplicht: 17% NVT, 66% volledig in orde, 17% volledig niet in orde
- Lijst B: Voorlichting en opleiding werknemers gegeven: 18% NVT, 48% in orde, 34% niet in orde
- Lijst B: Gezondheidstoezicht werknemers: 17% NVT, 70% in orde, 13% niet in orde

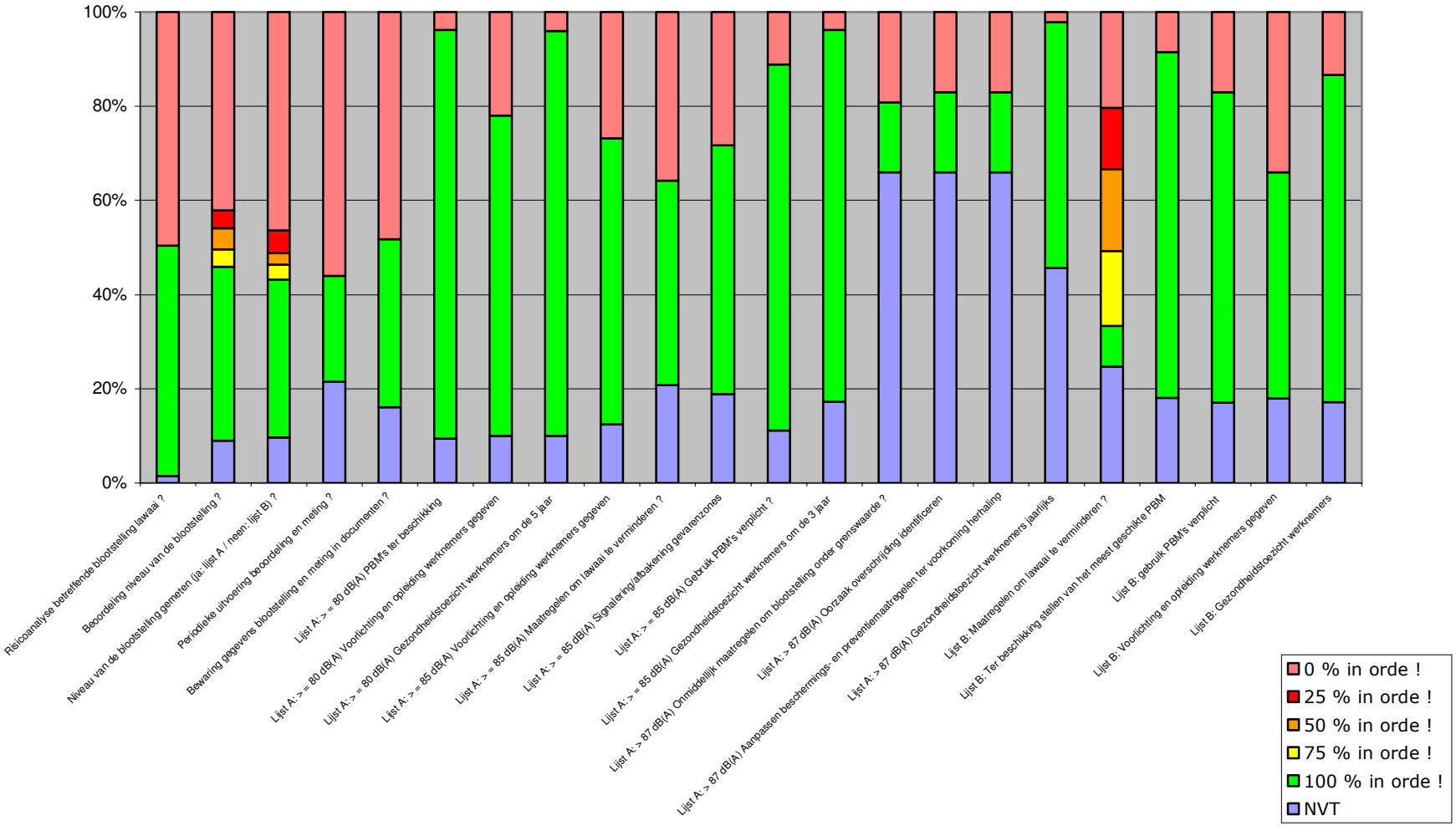
100%
80%
60%
40%
20%
0%
Risicoanalyse betreffende blootstelling lawaai ?
Beoordeling niveau van de blootstelling ?
Niveau van de blootstelling gemeten (ja: lijst A / neen: lijst B) ?
Periodieke uitvoering beoordeling en meting ?
Bewaring gegevens blootstelling en meting in documenten ?
Lijst A: > = 80 dB(A) PBM's ter beschikking
Lijst A: > = 80 dB(A) Voorlichting en opleiding werknemers gegeven
Lijst A: > = 80 dB(A) Gezondheidstoezicht werknemers om de 5 jaar
Lijst A: > = 85 dB(A) Voorlichting en opleiding werknemers gegeven
Lijst A: > = 85 dB(A) Maatregelen om lawaai te verminderen ?
Lijst A: > = 85 dB(A) Signalering/afbakening gevarenzones
Lijst A: > = 85 dB(A) Gebruik PBM's verplicht ?
Lijst A: > = 85 dB(A) Gezondheidstoezicht werknemers om de 3 jaar
Lijst A: > 87 dB(A) Onmiddellijk maatregelen om blootstelling onder grenswaarde ?
Lijst A: > 87 dB(A) Oorzaak overschrijding identificeren
Lijst A: > 87 dB(A) Aanpassen beschermings- en preventiemaatregelen ter voorkoming herhaling
Lijst A: > 87 dB(A) Gezondheidstoezicht werknemers jaarlijks
Lijst B: Maatregelen om lawaai te verminderen ?
Lijst B: Ter beschikking stellen van het meest geschikte PBM
Lijst B: gebruik PBM's verplicht
Lijst B: Voorlichting en opleiding werknemers gegeven
Lijst B: Gezondheidstoezicht werknemers
0 % in orde !
25 % in orde !
50 % in orde !
75 % in orde !
100 % in orde !
NVT

8.2.5.4 Blootstelling solventen, verven, lijmen, ….

Betreffende de blootstelling aan solventen, verven, lijmen,… werden volgende resultaten bekomen:

- Blootstelling chemische agentia: 20% NVT, 69% in orde, 10% niet in orde
- Inventaris (lijst met wat en lokalisatie): 19% NVT, 46% in orde, 35% niet in orde
- Veiligheidsinformatieblad (mogelijks MSDS): 18% NVT, 60% in orde, 22% niet in orde
- Risico-evaluatie via geschreven document: 26% NVT, 18% in orde, 57% niet in orde
- Aanwezigheid kankerverwekkende of mutagene agentia: 52% NVT, 21% in orde, 26% niet in orde
- Geactualiseerde risico-evaluatie: 40% NVT, 4% in orde, 56% niet in orde
- Risico-evaluatie houdt rekening met bijzondere werkzaamheden (onderhoud, …): 56% NVT, 13% in orde, 31% niet in orde
- Vervanging waar mogelijk: 27% NVT, 24% volledig in orde, 9% helemaal niet in orde
- Blootgestelden tot een minimum: 31% NVT, 48% volledig in orde, 3% niet in orde
- Duur en intensiteit blootstelling tot een minimum: 31% NVT, 36% volledig in orde, 4% helemaal niet in orde
- Hoeveelheid chemisch agens tot een minimum: 27% NVT, 44% volledig in orde, 6% helemaal niet in orde
- Passende uitrusting voor werkzaamheden met chemische agentia: 30% NVT, 37% volledig in orde, 6% helemaal niet in orde
- Passende maatregelen op gebied van hygiëne: 26% NVT, 43% volledig in orde, 4% helemaal niet in orde
- Passende installaties om vrijkomen te beperken: 33% NVT, 29% volledig in orde, 3% helemaal niet in orde
- Gebruik van spuitcabines: 50% NVT, 39% volledig in orde, 6% helemaal niet in orde
- Spuitcabines worden passend onderhouden: 53% NVT, 30% volledig in orde, 4% helemaal niet in orde
- Individuele adembeschermingsmiddelen worden ter beschikking gesteld: 34% NVT, 51% volledig in orde, 3% helemaal niet in orde
- Risicoanalyse en –advies over type individueel adembeschermingsmiddel: 38% NVT, 26% volledig in orde, 22% helemaal niet in orde
- Werknemers kregen informatie en opleiding: 33% NVT, 18% volledig in orde, 25% helemaal niet in orde
- Werkgever zorgt voor passend gezondheidstoezicht bij blootstelling: 31% NVT, 50% volledig in orde, 8% helemaal niet in orde
- Werkgever voert regelmatig de nodige metingen uit: 43% NVT, 13% volledig in orde, 39% helemaal niet in orde

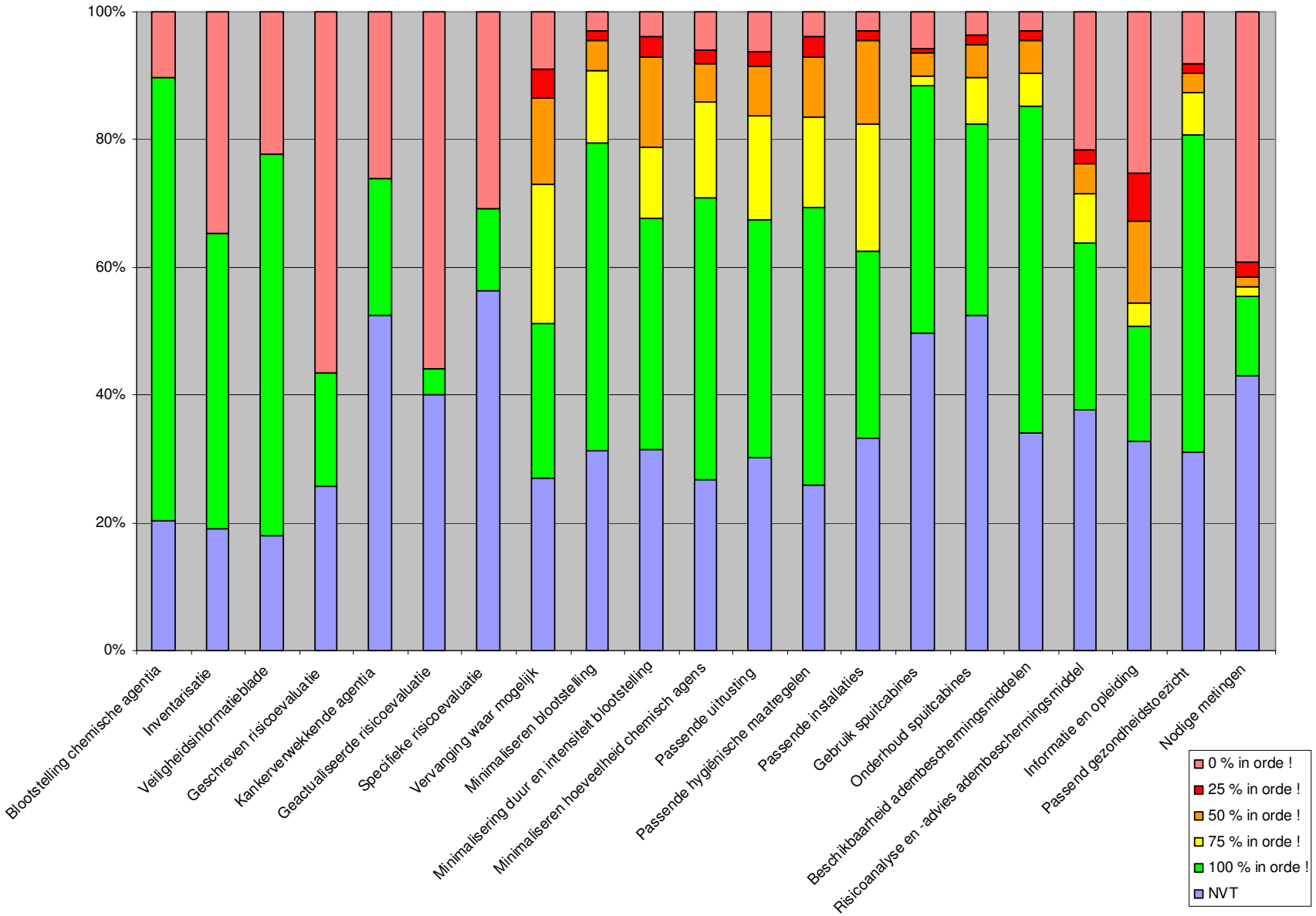
100%
80%
60%
40%
20%
0%
Blootstelling chemische agentia
Inventarisatie
Veiligheidsinformatieblade
Geschreven risicoevaluatie
Kankerverwekkende agentia
Geactualiseerde risicoevaluatie
Specifieke risicoevaluatie
Vervanging waar mogelijk
Minimaliseren blootstelling
Minimalisering duur en intensiteit blootstelling
Minimaliseren hoeveelheid chemisch agens
Passende uitrusting
Passende hygiënische maatregelen
Passende installaties
Gebruik spuitcabines
Onderhoud spuitcabines
Beschikbaarheid adembeschermingsmiddelen
Risicoanalyse en -advies adembeschermingsmiddel
Informatie en opleiding
Passend gezondheidstoezicht
Nodige metingen
0 % in orde !
25 % in orde !
50 % in orde !
75 % in orde !
100 % in orde !
NVT

8.2.5.5 Houtstof

Betreffende de blootstelling aan houtstof werden volgende resultaten bekomen:

- Beoordeling risico's houtstof: 15% NVT, 28% in orde, 57% niet in orde
- Blootstelling aan stof van hardhout (KB car. – mut.): 35% NVT, 50% in orde, 14% niet in orde
- Heeft werkgever een risico-evaluatie via geschreven document: 22% NVT, 16% in orde, 63% niet in orde
- Beperking hoeveelheden kankerverwekkend of mutageen agens: 48% NVT, 19% volledig in orde, 12% helemaal niet in orde
- Beperking aantal blootgestelde: 47% NVT, 22% volledig in orde, 13% helemaal niet in orde
- Beperking vrjizetting carcinogeen agens: 42% NVT, 26% volledig in orde, 5% helemaal niet in orde
- Verwijdering carcinogeen agens aan de bron via passende plaatselijke afzuiging: 43% NVT, 31% volledig in orde, 5% helemaal niet in orde
- Afbakening gevarenzones, signalen, rookverbod: 47% NVT, 6% volledig in orde, 36% helemaal niet in orde
- Good housekeeping (hygiënische maatregelen): 37% NVT, 27% volledig in orde, 5% helemaal niet in orde
- Passende PBM's (stofmasker): 26% NVT, 40% volledig in orde, 9% helemaal niet in orde
- Passend gezondheidstoezicht voor blootgestelde: 27% NVT, 50% volledig in orde, 9% helemaal niet in orde
- Er is voorlichting en opleiding werknemers: 28% NVT, 18% volledig in orde, 26% helemaal niet in orde
- Werkgever voert regelmatig nodige metingen uit (blootstelling onder 3 mg/m^3): 32% NVT, 7% volledig in orde, 55% helemaal niet in orde
- Houtbewerkingsmachines aangesloten op een centrale of lokale afzuiginstallatie: 4% NVT, 64% volledig in orde, 2% helemaal niet in orde
- Periodiek onderhoud houtstofafzuiginstallatie: 10% NVT, 50% volledig in orde, 6% helemaal niet in orde
- Debietcontrole houtstofafzuiginstallatie: 11% NVT, 36% volledig in orde, 23% helemaal niet in orde
- Good housekeeping: 4% NVT, 42% volledig in orde, 3% helemaal niet in orde
- Equipotentiaalverbindingen zijn correct aangebracht: 10% NVT, 32% volledig in orde, 29% helemaal niet in orde

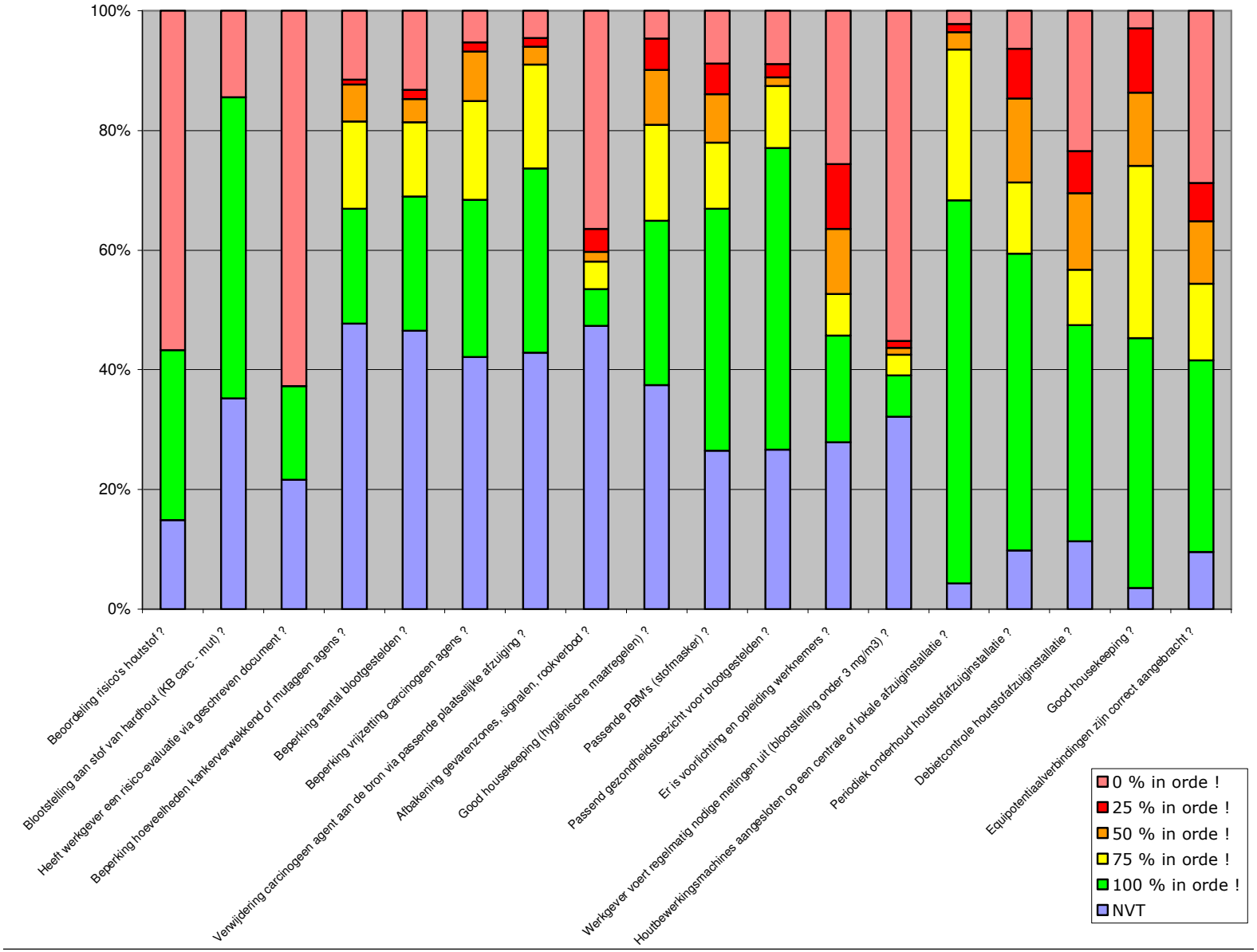
100%
80%
60%
40%
20%
0%
Beoordeling risico's houtstof ?
Blootstelling aan stof van hardhout (KB carc - mut) ?
Heeft werkgever een risico-evaluatie via geschreven document ?
Beperking hoeveelheden kankerverwekkend of mutageen agens ?
Beperking aantal blootgestelden ?
Beperking vrijzetting carcinogeen agens ?
Verwijdering carcinogeen agent aan de bron via passende plaatselijke afzuiging ?
Afbakening gevarenzones, signalen, rookverbod ?
Good housekeeping (hygiënische maatregelen) ?
Passende PBM's (stofmasker) ?
Passend gezondheidstoezicht voor blootgestelden ?
Er is voorlichting en opleiding werknemers ?
Werkgever voert regelmatig nodige metingen uit (blootstelling onder 3 mg/m3) ?
Houtbewerkingsmachines aangesloten op een centrale of lokale afzuiginstallatie ?
Periodiek onderhoud houtstofafzuiginstallatie ?
Debietcontrole houtstofafzuiginstallatie ?
Good housekeeping ?
Equipotentiaalverbindingen zijn correct aangebracht ?
0 % in orde !
25 % in orde !
50 % in orde !
75 % in orde !
100 % in orde !
NVT

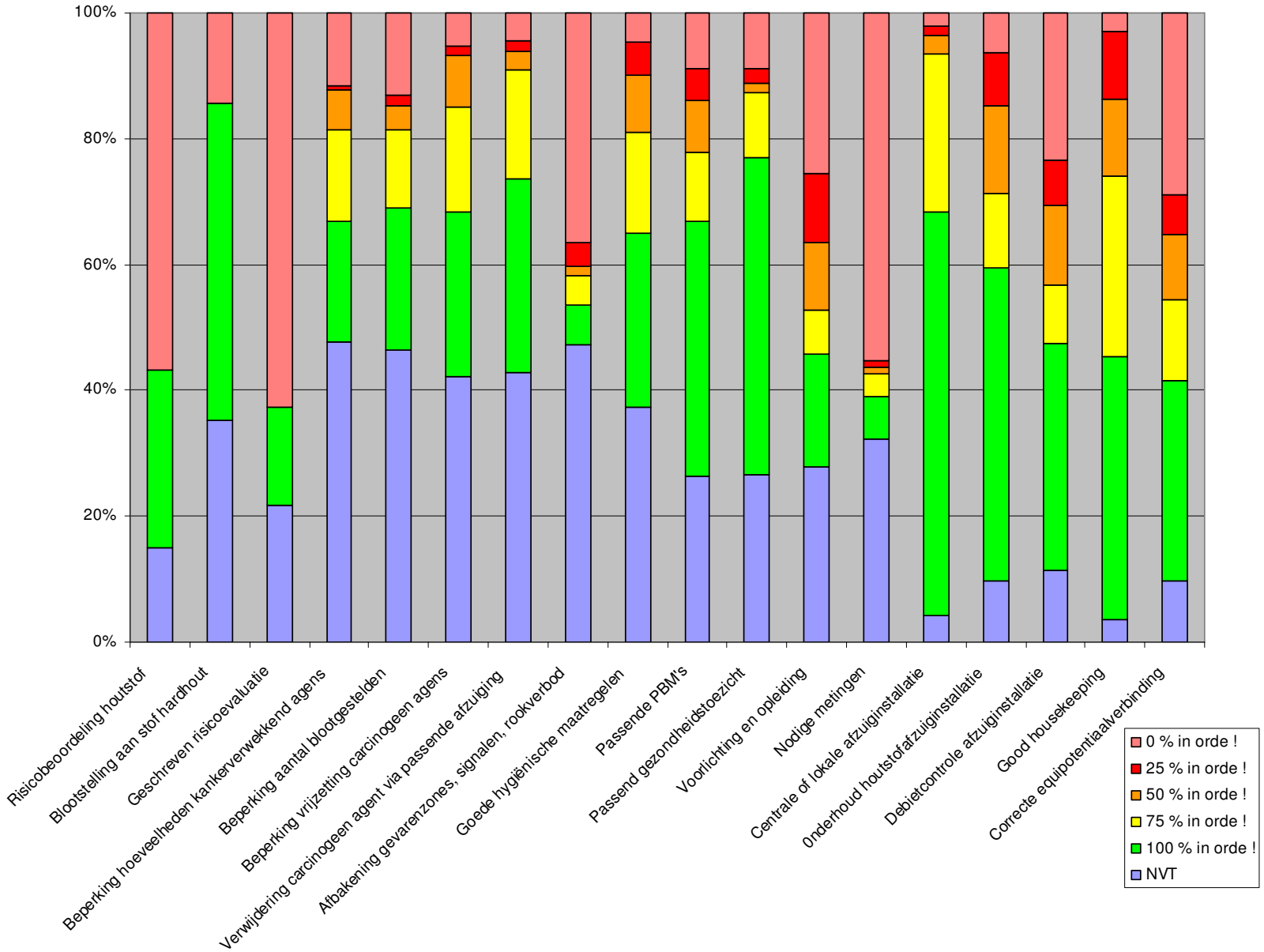
100%
80%
60%
40%
20%
0%
Risicobeoordeling houtstof
Blootstelling aan stof hardhout
Geschreven risicoevaluatie
Beperking hoeveelheden kankerverwekkend agens
Beperking aantal blootgestelden
Beperking vrijzetting carcinogeen agens
Verwijdering carcinogeen agent via passende afzuiging
Afbakening gevarenzones, signalen, rookverbod
Goede hygiënische maatregelen
Passende PBM's
Passend gezondheidstoezicht
Voorlichting en opleiding
Nodige metingen
Centrale of lokale afzuiginstallatie
Onderhoud houtstofafzuiginstallatie
Debietcontrole afzuiginstallatie
Good housekeeping
Correcte equipotentiaalverbinding
0 % in orde !
25 % in orde !
50 % in orde !
75 % in orde !
100 % in orde !
NVT

8.2.6 Besluitvorming

De top drie aandachtspunten (zie het minste groen in de staafdiagrammen) met volgende prioriteit voor de onderzochte elementen zijn:

Gebruik arbeidsmiddelen

Prioriteit	Wat ?	100% in orde	0% in orde	NVT ?
1	BJ<1995, KB AM OK	15%	49%	7%
2	Bestaan interventieprocedure	21%	44%	2%
3	Gebruik instructies	29%	31%	0%

Brand- & explosieveiligheid

Prioriteit	Wat ?	100% in orde !	0% in orde !	NVT ?
1	Gaszoneringsdossier	12%	42%	39%
	Stofzoneringsdossier	17%	54%	18%
2	Explosieveiligheidsdocument	17%	63%	10%
3	Elektrische keuring LS (met BE3)	19%	58%	19%

Blootstelling lawaai

Prioriteit	Wat	100% in orde	0% in orde	NVT
1	Lijst B: Maatregelen om lawaai te verminderen	9%	20%	25%
2	Lijst A: > 87 dB(A) Onmiddellijk maatregelen om blootstelling onder grenswaarde	15%	19%	66%
3	Lijst A: > 87 dB(A) Oorzaak overschrijding identificeren	17%	17%	66%
	Lijst A: > 87 dB(A) Aanpassen bescherming- en preventiemaatregelen ter voorkoming herhaling	17%	17%	66%

Blootstelling solventen, verven, lijmen,…

Prioriteit	Wat ?	100% in orde	0% in orde	NVT
1	Geactualiseerde risico-evaluatie	4%	56%	40%
2	Risico-evaluatie houdt rekening met bijzondere werkzaamheden (onderhoud,…)	13%	31%	56%
	Werkgever voert regelmatig de nodige metingen uit	13%	39%	43%
3	Risico-evaluatie via geschreven document	18%	57%	26%
	Werknemers kregen informatie en opleiding	18%	25%	33%

Blootstelling houtstof

Prioriteit	Wat	100% in orde	0% in orde	NVT
1	Afbakening gevarenzones, signalen, rookverbod	6%	36%	47%
2	Werkgever voert regelmatig nodige metingen uit (blootstelling onder 3 mg/m3)	7%	55%	32%
3	Heeft werkgever een risico-evaluatie via geschreven document	16%	63%	22%

Hieruit kan een selectie worden weerhouden met een score van meer dan 50% voor '0% in orde'. Volgende elementen moeten dan zonder uitzondering worden weerhouden voor een opvolging:

- Stofzoneringsdossier,
- Explosieveiligheidsdocument,
- Elektrische keuring LS (met BE3),
- Geactualiseerde risico-evaluatie blootstelling solventen, verven, lijmen, … via geschreven document,
- Regelmatig uitvoeren van metingen inzake bewaking blootstelling werknemer aan houtstof onder 3 mg/m3 aan te tonen via geschreven document.

8.3 Coördinatie in de bouw door openbare besturen

8.3.1 Context en organisatie van de campagne

Openbare besturen zijn belangrijke opdrachtgevers van bouwwerken zoals wegen, scholen, ziekenhuizen en bejaardentehuizen. Dit zal nog lang zo blijven.

Met de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk en het koninklijk besluit van 25 januari 2001 betreffende de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen worden aan de opdrachtgevers voor bouwwerken een reeks verplichtingen opgelegd die de veiligheid en gezondheid van de werknemers van de aannemers die de werken uitvoeren, op het oog hebben. Deze verplichtingen situeren zich zowel in de ontwerpfase als in de verwezenlijkingfase van het bouwwerk.

In het tweede en het derde trimester van 2010 werd door de regionale directies van de Algemene Directie Welzijn op het Werk bij de lokale openbare besturen (gemeentes en centra van maatschappelijk welzijn) nagegaan in hoeverre deze openbare besturen hun verplichtingen als opdrachtgever van bouwwerken nakomen. Tijdens de campagne werd vooral gefocust op de opwerpfase van het bouwwerk omdat veel inbreuken die worden vastgesteld tijdens de verwezenlijkingfase, hun oorsprong vinden in een gebrekkig ontwerp.

Bij elk bestuur, dat in het kader van de campagne werd bezocht, werden één of twee bouwprojecten onderzocht waar de ontwerpfase reeds af was en de aanbesteding gegund was.

Er werden twee eisen gesteld voor de selectie van de te onderzoeken bouwprojecten:

- Enkel bouwprojecten waarvoor tijdens de ontwerpfase de zekerheid niet bestond dat ze werden uitgevoerd door één aannemer, werden behandeld. Het ging om projecten waar een coördinator ontwerp moest worden aangesteld.
- De bouwwerken moesten een oppervlakte hebben van meer dan 500m² zodat de verplichting om de coördinator aan te duiden te laste kwam van de opdrachtgever.

Bij ieder onderzocht bouwproject werden de volgende aspecten nagegaan:

- De aanstelling van de coördinator ontwerp en het contract tussen de coördinator ontwerp en de bouwheer;
- De betrokkenheid van de coördinator ontwerp bij het ontwerp van het bouwwerk;
- Het veiligheid- en gezondheidsplan;
- De aanduiding van de aannemer belast met de werken.

Voor ieder bouwproject werden een beperkt aantal vragen gesteld ten einde de integratie van de preventie in het ontwerp van het bouwwerk te kunnen nagaan

8.3.2 Resultaten van de campagne

Gedurende de campagne werden in totaal 183 bouwprojecten onderzocht. 65 bouwprojecten hadden een coördinator niveau A nodig, 118 een coördinator niveau B.

8.3.2.1 De aanstelling van de coördinator

De vragen in verband met de aanstelling van de coördinator en de synthese van de antwoorden worden gegeven in volgende tabel:

		ja	nee
1	Hebt u als opdrachtgever een coördinator ontwerp aangesteld?	167	16
2	Heeft de coördinator ontwerp het juiste niveau?	165	18
3	Werd er een prijsaanvraag gedaan aan de hand van een lastenboek om een coördinator ontwerp aan te duiden?	114	69
4	Werd de coördinator ontwerp aangeduid bij het begin van de studiefase van het ontwerp?	131	52
5	Bestaat er een geschreven overeenkomst tussen de bouwheer en de coördinator ontwerp?	96	87
6	Worden de momenten van overleg van de bouwheer, coördinator ontwerp en de bouwdirectie belast met het ontwerp bepaald in de overeenkomst?	30	153

In ongeveer 10% van de gevallen had de opdrachtgever geen coördinator ontwerp aangesteld. In deze gevallen werd de coördinator ontwerp meestal aangesteld door de bouwdirectie ontwerp, in slechts een paar uitzonderlijke gevallen werd er totaal geen coördinator ontwerp aangesteld. In 28% van de onderzochte projecten werd de coördinator niet aangesteld in het begin van de studiefase van het project. In 48% van de gevallen bestond er geen geschreven contract tussen de bouwheer en de coördinator ontwerp. Bij slechts 16% van de projecten waren de overlegmomenten tussen de bouwheer, de bouwdirectie belast met het ontwerp en de coördinator ontwerp vastgelegd in het contract.

8.3.2.2 De betrokkenheid van de coördinator ontwerp bij het ontwerp van het bouwwerk

		ja	nee
1	Zijn er overlegmomenten geweest tussen de bouwheer, de coördinator ontwerp en de bouwdirectie belast met het ontwerp?	94	89
2	Werd het coördinatiedagboek geopend tijdens de ontwerpfase?	62	121
3	Worden er sporen van het overleg tussen de bouwheer, de coördinator ontwerp en de bouwdirectie belast met het ontwerp teruggevonden in het coördinatiedagboek?	50	133
4	Worden de beslissingen van de bouwheer of van de bouwdirectie belast met het ontwerp met betrekking tot de adviezen van de coördinator ontwerp opgenomen in het coördinatiedagboek?	44	139

In ongeveer de helft van de gevallen is er overleg geweest tussen de bouwheer, de bouwdirectie belast met het ontwerp en de coördinator ontwerp maar bij slechts 27% van de projecten zijn er sporen van dit overleg teruggevonden in het coördinatiedagboek.

8.3.2.3 Het veiligheid- en gezondheidsplan

	ja	nee

1	Werd er een veiligheid- en gezondheidsplan opgesteld?	177	6
2	Worden de kritieke momenten (waar de aanwezigheid van de coördinator verwezenlijking vereist wordt) opgenomen in het veiligheid- en gezondheidsplan?	66	117
3	Werden de kritieke fasen goed gekozen naar uw mening?	71	112
4	Zijn de resultaten van de risicoanalyse bedoeld in artikel 3,6° van het KB van 25/1/2001 opgenomen in het veiligheid- en gezondheidsplan?	111	72
5	Worden specifieke maatregelen betreffende werken met verhoogd risico (art. 26§1) opgenomen in het veiligheid- en gezondheidsplan?	87	96
6	Worden de modaliteiten van overleg en samenwerking tussen de verschillende partijen opgenomen in het veiligheid- en gezondheidsplan?	64	119
7	Bevat het veiligheid- en gezondheidsplan een meetstaat voor de veiligheidvoorzieningen?	74	109

Bij de meeste projecten werd een veiligheid- en gezondheidsplan opgesteld (slechts in 3% van de gevallen gebeurde dit niet). De inhoud van het veiligheid- en gezondheidsplan voldeed veelal niet aan de reglementaire voorschriften. In 64% van de projecten werden de kritieke momenten niet opgenomen in het veiligheid- en gezondheidsplan. 52% van de veiligheid- en gezondheidsplannen bevatten geen specifieke maatregelen voor werken met verhoogd risico en slechts 35% van de veiligheid- en gezondheidsplannen bevatten de modaliteiten van overleg tussen de verschillende betrokken partijen op de bouwplaats.

8.3.2.4 De gunning van de werken

		ja	nee
1	Werd het veiligheid- en gezondheidsplan toegevoegd aan het lastenboek bij de aanbesteding of offerteaanvraag?	164	19
2	Werden de afzonderlijke prijsberekening van de veiligheidsmaatregelen voorzien in het veiligheid- en gezondheidsplan en het document waarin de inschrijver beschrijft hoe hij het bouwwerk zal realiseren rekening houdend met het veiligheid- en gezondheidsplan, voorgelegd aan het advies van de coördinator ontwerp?	111	72
3	Werden de afzonderlijke prijsberekening van de veiligheidsmaatregelen voorzien in het veiligheid- en gezondheidsplan of de documenten waarin de inschrijver beschrijft hoe hij het bouwwerk zal realiseren rekening houdend met het veiligheid- en gezondheidsplan, conform verklaard door de coördinator ontwerp?	46	137
4	Werden er offertes onregelmatig verklaard omdat de afzonderlijke prijsberekening van de veiligheidsmaatregelen of het document waarin de inschrijver beschrijft hoe hij het bouwwerk zal realiseren rekening houdend met het veiligheid- en gezondheidsplan ontbrak?	50	133
5	Indien het antwoord op de vorige vraag ja is, had dit invloed op de uiteindelijke toekenning van de opdracht?	22	28

Het veiligheid- en gezondheidsplan werd meestal bij de aanbestedingsdocumenten toegevoegd. In 10% van de gevallen was dit niet het geval.

Slechts in 25% van de gevallen werd de afzonderlijke prijsberekening van de veiligheidmaatregelen van het veiligheid- en gezondheidsplan conform verklaard door de coördinator ontwerp.

Er werden toch bij 27% van de onderzochte bouwprojecten offertes onregelmatig verklaard wegens het ontbreken van de afzonderlijke prijsberekening.

8.3.3 Eindevaluatie van de campagne

Uit de resultaten van deze campagne bleek duidelijk dat men meestal een coördinator ontwerp aanstelde, maar dat deze coördinator onvoldoende betrokken werd bij de verschillende fases van het ontwerp.

De opstelling van het veiligheid- en gezondheidsplan gebeurde bijna altijd, maar de inhoud ervan voldeed niet aan de voorschriften van het KB van 25 januari 2001 betreffende tijdelijke of mobiele bouwplaatsen.

Er valt te vrezen dat we dezelfde vaststellingen zouden doen bij andere grote opdrachtgevers.

De meeste inspecteurs hebben deze campagne als positief ervaren. Voor een aantal onder hen was het een diepgaande kennismaking met deze moeilijke materie.

8.4 Preventie tegen chemische risico's in carrosseriebedrijven

Eind 2010 werd ook een inspectiecampagne gehouden bij de carrosseriebedrijven. De campagne kaderde in een Europese SLIC-campagne 'Chemische agentia op de werkvloer'.

Veel garages hebben ook een afdeling carrosserie-afdeling en omgekeerd. De inspecteurs wilden echter niet dezelfde bedrijven bezoeken als in de vorige campagne, daarom werden de bedrijven voor deze campagne zorgvuldig uitgekozen zodat eenzelfde bedrijf niet tweemaal werd geïnspecteerd op enkele maanden tijd.

8.4.1 Aantal gecontroleerde bedrijven

1 tot 9 werknemers	10 tot 50 werknemers	> 50 werknemers	TOTAAL
126 (64%)	63 (32%)	8 (4%)	197

8.4.2 Types bedrijven

84% van de gecontroleerde bedrijven hebben als hoofdactiviteit 'onderhoud en reparatie van voertuigen' (NACE code 4520).

16% van de gecontroleerde bedrijven hebben als hoofdactiviteiten o.a.: 'handel in auto's en lichte bestelwagens' (NACE code 4511) en 'goederenvervoer over zee en kustwateren' (NACE code 5020).

8.4.3 Percentage bedrijven die niet conform zijn met de wetgeving

8.4.3.1 Gevaarlijke producten

		Aantal werknemers			
		1..9	10..50	> 50	
1.1	Actuele inventaris van gevaarlijke stoffen en preparaten	67%	51%	13%	60%
1.2	Veiligheidsinformatiebladen beschikbaar voor de werknemers	41%	37%	0%	38%
1.3	Producten correct geëtiketteerd	13%	13%	25%	13%
1.4	Geschreven document van de risico-evaluatie	84%	86%	38%	83%
1.5	Opslag ontvlambare vloeistoffen	13%	29%	13%	18%

8.4.3.2 Verfspuiten

2.1 Lokaal		Aantal werknemers			
		1..9	10..50	> 50	
2.1.1	Afzonderlijk lokaal voor spuitwerk	0%	2%	13%	1%
2.1.2	Afzuiging aanwezig in dit spuitlokaal	4%	3%	13%	4%

2.1.3	Aanwezigheid systeem onderhoud afzuiging	9%	8%	0%	8%
2.2 Ademhalingstoestel of masker					
2.2.1	Gebruik van juiste type ademhalingsbescher-ming	38%	51%	25%	42%
2.2.2	Advies van arbeidsgeneesheer bij aankoop	72%	94%	75%	79%
2.2.3	Bestemd voor gebruik voor 1 persoon	7%	3%	0%	6%
2.2.4	Aanwezigheid systeem onderhoud of vervangen ademhalingsbescherming	25%	30%	38%	27%
2.2.5	Opgeborgen op propere plaats	31%	22%	13%	27%
2.2.6	Aanwezigheid instructienota voor de werkne-mers	85%	95%	50%	87%

8.4.3.3 Beschermkledij

		Aantal werknemers			
		1..9	10..50	> 50	
2.3.1	Voldoende beschermkledij zodat contact met huid door verfspray wordt vermeden	21%	19%	13%	20%

8.4.3.4 Rookgassen

		Aantal werknemers			
		1..9	10..50	> 50	
2.4	Indien van toepassing: aanwezigheid van af-zuiging voor uitlaatgassen	18%	10%	0%	15%
2.5	Aanwezigheid afzuiging andere rookgassen (lassen)	44%	37%	13%	41%

8.4.3.5 Schuren

		Aantal werknemers			
		1..9	10..50	> 50	
2.6	Gebruik van stofmasker tijdens het afschuren van verf	17%	8%	13%	14%

8.4.3.6 Huidcontact met gebruikte oliën, solventen, brandstoffen, lijm, …

		Aantal werknemers			
		1..9	10..50	> 50	
2.7	Gebruik van geschikte handschoenen	25%	17%	13%	22%

8.4.3.7 Gezondheidstoezicht

		Aantal werknemers			
		1..9	10..50	> 50	
3.1	Naamlijst met risicoposten ter inzage	21%	17%	25%	20%

3.2	Uitvoering biologische monitoring voor producten op basis van "benzeen en homologen"	10%	13%	13%	11%

Er werden geen significante verschillen aangetroffen tussen de groep van bedrijven met minder dan 10 werknemers en groep van bedrijven met 10 tot 50 werknemers. De bedrijven met meer dan 50 werknemers leken wel beter te scoren op het vlak van veiligheid, maar omdat te weinig van deze bedrijven werden bezocht, (slechts 8), is het moeilijk om hieraan conclusies te verbinden.

Overzicht van grootste knelpunten gerangschikt van groot (87% niet conform) naar klein (20% niet conform)

- Geen instructienota met bepalingen betreffende gebruik, werking, nazicht, onderhoud, opslag en vervaldatum voor ademhalingsbescherming bij verfspuiten
- Geen geschreven document van de risico-evaluatie voor blootstelling aan gevaarlijke chemische agentia
- Advies arbeidsgeneesheer wordt niet gevraagd voor aankoop ademhalingsbescherming bij verfspuiten
- Geen actuele lijst van gevaarlijke stoffen
- Gebruik verkeerd type ademhalingsbescherming bij verfspuiten (isocyanaten)
- Gebrek aan afzuiging voor rookgassen
- VIB's niet beschikbaar voor werknemers
- Ademhalingsbescherming wordt niet opgeborgen op propere plaats → contaminatie
- Geen systeem om ademhalingsbescherming te onderhouden of vervangen
- Geen geschikte handschoenen bij het manipuleren van gebruikte oliën, solventen, brandstof en lijmen
- Naamlijsten gezondheidstoezicht niet ter inzage
- Beschermkledij tijdens verfspuiten niet voldoende

8.4.4 Conclusies

Heel weinig carrosseriebedrijven hebben een risico-evaluatie laten uitvoeren voor de blootstelling van chemische agentia op de werkvloer. Bijgevolg worden ook praktisch geen metingen uitgevoerd. Slechts in 12 bedrijven van de 197 werden ooit metingen uitgevoerd, wat neerkomt op slechts 6%.

In vele bedrijven ontbreekt ook een actuele lijst van gevaarlijke stoffen en preparaten, de eerste en onontbeerlijke stap voor het opstellen van een risico-evaluatie.

Wat betreft de etikettering en opslag van producten, werden relatief weinig inbreuken vastgesteld.

Een heikelpunt is echter de toegang voor de werknemers tot de veiligheidsinformatiebladen. Een papieren versie is, gezien de grote hoeveelheden verschillende producten, weinig overzichtelijk. Anderzijds is de beschikbaarheid op CD-rom of internet een mogelijkheid, maar dan moeten de werknemers over een computer beschikken om deze te kunnen raadplegen.

Ondanks het gebrek aan risico-evaluatie, maken de meeste bedrijven toch gebruik van collectieve en persoonlijke beschermingsmaatregelen, maar hierbij werd vastgesteld dat dit niet altijd op een efficiënte manier gebeurt.

In het merendeel van de carrosseriebedrijven bevatten de gebruikte autolakken en primers isocyanaten. De risico's die hieraan verbonden zijn, zijn bij de meeste werkgevers niet gekend. Het gebruik van ademhalingsbescherming met externe luchttoevoer bij het verspuiten van deze isocyanaathoudende producten komt wel voor, maar in de meeste gevallen gebruikt men nog de filtermaskers die afhankelijk werken van de omgevingslucht. Men doet dit ook door het feit dat werken met externe luchttoevoer bijkomende nadelen oplevert zoals hinder door de verbindingen met de persluchtinstallatie en de onaangename koude lucht die voor het aangezicht wordt geblazen.

In heel weinig gevallen wordt het advies van de arbeidsgeneesheer gevraagd in verband met het type dat moet worden gebruikt. De resultaten van de campagne wijzen uit dat het vervangen en onderhoud van de ademhalingsbescherming bij het verfspuiten absoluut te wensen over laat. In slechts 13% van de bedrijven was er een instructienota opgesteld met de nodige bepalingen betreffende gebruik, werking, nazicht, onderhoud, opslag en vervaldatum en weten de betrokken werknemers bijgevolg niet wanneer ze het persoonlijke beschermingsmiddelen moeten vervangen of onderhouden en hoe ze het op een correcte manier moeten opzetten. Ze weten ook niet dat de ademhalingsbescherming moet worden opgeborgen op een nette plaats, zodat deze (zeker in het geval van filtermaskers) niet vroegtijdig vervuild en verzadigd geraakt door de omgevingslucht.

In veel bedrijven ontbreekt ook een goed systeem voor het tijdig vervangen van de filters van de verfspuitcabines. Veelal wordt een visuele controle uitgevoerd, een methode die weinig betrouwbaar is.

Een punt dat zeker nog voor verbetering vatbaar is, is de explosieveiligheid bij het gebruik van ontvlambare producten. Veelal ontbreken de zoneringplannen, het document in verband met explosieveiligheid en de nodige toe te passen preventiemaatregelen.

In plaats van te lassen, worden platen ook aan elkaar gelijmd. Meer dan in kleine bedrijven, worden in de grotere bedrijven puntafzuigingen ter beschikking gesteld van de werknemers voor de laswerkzaamheden. Over het algemeen kan men stellen dat er vaak geen afzuiging aanwezig is voor het lassen.

Voor het afschuren van verf worden vaak stofmaskers ter beschikking gesteld, maar deze worden niet altijd consequent gedragen. Men maakt ook wel gebruik van schuurmachines die worden aangesloten op een stofzuiger, waardoor het dragen van een stofmasker bij een goede werking zo goed als overbodig wordt.

Ook tegen het dragen van handschoenen staan werknemers weigerachtig. Ze vinden het niet praktisch om mee te werken. Vooral bij de manipulatie van solventen en oliën worden dunnere, ongeschikte handschoenen gedragen.

Biologische monitoring voor 'benzeen en homologen' wordt meestal toegepast, maar in plaats van 6-maandelijkse controles, worden vaak slechts jaarlijkse controles uitgevoerd. Het document met de anonieme groepsresultaten wordt door de externe dienst ter beschikking gesteld wanneer daarom wordt gevraagd.

8.4.5 Aantal inspectieproducten

156 bedrijven hebben een schriftelijke waarschuwingsbrief (105) ontvangen.

29 bedrijven hebben mondelinge opmerkingen (104) gekregen.

14 bedrijven hebben een corrigerend advies ontvangen (103).

Bij 16 bedrijven werd geen actie ondernomen.

Er werden geen processen-verbaal van overtreding opgemaakt of werkzaamheden stopgezet omwille van acuut ernstig gevaar.

8.4.6 Vervolg

In navolging van deze inspectiecampagne worden nog verschillende initiatieven genomen om de veiligheid en het welzijn van de werknemers in deze sector te verhogen. Zo heeft de beroepsfederatie Febelcar aangekondigd dat ze haar leden wil ondersteunen bij de opmaak van een risico-evaluatie en het explosieveiligheidsdocument. Er worden ook infosessies en opleidingen georganiseerd ten behoeve van de belanghebbenden.

Omdat uit de inspecties bleek dat de bedrijven met een Eurogarant-label niet zoveel beter scoorden dan de anderen, worden een aantal criteria voor het behalen van zo'n label herzien.

Bijlage 1: Personeelsbestand (december 2010)

Management

Manager: Paul Tousseyn

Secretariaat: Françoise Wautier

Kwaliteitscoördinatie

Roland Mesmacque

Experts

Karel Van Damme, Luc Van Hamme

Directie Algemeen Beheer

Leiding: Jan Baten

Administratief team: Alberte Branckaute, Martine Hunninck, Annie Lambert, Régine Marlaire, Paula Meulemans, Jeanine Stas, Danielle Van Simpsen, Juliette Vanderhoeven, Nicole Wintein

Afdeling van het kennisbeheer

Leiding: Willy Imbrechts

Administratief team: Christine De Clerck, Christiane Dedobbeleer, Jean-Paul Geerts, Linda Keppens, Martine Serkijn, Nicole Wintein

Directie kennisdeling

Leiding: Hugo Steeman

Coördinatoren: Roger Grosjean, Bruno Louis, Herman Outtier, Tilman Ruess, Hugo Steeman, Alfred Volckaerts

Directie netwerking

Leiding: Alfred Volckaerts

Netwerkwakers: Philippe Durand, Stef Hoskens, Roland Mesmacque, Denis Myslinski, Nathalie Nouvelle, Herman Outtier, Alain Soetens, Paul Van Haecke

Directie ondersteuning

Leiding: Jan Baten

Informatica-experts: Pierre Bodson, Pieter Bolle, Chris Halsberghe, Stefan Leuckx

Cel vorming: Nathalie Nouvelle, Paul Van Haecke

Afdeling van het Regionaal Toezicht

Leiding: Willy Imbrechts

Secretariaat: Monique Ceuppens, Michelle Thieffry

Directie West-Vlaanderen

Leiding: Antoon Serroen

Inspectieteam: Rudy Bloeyaert, Pieter Bolle, Gregoire Calebout, Linda De Pooter, Ruth D'haenens, Brigitte De Maerteleire, Philippe Durand, Lucie Guillemyn, Christian Halsberghe, Gerard Lietaer, Rudy Meillander, Leen Reynaert, Jean-Pierre Vanblaere, Kathleen Van Houtte, Audrey Wyffels

Administratief team: Marleen Hoens, Colette Peirsegaele, Brigit Rotty, Derry Toch, Frauke Vangrysperre

Directie Oost-Vlaanderen

Leiding: Hermine Torck

Inspectieteam: Els De Knock, Martine De Moor, Nico Geiregat, Roald Macharis, Ann Opstaele, Lina Segers, Roger Van Cauter, Steven Van Cauwenberghe, Paul Van Haecke, Maddy Van Temsche, Emil Verhulst

Administratief team: Annie De Coensel, Conny De Meester, Rita De Smet, Linda Van Daele

Directie Antwerpen

Leiding: Dirk Van Nuffel

Inspectieteam: Jan De Baerdemaeker, Diederik Fontaine, Lizzie Haesendonck, Marc Hoppenbrouwers, Stephaan Hoskens, Werner Keppens, Elly Luypaerts, Johan Macharis, Tom Neeskens, Sofie Nijs, Filip Saerens, Sandrine Schatteman, Koen Scheppers, Roger Van Gaever, Roger Vandendorpe, Julien Verbeeck, Marie-Rose Vervondel, Walther Weyers, Johan Witters

Administratief team: Henry Berneman, Monique Claes, Liliane Lauwers, Carine Pissoort, Robert Vercammen, Kristel Wuyts

Directie Limburg – Vlaams Brabant

Leiding: Pieter De Munck

Inspectieteam: Margriet Beenaerts, Karel Boels, Luc Boijen, Johan Broos, Heidi Bussels, Kurt Calsius, Jozef Costermans, Lucia Donvil, Joannes Driesen, Daniel Driesen, Frans Gerritsen, Lutgarde Gies, An Jorissen, Ivo Laureyns, Stefan Leuckx, Katrien Lysens, Luc Neyens, Libert Plevoets, Pascale Swinnen, Robert Tops, Jean-Paul Triest, William Vanlangendonck, Willy Van Minsel, Marc Van Rooy, Bart Vandevenne, Edward Vanhove, Kristien Verbeeck, Kathy Vits

Administratief team: Liesbet De Gols, Carine Laurent, Rita Martens, Yvette Neven, Edgard Sente, Ann Thys, Petra Van Genechten

Directie Brussel

Leiding: Johan Ledegen (ter vervanging van de tijdelijke gedetacheerde Luc Van Hamme)

Inspectieteam: Yves Antoine, Eveline Artels, Alain Biot, Mustapha Boucheqif, Elke De Vits, Bart Dehaene, Guy Denuit, Gaby Houdez, Rony Jacobs, Suzanne Lambot, Grégory Lormans, Wim Maertens, Nicoleta Manolescu, John Michiels, Luc Pisane

Administratief team: Ann Coppens, Eric Lombaerts, Sabine Marchal, Christine Marien

Directie Henegouwen

Leiding: Guy Letawe

Inspectieteam: Claude Audin, Bruno Cansier, Marie-France Céran, Marc De Vos, Willy Desmet, Alain Dethier, Stéphanie Dewamme, Sébastien Donato, Frederic Doumont, Fabian Druart, Patrick Fleurquin, Joseph El Haddad, Hervé Godeaux, Philippe Gabriel, Guy Lambeaux, Nathalie Nouvelle, Maria-Cristina Ribas y Ribas, Sylvie Rossenfosse, Marc Vanderlinden

Administratief team: Annette Baillon, Annie Mangain, Martine Michel, Martine Pion, Christian Tihon, Annie Villez

Directie Namen – Luxemburg – Waals Brabant

Leiding: Alain Soetens

Inspectieteam: Giovanni Bandinu, Bernard Brich, Daniel Davignon, Ann Delcroix, Raphaël Desmare, Marc Furnémont, Agnès Gillain, Christian Lambinet, Christine Lassence, Bruno Louis, Chantal Maillet, Francis Molitor, Willy Nenquin, Ivan Parthoens, Robert Pierard, Laurent Plume, Daniel Sinte, Philippe Vanebrouck, Didier Vassallo

Administratief team: Marie-Christine Druez, Francine Jonet, Viviane Montfort

Directie Luik

Leiding: Maurice Gerard en Pierre Bodson

Inspectieteam: Philippe Capouillez, Bruno Degeye, Danielle Duchatelet, Lionel Englebert, Philippe Goffard, Nizamettin Gorur, Catherine Hansenne, Fabrice Haumont, Pascal Lennertz, Marianne Louette, Jacques Mahieu, Sabine Musick, Denis Myslinski, Agnes Rousseau, Tilman Ruess, Emmanuel Schmit

Administratief team: Madeleine Demoulin, Muriel Goblet, Henry Lovenfosse, Angèle Massarutto, Francine Vanderbemden, Josiane Winant

Afdeling van het Toezicht op de Chemische Risico's

Leiding: Erik Van Gils

Directie Toezicht op de Preventie van Zware Ongevallen

Inspectieteam: Ingeborg Beernaert, Koen Biermans, Isabelle Borgonjon, Sara De Groot, Christelle Garet, Brigitte Gielens, Michiel Goethals, Geoffrey Hens, Bruno Lambrecth, Martine Mortier, Yves Pissoort, Isabelle Rase, Sabine Stuer, Alexander Van Eeckhout, Nathalie Vancaster, Peter Vansina, Patricia Vanspeybrouck, Frank Verschueren

Administratief team: Peggy De Bock, Margita Decruyenaere

Directie Laboratorium voor Industriële Toxicologie

Leiding: Roger Grosjean

Inspectieteam: Jean-Paul Barbieux, Claude Bourdauduc, Dimitri De Coninck, Lydie Dehon, Aline Demortier, Gerr it Faelens, Fréderic Kesteloot, Dominique Ostojski, Lisianne Parisis, Steve Vandevelde, Kristof Verlé, Gianpaolo Vona

Administratief team: Aldegonde Vandalem

Bijlage 2: Overzicht van de verschillende types tijdsregistratie bij de afdeling regionaal toezicht

1. Inspectietijd

1.1 Inspectiebezoeken aan vestigingseenheden

Al de tijd van aankomst tot vertrek in een vestigingseenheid of een maatschappelijke zetel met een inspectieopdracht als doel wordt onder deze noemer geregistreerd. Deze bezoeken houden zowel een algemeen onderzoek als een specifieke opdracht (zoals opvolging arbeidsongevalonderzoek, onderzoek klacht, onderzoek beroepsziekte, …) in.

1.2 Inspectiebezoeken aan tijdelijke of mobiele bouwplaatsen

Op een tijdelijke of mobiele bouwplaats, ook vaak werf genoemd, kunnen meerdere werkgevers actief zijn. Ook de bezoeken aan werven met slechts één aannemer, niet onderworpen aan de coördinatieplicht, vallen hieronder.

Op deze bouwplaatsen worden meestal zowel alle werkgevers met hun personeel als de coördinatieaspecten bekeken voor zover dit ter plaatse mogelijk is. Zo nodig worden de nodige documenten bij de zetels van de werkgevers opgevraagd.

1.3 Consultatiebezoeken

Wanneer het in het kader van een inspectieopdracht nodig is een bezoek te brengen op een andere plaats dan de exploitatiezetel of een bouwplaats, wordt de bestede tijd geregistreerd onder de rubriek "consultatiebezoek". Voor bepaalde specifieke onderzoeken wordt hiervan tamelijk veel gebruik gemaakt, zoals bijvoorbeeld het onderzoek van klachten over ongewenste omgangsvormen (bezoeken aan de externe diensten voor preventie en bescherming op het werk, zelfs thuis bij de klagers …).

1.4 Bezoek met een collega

Voor complexe dossiers, uit veiligheidsoverwegingen of in een opleidingstraject is het aangewezen dat bezoeken worden afgelegd met meerdere inspecteurs. De begeleider registreert zijn tijdsbesteding onder deze noemer. Omwille van de beperkte inspectiecapaciteit wordt deze vorm van inspectie zo beperkt mogelijk uitgevoerd.

1.5. Administratief inspectiewerk

Na een inspectiebezoek moet dit worden geregistreerd, hetzij thuis of op het directiekantoor, en moet over de bevindingen een schrijven worden gericht aan de werkgever. Sommige bezoeken moeten ook worden voorbereid op basis van opzoekingen in het informatiesysteem. Al deze tijden worden geregistreerd onder de noemer "administratief inspectiewerk".

2. Overhead inspectietijd

2.1 Algemeen administratief werk

Anderzijds zijn er ook een aantal taken die moeten worden uitgevoerd zowel op het thuisbureel als in het directiekantoor zoals doornemen van instructies, procedures, zelf-

studie, … . Deze tijd wordt geregistreerd onder de rubriek "algemeen administratief werk".

2.2 Dienstvergaderingen

In de meeste directies wordt minstens maandelijks een vergadering gehouden voor alle inspecteurs waarop de richtlijnen, afgesproken tijdens de nationale coördinatievergadering van de directiehoofden, worden doorgegeven. De dienstvergaderingen zijn ook de momenten om interne organisatorische en praktische afspraken binnen de regionale directie te maken. Ze worden ook gebruikt om de informatie vanuit de praktijkgemeenschappen door te spreken met de inspecteurs en om eventuele feedback te verzamelen.

2.3 Speciale opdrachten van het directiehoofd

Het directiehoofd heeft buiten zijn leidinggevende taak ook meestal een aantal andere opdrachten die hij zo nodig kan delegeren naar een collega inspecteur. De tijd die een inspecteur hieraan besteedt, wordt in deze rubriek geregistreerd.

Het directiehoofd wordt niet geacht zijn tijdsgebruik te registreren tenzij hij, eventueel ter compensatie van gedelegeerde opdrachten, inspectieopdrachten uitvoert.

2.4 Voordrachten

Regelmatig worden onze inspecteurs deskundigen gevraagd om bij te dragen tot studiedagen of symposia. Opdat zij hun opgebouwde know-how ook zouden kunnen delen met een breder publiek, wordt dit in beperkte mate toegestaan (voor 2007 gemiddeld 9 uur per inspecteur op jaarbasis)

3. Nationale opdrachten

3.1 Nationale projecten

Een aantal nationale projecten worden gerealiseerd met medewerking van de lokale inspecteurs van de regionale directies zoals softwareontwikkeling, evaluatie Faraoplan, e.a.

Zoals beschreven in punt 4.4 heeft elke regionale directie minstens een contactpersoon in de verschillende praktijkgemeenschappen. De gepresteerde tijd voor activiteiten voor deze nationale werkgroep kunnen niet naar inspectietijd op het terrein gaan en worden ook afzonderlijk geregistreerd.

3.2 Speciale nationale opdrachten

Ondanks de beperkte inspectiecapaciteit wordt aan een aantal van onze inspecteurs toch gevraagd om prestaties te verrichten als preventieadviseur bij de interne dienst voor preventie en bescherming van onze federale overheidsdienst. Dit wordt onder andere geregistreerd onder deze rubriek

4. Kennisverwerving - volgen van opleiding door inspecteurs

Onder deze rubriek worden volgende opleidingen geregistreerd: stageperiode, de aanvullende vorming voor preventieadviseur niveau I of II, studiedagen, seminaries, e.d.

5. Verplaatsingstijd

Deze tijd wordt niet geregistreerd maar berekend door het verschil te maken tussen de beschikbare tijd (actieve dagen met aftrek van ziekte, verlof, dienstvrijstelling en part-time statuut) en de geregistreerde tijd.

Bijlage 3: Overzicht inspectieproducten van de afdeling regionaal toezicht

Reeks 100

De producten van de groep 100 zijn materiële sporen van de opmerkingen die werden overgemaakt aan de klant. Ze hebben naarmate het verhogen van het nummer een meer repressief karakter. Het is in functie van de samenvatting van de verschillende inspectieconclusies dat de inspecteur het type product bepaalt.

Inspectierapport met positieve opmerking (101)

Dit product is de schriftelijke kennisgeving van de voornamelijk positieve inspectieconclusies die tijdens het inspectiebezoek werden vastgesteld. In de brief kunnen ook elementen worden opgenomen waarvoor geen of mondelinge opmerkingen werden geformuleerd. De globale teneur is de positieve conclusie van de inspecteur na een inspectiebezoek. Spijtig genoeg komt dit product zeer beperkt voor omwille van twee factoren: vele van onze inspecteurs hebben een ingebouwde aversie ten opzichte van een dergelijk product, maar anderzijds is het zelden zo dat geen opmerkingen worden vastgesteld.

Inspectierapport zonder opmerkingen (102)

Dit product bestaat uit de schriftelijke kennisgeving dat de aspecten van welzijn op het werk, die tijdens het inspectiebezoek werden bekeken, conform de reglementering zijn.

Inspectierapport met corrigerend advies (103)

Dit product bestaat uit de schriftelijke kennisgeving aan de werkgever van de vaststellingen tijdens het inspectiebezoek, waarbij voorstellen worden geformuleerd of documenten worden toegestuurd waarmee rekening kan worden gehouden bij verdere verbeteringsacties.

In het schrijven kunnen ook elementen worden opgenomen waarvoor geen, enkel mondelinge waarschuwingen of positieve elementen werden geformuleerd tijdens het bezoek.

Men zal in de brief duidelijk aangeven dat het gaat over adviezen en niet over wettelijke verplichtingen, die kunnen worden overwogen om nieuwe betere maatregelen te nemen.

Bevestiging van mondelinge waarschuwing (104)

Dit product omvat het op schrift stellen van de belangrijkste zaken waarover tijdens het inspectiebezoek opmerkingen werden gemeld aan de begeleider. Het gaat hier over aspecten die geen aanleiding geven tot een ernstig en onmiddellijk gevaar en waarbij geen regularisatietermijn wordt opgelegd en ook geen officiële waarschuwing wordt gegeven.

Het is de bedoeling om aan de verantwoordelijke mee te delen dat aan de begeleider(s) een reeks opmerkingen/bedenkingen werden meegedeeld over een bepaalde arbeidssituatie zonder in detail te gaan. Het is dan aan de werkgever om de details op te vragen bij de begeleider(s).

Schriftelijke waarschuwingen (105)

Dit product bestaat uit de schriftelijke kennisgeving aan de overtreder van de inbreuken die tijdens een inspectiebezoek of bij de raadpleging van documenten werden vastgesteld.

Er bestaan twee varianten van waarschuwingen met en zonder regularisatietermijn. Het is noodzakelijk expliciet in de brief te vermelden welke van de varianten van toepassing is. De wettelijke basis zal steeds vermeld zijn in het schrijven.

Opleggen van maatregelen (106)

Dit bestaat uit de schriftelijke kennisgeving aan de werkgever van de inbreuken of gevaren, die tijdens het inspectiebezoek werden vastgesteld, waarbij door de inspecteur tegelijkertijd maatregelen aan de werkgever worden opgelegd zonder dat een regularisatietermijn wordt opgegeven.

Indien de inspecteur vaststelt dat het nemen van de opgelegde maatregelen een zekere tijd in beslag zal nemen, kan hij "een maatregel met regularisatietermijn" opleggen. In deze gevallen moeten door de werkgever tijdelijke maatregelen worden genomen, die het risico van de werknemer verminderen tijdens de regularisatietermijn. De inspecteur zal dit expliciet in de brief vermelden en eveneens de reglementaire voorschriften, waarop de vaststellingen betrekking hebben.

Stopzetting (107)

Dit product wordt gebruikt om een gevaarlijke arbeidssituatie onmiddellijk stop te (laten) zetten.

Tegen dit product zijn er beroepsmogelijkheden en in het schrijven wordt vermeld hoe de ontvanger dit moet doen.

Indien dit relevant is, kan volgende formulering worden opgenomen: "Indien de vermelde maatregelen niet worden getroffen, heeft bij gebeurlijk ongeval de getroffene of diens rechthebbende de mogelijkheid een burgerlijke aansprakelijkheidsvordering in te stellen". Dit kan ernstige gevolgen hebben voor een werkgever.

Proces-verbaal van overtreding (108)

Het proces-verbaal van overtreding is gedefinieerd als de officiële akte van een wettelijk bevoegd opsporingsambtenaar die tot bewijs van een misdrijf strekt en gebaseerd is op de vaststelling van bepaalde feiten of op de verklaringen van bepaalde bevoegde personen.

Een dergelijk product bestaat uit het eigenlijke document aangevuld met alle inlichtingen van de gedane opsporingen, namelijk de processen-verbaal van verhoor, teneinde de verklaring van om het even welke persoon op officiële wijze te noteren.

Vastleggen van afspraken en/of maatregelen (109)

Dit product omvat het op schrift stellen van het engagement van de werkgever of andere betrokkenen, waarbij deze bevestigt dat hij kennis heeft genomen van de inbreuken of gevaren en dat hij er zich toe verbindt deze te regulariseren.

Dit product kan en zal achteraf, wanneer blijkt dat de werkgever ondanks de gemaakte en door hem onderschreven afspraken de inbreuken of gevaren toch niet wegneemt, als bewijsmateriaal aan een proces-verbaal van overtreding worden toegevoegd.

Reeks 200

De producten van de groep 200 hebben meer te maken met administratieve behandeling van het dossier.

Doorsturing (201)

Dit product omvat het doorsturen of terugsturen van een dossier dat foutief aan de dienst werd bezorgd, zonder dat de dienst een eigen inbreng heeft in het dossier.

Het doorsturen zal enkel gebeuren indien men met zekerheid weet dat de dienst waar men het dossier naar doorstuurt effectief bevoegd is, in het andere geval moet men het dossier integraal terugsturen naar de afzender.

Opvragen van bijkomende inlichtingen (202)

Dit product omvat het opvragen van bijkomende inlichtingen in het kader van een dossier dat in onderzoek is. Het kan zowel worden gebruikt voor het opvragen van administratieve als voor inhoudelijke inlichtingen.

Kennisgeving (203)

Dit product omvat het doorsturen van kopieën van een dossier aan de correspondent, bijvoorbeeld de kopie van een proces-verbaal van verhoor of aan andere betrokken partijen dan de effectieve correspondent.

Bevestiging van ontvangst (204)

Dit product omvat het bevestigen door het bedrijfsbureau aan de correspondent dat een vraag of een klacht of een dossier door de dienst werd ontvangen.

Dit product wordt enkel gebruikt indien het dossier effectief voor de dienst bestemd is en administratief volledig is.

Bevestiging afspraken (inspectieplanning) (205)

Dit product omvat het bevestigen door de inspecteurs aan de betrokken correspondent in verband met een geplande inspectie. Het wordt vooral gebruikt indien de inspecteur van de correspondent verwacht dat tijdens de inspectie bepaalde personen aanwezig zouden zijn of indien bepaalde documenten of dossiers ter inzage moeten klaarliggen.

Antwoord op externe vragen (206)

Dit product omvat het antwoorden op vragen naar de administratieve stand van zaken van dossiers of op vragen in verband met de reglementering.

Uitnodiging voor een verhoor (207)

Dit product omvat de uitnodiging van de correspondent om zich aan te bieden op het directiekantoor of op een andere duidelijk omschreven plaats voor de opname van een proces-verbaal van verhoor.
In de uitnodiging worden de plaats, de datum en het uur van de afspraak duidelijk vermeld. In de uitnodiging wordt steeds voorzien dat mits voorafgaande contactname door de correspondent de plaats van de afspraak, de datum of het uur in onderling akkoord kunnen worden gewijzigd.
Deze uitnodiging wordt ten minste 10 dagen voor de datum van de afspraak aangetekend verstuurd.

Overmaking aan het centraal bestuur van de algemene directie (208)

Dit product omvat alle correspondentie met het centraal bestuur van de algemene directie.

Herinnering (209)

Dit product omvat de administratieve herinneringen aan correspondenten indien zij geen gevolg hebben gegeven aan afspraken of vragen van de inspectie.

Expertproduct (210)

Bemerking: Onder deze definitie is dit product geldig tot augustus 2009, daarna vervangen door het nieuw product 210 (zie hieronder). Dit product is in de nieuwe versie van de producten vanaf september 2009 uitgesplitst in de producten van de 300 reeks

Dit product was een rapport dat is opgemaakt door een inspecteur in het kader van bepaalde specifieke dossiers (bijvoorbeeld valoriseren van zoneringplannen e.a.).

Dit product kan en zal de basis vormen van andere producten en zal worden opgenomen in het betreffende dossier.

Inbeslagneming (210) (Nieuw vanaf september 2009)

Dit product omvat de geschreven vaststelling van de inbeslagnemingen (cfr. art. 4 quinquies van de wet van 16 november 1972 betreffende de arbeidsinspectie). Deze geschreven vaststelling moet tegen ontvangstbewijs zijn overhandigd op het moment van inbeslagneming.

Reeks 300

De groep 300 zijn de deskundigen producten: dit zijn producten die direct verband houden met onze toezichtopdrachten, maar die verder gaan dan louter vaststellingen en maatregelen in relatie met de inspecties (zie 100-reeks). Het gaat over dossiers waarvoor een expertise in een bepaald domein vereist is (bv. ongevallenanalyse, erkenningen, zoneringen…). De betrokken inspecteur analyseert de situatie of het dossier en maakt hiervan een verslag (indien vereist met zijn persoonlijk advies). Niet alle deskundigen producten moeten het voorwerp uitmaken van een communicatie naar buiten, echter enkel de uitgaande deskundigen producten (of hun begeleidende brieven) worden opgenomen in het registratiesysteem.

Inhoudelijke evaluaties (301)

Dit product omvat het eindverslag van het inhoudelijk onderzoek van een arbeidsongeval (al dan niet ernstig) en onderzoeken in verband met het dynamisch risicobeheersingsysteem in een onderneming, klachten, asbestverwijdering, elektrische zonering …, overeenkomstig de desbetreffende procedures.

Adviezen gemeenschappelijke diensten preventie en bescherming (302)

Dit product omvat het eindverslag van het inhoudelijk onderzoek van de aanvraag.

Adviezen erkenningen (303)

Dit product omvat het eindverslag van het inhoudelijk onderzoek van de aanvraag.

Adviezen afwijkingen (304)

Dit product omvat het eindverslag van het inhoudelijk onderzoek van de aanvraag.

Bemiddelingen (305)

Dit product omvat het eindverslag van het inhoudelijk onderzoek van een beroep tegen de arbeidsgeneesheer, een bemiddeling i.v.m. de aanduiding/afzetting van een preventieadviseur …

Antwoorden op inhoudelijke vragen (extern) (306)

Dit product omvat het beantwoorden van vragen naar interpretatie van de wetgeving in concrete gevallen of andere inhoudelijke aspecten waarvoor de regionale directie bevoegd is. Indien geen inhoudelijke stellingname wordt verwacht, wordt het product "Antwoord op administratieve vragen (extern) (206)" gebruikt.

Klachten controlegeneeskunde (307)

Dit product omvat het eindverslag van het inhoudelijke onderzoek van een klacht controlegeneeskunde.

Eindrapporten (308)

Dit product omvat alle eindverslagen die betrekking hebben op meerdere inspectiebezoeken in eenzelfde bedrijf of in meerdere bedrijven (bv. overzichtsverslag van campagne).

Bijlage 4: Syntheseverslag van het seminarie met het Agentschap op 25 november 2010

Na de openingsrede door de Minister van Werk werd de spits afgebeten door de heren László Andor, Europees commissaris sociale zaken, en dr. Jukka Takala, directeur bij het Europees Agentschap Veiligheid en gezondheid op het Werk te Bilbao.

Beiden schetsten elk vanuit hun eigen invalshoek het belang van de Europese Campagnes, in het algemeen, en de campagne Veilig uitvoeren van onderhoudswerk 2010-2011, in het bijzonder, voor het verbeteren van de arbeidsomstandigheden van alle werknemers in Europa.

Daarna belichtten de sociale partners waarom een campagne Veilig Onderhoud belangrijk is voor de werkgevers (Kris De Meester voor België) en de werknemers (Károly György voor Hongarije).

Door de werkgevers werd voornamelijk de klemtoon gelegd op het belang van "onderhoud" voor de leefbaarheid en de groei van een onderneming ongeacht de bedrijfsgrootte. In zijn presentatie brak de vertegenwoordiger van de werkgevers eveneens een lans om onderhoud van installaties, machines en infrastructuur dezelfde waarde toe te meten als kwaliteit en productiviteit. Eveneens beklemtoonde hij dat op deze activiteit ook de bepalingen van het dynamisch risicobeheersingsysteem perfect toepasbaar zijn.

De vertegenwoordiger van de werknemers had uiteraard aandacht voor de waaier aan gevaren waaraan de werknemers tijdens de uitvoering van onderhoudswerken worden blootgesteld: gevaren van mechanische aard en elektrische aard, lawaai, trillingen, chemische agentia, enz.

De vertegenwoordigster van de overheid (Spanje) spitste haar aandacht vooral toe op de arbeidsongevallen en op de nood aan opleiding en vorming van de werknemers en de controle door het management.

Het voormiddaggedeelte werd afgesloten door drie bijdragen vanuit de industrie waarbij aan de hand van case-studies dieper werd ingegaan op het belang van onderhoud voor de leefbaarheid en de betrouwbaarheid van installaties en anderzijds dat de blootstelling aan gevaarlijks stoffen kan worden verminderd door het toepassen van nieuwe ontwikkelingen, zoals het gebruik van vuurvaste keramische vezels.

In een derde bijdrage werd toelichting verstrekt bij de resultaten van een enquête gehouden door een viertal organisaties om een beter inzicht te krijgen in de oorzaken van arbeidsongevallen tijdens onderhoudswerken.

In de namiddagsessie stonden drie workshops op het programma.

Uit de verschillende knelpunten die aan onderhoudswerken gerelateerd zijn, werd gekozen voor drie thema's: Onderhoud en ontwerp, onderhoud en blootstelling aan chemische agentia, onderhoud en werken met derden.

Voor elk van de drie werkgroepen kwamen volgende algemene conclusies naar voren:

- het belang van preventief onderhoud boven curatief onderhoud;
- opleiding en vorming van de werknemers;
- controle door de hiërarchische lijn voor, tijdens en na de werken;

- planning van de werking en deze planning ook stipt volgen.

De gedachtewisseling in elke werkgroep bracht ook een aantal themaspecifieke kenmerken aan het licht.

In de workshop "onderhoud en ontwerp" werd aangetoond op welke wijze een goed doordacht ontwerp van machines, installaties en infrastructuur en het stipt naleven van de constructeurs van de machinerichtlijn er kunnen toe bijdragen dat door de werkgever en zijn hiërarchie passende instructies kunnen worden opgesteld voor de werknemers om het gebruik, het onderhoud en het herstellen van machines. Ook het veiligheid- en gezondheidsplan en het postinterventie dossier betekenen een grote toegevoegde waarde om latere werken en onderhoudswerken te kunnen uitvoeren met respect voor het welzijn van de werknemers.

In de workshop "chemische agentia" werd in de casestudies voornamelijk onderstreept dat het belangrijk is blijvend inspanningen te doen om substitutieproducten te ontwikkelen voor bepaalde toepassingen zodat de blootstelling aan chemische agentia kan worden verminderd. Ook het ontwikkelen van een toegankelijke databank op dat vlak werd als een belangrijke stap voorwaarts gezien.

De workshop "onderhoudswerken met derden" legde tijdens de drie presentaties van praktische voorbeelden voornamelijk de klemtoon op uitwisseling van informatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer, beloningssystemen, taalproblemen uitsluiten of tot een minimum herleiden, toezicht op de gemaakte afspraken, enz.